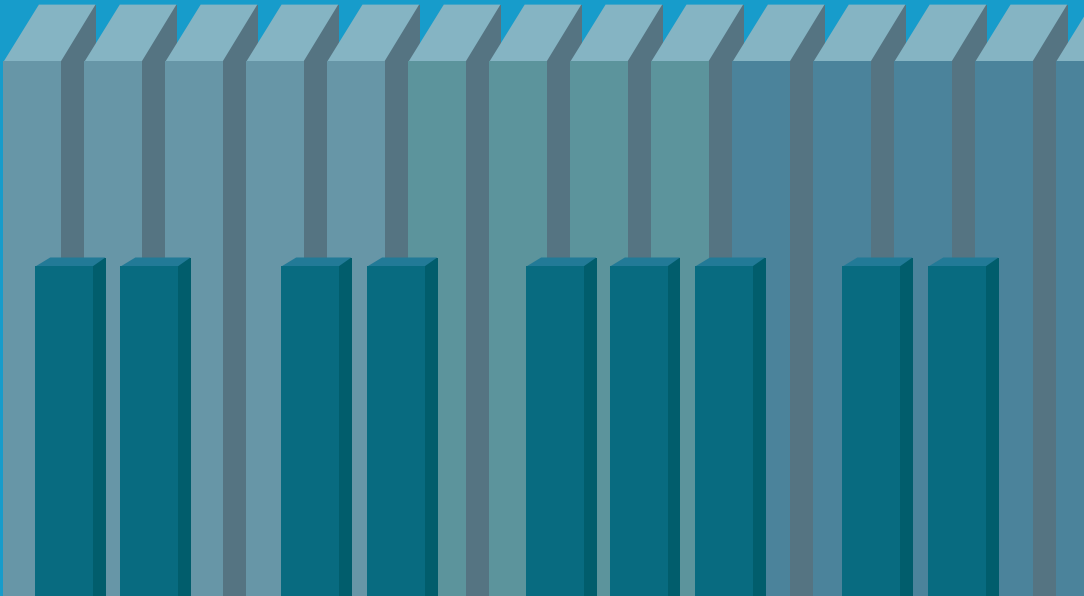

Matiss Treimanis

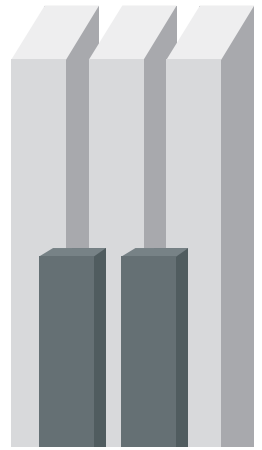
Latviski
soli pa solim

Verbu etides

lv – et

Latviski soli pa solim

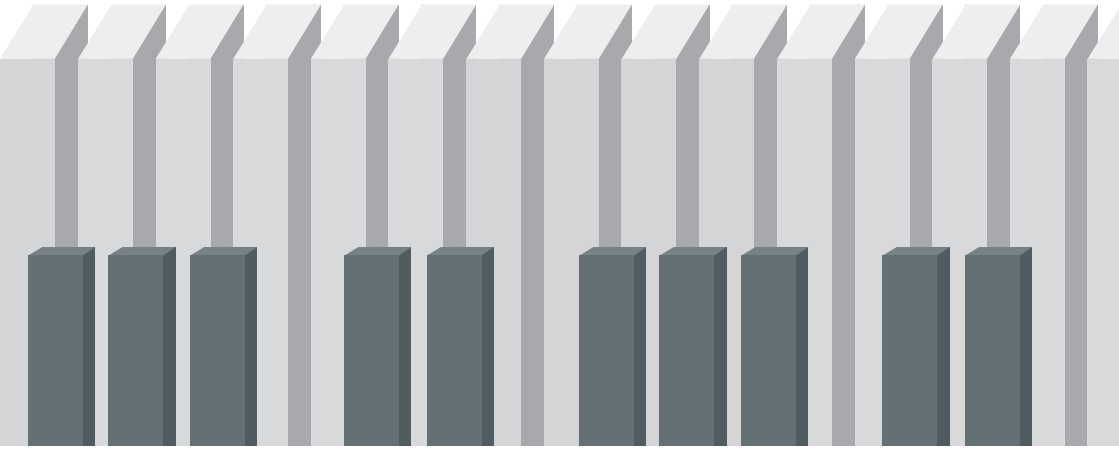

Matiss Treimanis

L a t v i s k i s o l i p a s o l i m

**Verbu etīdes
lv – et**

**Rīga
MMXVIII**

Autora izdevums

© Dina Ābele, vāka noformējums 2017

© Urve Aivars, Triin Jürgenstein, tulkojums igauņu valodā 2018

© Matīss Treimanis 2018 (koriģēts 2023)

NB! Tulkojumi dažviet var būt subjektīvi (jo vairāk vārdu teikumā, jo vairāk variantos var iztulkot).

Izdevniecība "Sava grāmata"

ISBN 978-9934-40-102-2

Ievads

Šajā darbā apkopoti, sakārtoti pa konjugēšanas paradigmām un diahroniskajā aspektā aplūkoti tie I konjugācijas darbības vārdi, kas minēti verbu sarakstā B.Ceplītes un L. Ceplīša „Latviešu valodas praktiskajā gramatikā”. III konjugācijas verbi, kas atvasināti ar piedēkļiem -ē- un -ī-, sameklēti „Latviešu valodas inversajā biežuma vārdnīcā”.

Kārtojumā ievēroti šādi principi:

- 1) verbi kārtoti pa latviešu gramatikā ierastajām I konjugācijas grupām;
- 2) grupu ietvaros verbi kārtoti sadaļās pēc to saknes beigu skaņas;
- 3) verbi ar līdzskani saknes beigās tikai daļēji sniegti alfabētiskā secībā.

Viens pēc otra, piemēram, sniegti verbi, kuriem saknes beigās ir k un g, jo to laiku formās jāievēro līdzīgi skaņu miju nosacījumi.

Līdzīgi pēc saknes beigu skaņas grupēti verbi arī senākās latviešu valodas mācību grāmatās, tiesa, visbiežāk šādi kārtoti tikai I konjugācijas 4. grupas verbi.

Pēc visiem vienas sadaļas vārdiem sniegta katra sadaļas vārda nozīmes skaidrojums, norādot, piemēram, vairākus darbības objektus vai darbības norises apstākļus.

Tālāk sadaļā seko kāda tiešā un kāda atgriezeniskā vārda locīšanas tabula – visās personās, vienkāršajā tagadnē, pagātnē un nākotnē. Aiz katra laika doti vārdu lietojuma piemēri teikumos:

1) tā aiz tagadnes – pavēles un vajadzības izteiksmes piemēri, darāmās un ciešamās kārtas tagadnes divdabju piemēri, nelokāmo divdabju ar -ot, -oties un -am, -amies piemēri, atstāstāmās izteiksmes tagadnes laika piemēri;

2) aiz pagātnes laika sniegti darāmās kārtas pagātnes divdabju piemēri sieviešu un vīriešu dzimtē, atvasinājumi ar izskaņām -ums un -ējs, kā arī citu izskaņu atvasinājumi;

3) aiz nākotnes laika formām – ciešamās kārtas pagātnes divdabju piemēri, daļēji lokāmo divdabju ar -dams, -dama piemēri, vēlējuma izteiksmes un atstāstāmās izteiksmes nākotnes paveida piemēri, dažādu atvasinājumu piemēri.

Šī krājuma beigās sniegtas dažādas pārskata tabulas, kas dod iespēju salīdzināt dažādu grupu vārdus, kuru nenoteiksmes formas kādam valodas apguvējam varētu šķist līdzīgas, un tāpēc vārdu locīšana laikos un personās kļūdaini varētu likties analogiska.

Šī darba mērķis ir sekmēt latviešu valodas darbības vārdu apguvi pēc pareizām analogijām. Labums no šāda kārtojuma būs arī tiem valodas apguvējiem, kuri jau iepriekš zinājuši un pareizi vai arī nepareizi lietojuši dažus no kādas sadaļas vārdiem. Proti, katras sadaļas vārdi lokāmi tikai pēc viena sniegtā parauga, valodas apguvējs uzreiz uzzina ļoti daudzus citus, vēl nezināmus pēc viena parauga lokāmus darbības vārdus, turklāt visus vienas sadaļas vārdus var ērti paturēt atmiņā gluži kā kāda dzejoļa atskaņas. Šī darba valodas materiālu

grupējumi varētu būt labs avots sistemātiskas valodas apguves vingrinājumiem, kā arī pārbaudes testu uzdevumiem.

Šajā darbā sniegts arī II un III konjugācijas verbu pārskats un dažādu konjugāciju verbu salīdzinājuma tabulas. Sniegti arī iteratīvas un kauzatīvas nozīmes verbi, kas atvasināti no I konjugācijas verbiem.

Pašās beigās sniegts saraksts ar vairākām aplūkoto verbu formām un sadaļas numuru, lai ir ērti tos šajā darbā sameklēt. Sadaļas nosaukumā uzrādīti tipiskākie verbi un verbu skaits sadaļā.

Varbūt šis darbs dos ierosmi latviešu verbu iedalīšanai tipos. Tipa numuru augšrakstā aiz verba varētu, piemēram, likt divvalodu vārdnīcās, bet vārdnīcas beigās būtu tipu saraksts ar locīšanas paradigmām, kā arī saraksts (ļoti svarīgi no valodas apguves viedokļa!) ar visiem tipā esošajiem verbiem.

Sadaļu sarakstos verbiem norādīta nestieptā intonācija ar ` , stiepti jāizrunā pārējie sarakstu verbi.

Šajā grāmatā izšķirtas apmēram 100 verbu konjugēšanas paradigmas jeb verbu locīšanas tipi.

Noteiktu verbu tagadnes, pagātnes un nākotnes formas iezīmētas treknrakstā tad, ja to verbu formas kādā laikā ir īpaši veidotas un tam jāpievērš lielāka uzmanība. Un citu verbu tagadnes, pagātnes un nākotnes formas nav treknrakstā, ja locīšana ir parasta un vienkārša.

Piemēru teikumi tulkoti igauņu valodā. Liels paldies tulkotājām Urvei Aivars un Trīnai Jirgenšteinai par ieinteresētību un padarīto darbu. Atliek cerēt, ka daudziem igauņiem šī grāmatiņa lieti noderēs latviešu verbu sistēmas izzināšanā.

Sastādītājs Matīss Treimanis, Rīgā, 2007–2018 (koriģēts 2023)

Neregulāri verbi

būt, esmu, biju
iet, eju, gāju
dot, dodu, devu

ir priecīgs/ laimīgs/ skolotājs/ students/ ir bijis/ ir redzējis
iet uz mājām/ uz skolu/ uz veikalu/ pa mežu/ ātri/ lēnām
dod maizi/ naudu/ prieku/ gandarījumu

Tagadne

1. **es-m-u, ej-u, dod-u, dod-os** **es-am, ej-am, dod-am, dod-amies**
2. **es-i, ej, dod, dod-ies** **es-at, ej-at, dod-at, dod-aties**
3. **ir/nav, iet, dod, dod-as**

Man tagad **nav** vaļas. Mul ei ole hetkel aega!

Esi kārtīgāks! Ole korralikum!
Aizdod man piecus latus! Laena mulle viis latti.
Ej prom! Mine āra!

Jāiet mājās, ir jau vēls. Me peaksime koju minema, on juba hilja.
Cik man tev **jāatdod**? Kui palju ma sulle võlgnen?

Viņš **esot** liels savādnieks. Ta olevat väga suur veidrik.
Dodot gūtais neatņemams. (*Rainis*) Andmisest saadud hüved on igavesed. (*Rainis*)
Ejot pa ielu, satika senu paziņu. Mõõda tänavat minnes kohtas ta vana tuttavat.

Pagātne

1. **bi-j-u, gā-j-u, dev-u, dev-os** **bi-j-ām, gā-j-ām, dev-ām, dev-āmies**
2. **bi-j-i, gā-j-i, dev-i, dev-ies** **bi-j-āt, gā-j-āt, dev-āt, dev-āties**
3. **bi-j-a, gā-j-a, dev-a, dev-ās**

Viņa tēvs **bijis** slavens ārsts. Tema isa oli kuulus arst.
Viņš galīgi **nogājis** no ceļa. Ta oli tāiesti allakāinud.
Cik tev **būs** gadu, kad būsi **atdevis** mājas kredītu? Kui vana sa oled, kui oled kodulaenu tagastanud?
Viesi jau **devušies** mājās. Kūlalised on juba koju lāinud.
Bankas **aizdevušas** vairākus miljardus latu. Pangad on laenanud mitu miljoni latti.

Dzīves **bijumiņš**. (no Vizmas Belševicas dzejoļa “Kamolā tinēja”) Armastus. (Mis on sinu elus olnud.) (Vizma Belševica luuletusest „Kerase kerija”)

Mākslinieka **devums** Latvijas kultūrā. Kunstniku panus Lāti kultūri.

Dots devējam atdodas. Kuidas kūla koerale, nii koer kūlale.

Gājēju pāreja. Jalakājiate ūlekāigurada.

Nākotne

1. bū-š-u, ie-š-u, do-š-u, do-š-os bū-si-m, ie-si-m, do-si-m, do-si-mies

2. bū-s-i, ie-s-i, do-s-i, do-sies bū-si-t, ie-si-t, do-si-t¹, do-si-ties

3. bū-s, ie-s, do-s, do-sies

Draugu **būšana**. Eeliste saamine tānu tutvusele.

Iešana pa iemītu taciņu. Minek mōōda sissetallatud rada.

Būdams bagāts, dāsni atbalstīja kultūru. Olles rikas, toetas ta heldelt kultūri.

Iedams sēnēs, redzēja alni. Seenele minnes nāgi ta pōtra.

Vai **ir būts** Sunākstē? Kas Sunākstes on oldud/kāidud?

Aizdotā nauda **jāatdod**. Laenatud raha tuleb tagastada.

Kaimiņš **iešot** pie ārsta, sāpot galva. Naaber minevat arsti juurde, pea valutatav.

Rīt **būšot** vētra. Homme tulevat torm.

Jābūt stipriem un vienotiem. (*Vienīgajam vārdam vajadzības izteiksmes forma veidota no nenoteiksmes formas.*) Peab olema tugev ja ūhtne.

Skaista **būtne**. Kaunis olend.

¹ Jūs formā nākotnē ir divas formas, otra forma ir šāda: **būsiet, iesiet, dosiet**. Turpmāk tekstā pie citiem vārdiem šāds paskaidrojums nav.

I konjugācijas 1. grupa ar sadaļām

Pirmajā grupā ir verbi bez tagadnes pazīmes (formveidošanas piedēkļa).

Tādēļ lielai daļai vārdu

- es forma ir vienāda tagadnē un pagātnē, piem., es **viņu** šodien, es **viņu** vakar;
- bet tu formā nav galotnes i, tāpēc tu forma vienāda ar viņš, viņa, viņi, viņas forma, piem., tu **tin**, viņš **tin**.

Galotne -i ir pagātnē, piem., tu **tin** šodien, tu **tini** vakar.

Tu forma atšķirīga no viņš, viņa, viņi, viņas formas tikai tiem vārdiem,

- kuriem ir saknes patskanis e, tas tu formā tagadnē ir šaurs, viņš formā – plats, piem., tu **nes**, viņš **nes**;
- kuriem saknes beigu līdzskanis ir k vai g, piem., **nākt**, tu **nāc**, viņš **nāk**; **bēgt**, tu **bēdz**, viņš **bēg**.

Īpatnēja ir verbu sadaļa ar tipa vārdu **liet, leju, lēju**.

Tikai vienam verbam, **nākt**, pagātnē ir es **nācu**, tā kā tas ir visiem I konjugācijas 4. grupas vārdiem, piem., **brēkt, brēcu, brēcu, kliegt, kliežu, kliežu**.

Viens pats verbs – **ņemt** – ar m saknes beigās, tam garš ē pagātnes formās, līdzīgi kā lielai daļai 4. grupas verbu.

I 1-1 „ī, ij, ij”, mīt, vīt (4)

mīt` (mainīt), miju, miju
plīties`, plijos, plijos
rīt, riju, riju
vīt`, viju, viju

mij naudu/ gredzenus/ zirgus
plijas virsū ar padomiem/ pamācībām/ aizrādījumiem
rij steigā/ lieliem kumosiem/ nesakošļājot/ negausīgi
vij vainagus/ vainadziņus/ ziedu vītnes/ virves
vijas tacīņa/ ceļš/ upe

Tagadne:

1. rij-u, plij-os	rij-am, plij-amies
2. rij, plij-ies	rij-at, plij-aties
3.	rij, plij-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Neplijies man virsū! Āra tūūta mind!

Neizrij visu, atstāj citiem arī! Āra ahnitse, jāta teistele ka!

Tev nav nekā **rijama**? Kas sul ei ole midagi hamba alla panna?

Visādi suvenīru pārdevēji Vecrīgā **uzplijoties** tūristiem. Riia vanalinnas tūūtavad igasugused suveniirmūūjad turiste.

Meitu vīri, laukos atbraukuši, negausīgi **pierijoties**. Maale sōitnud vāimehed ōgivad ennast aplalt tāis.

Pagātne:

1. rij-u, plij-os	rij-ām, plij-ā mies
2. rij-i, plij-ies	rij-āt, plij-ā ties
3.	rij-a, plij-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Pierijies līdz ūkai. Kurguni tāis ūginud.

Liels **izrijējs**. Suur ūgard.

Ainažu jūrskolā ir virvju **vijēju** fotogrāfijas. Ainaži merekoolis on fotod kōiepunujatest.

Naudas **mijēji**. Rahavahetajad.

Nākotne:

1. rī-š-u, plī-š-os rī-si-m, plī-si-mies
2. rī-s-i, plī-sies rī-si-t, plī-si-ties
3. rī-s, plī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Viss ir **apritis**, jāiet uz veikalu. Kōik on nahka pandud, peab poodi minema.

Būtu nauda, es arī labprāt **pierītos**. Oleks raha, siis ma ūgiks ennast ka meeleldi tāis.

Kā tikšot mājās, tā uzreiz **pierīšoties**. Kohe, kui koju jōuab, ūgivat ennast tāis.

Pārdevēji, **uzplīdamies** ar savām precēm, bieži kļūst bezkaunīgi. Mūūjad muutuivad oma asju pealetūkkivalt pakkudes tihti hābematuteks.

Rīma. Ūgard.

Ziedu **vija**. Lillevanik.

Gadu **mija**. Aastavahetus.

Mītava, mūsdienās Jelgava. Mītava, tānapāeval Jelgava.

Rīkle. Kōri.

I 1-1 ie „ie, ej, ēj”, liet, riet, smieties (4)

liet` , leju, lēju
riet` , reju, rēju
smiet` , smeju, smēju
smieties` , smejos, smējos

lej kafiju no kannas krūzē/ ūdeni spainī vai vannā

aplej dārzu/ puķes

rej suns/ stirnu buks/ lapsa

Ko smeļ?

smejas, kad ir priecīgs vai laimīgs, vai apmierināts/ smejas par cita nelaimi/ par joku vai

anekdoti/ no prieka/ klusām/ skaļi

apsmeļ vājāko/ citādo

Tagadne:

Šaurs e gan formā tu lej, gan viņš lej!

1. lej-u, smeļ-os

2. lej, smeļ-ies

3.

lej, smeļ-as

lej-am, smeļ-amies

lej-at, smeļ-aties

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Ievērot, ka -ošs, -oša, -ot, -ams, -ama, -am šai grupā neplatina -e, jo j ietekmē e paliek šaurs!

Smeļ vien! Naera pealeģ!

Smeļies vesels! Naera terviseks!

Leļ pilnu! Kalla/vala tāis!

Izleļamais alus, t.i., mucu alus. Vaadiölu.

Tik liels **smeļamais** uznācis, ka nevar beigt. Nii kange naer tuli peale, et ei saanud enam pidama.

Tālumā dzird kaimiņu suņus **reļam**. Kaugusest on kuulda naabri koeri haukumas.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. lēj-u, smēj-os	lēj-ām, smēj-āmies
2. lēj-i, smēj-ies	lēj-āt, smēj-āties
3.	lēj-a, smēj-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Esi labi pa mežu **izskrējies**? Kas sa oled metsa hāsti lābi jooksnod?
Ciemiņiem aizbraucot, suņi **rējuši** vēl labu laiku. Koerad haukusid tūkk aega edasi ka pārast
kūlaliste lahkumist.
Skatītāji **smējušies**, vēderus turēdami. Vaatajad olevat naernud kōhud kōveras.

Liels **smējējs**. Suur pilkaja/naerja.

Nākotne:

1. lie-š-u, smie-š-os	lie-si-m, smie-si-mies
2. lie-s-i, smie-sies	lie-si-t, smie-si-ties
3.	lie-s, smie-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Tavā vietā es par to **nesmietos**. Mina sinu asemel selle üle ei naeraks.

Liedams krūzītē kafiju, nolēja galdu. Kohvi kruusi kallates valas ta lauale.
Suņi **riedami** pavada ciemiņus. Koerad saadavad kūlalisi haukudes.

Izlietu ūdeni nesasmelsi. Mis tehtud, see tehtud.

Smiešanās ir veselīga. Naermine on terviseks.
Rūdīšanās jāsāk ar **apliešanos** ar aukstu ūdeni. Karastamist peab alustama enda kūlma veega
ūlekallamisest.

I 1-2 „k, k, k” säkt (1)

säkt', säku, säku
säkties', säkas, säkās

säkt darbu/ lekciju; strādāt/ runāt/ smieties/ raudāt
sākas rudens/ lekcija/ stundas/ izrāde

Tagadne:

1. sāk-u sāk-am
2. sāk sāk-at
3. sāk, sāk-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Sāc kaut ko darīt! Hakka midagi tegema!
Sāciet reizē! Alustage koos!

Lai viņš **sāk** pirmais! Las ta alustab esimesena!

Jāsāk mācīties. Peab õppima hakkama.

Uzsākot mācības universitatē, Jānim vēl briļļu nebija. Kui Jānis alustas ülikooliõpinguid, siis ei olnud tal veel prille.

Viegli **sākams**, grūti **pabeidzams**. Lihtne alustada, raske lõpetada.
Dzird müziķus **sākam** skaņot instrumentus. On kuulda, et muusikud alustavad pillide häälestamist.

Pagätne:

1. sāk-u sāk-ām
2. sāk-i sāk-āt
3. sāk-a, sāk-ās

No pagätnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Viņa vēl nav **sākusi** domāt par studijām. Ta ei ole veel oma õpingute peale mõtlema hakanud.
Bütu mēs **sākuši** agrāk! Oleks me varem alustanud!
Gads **sācijas** cerīgi. Aasta on alanud lootusrikkalt.

Sākumā bija vārds. Alguses oli sõna.

Nākotne:

1. sāk-š-u	sāk-si-m
2. sāk-s-i	sāk-si-t
3.	sāk-s, sāk-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Šodien vēl ne, bet rīt gan **sākšot** strādāt. Tāna veel mitte, aga homme küll hakkavat tööle.

Iesāktais jāpabeidz. Alustatu tuleb lõpetada.

I 1-2 nākt „k, k, c”, nākt (1)

nākt, nāku, nācu
nākties, nākas, nācās

nākt mājās no darba/ no ciemiem/ no kino/ no veikala
nākas meklēt jaunu darbu/ doties peļņā uz ārzemēm

Tagadne:

1. nāk-u	nāk-am
2. nāc	nāk-at
3. nāk, nāk-as	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nāc šurp! Tule siia!
Nāciet tuvāk! Tulge lähemale!

Mums kādreiz atkal visiem **jāsanāk** kopā. Me peame kunagi veel kokku saama.

Pienākot tuvāk, redzēsime labāk. Lähemale tulles näeme paremini.

Nākošais uzdevums būs grūtāks. Järgmine ülesanne on keerulisem.

Jau redz ļaudis uz sarīkojuma vietu **nākam**. Juba on näha ürituskohale rahvast tulemas.

Pagātne:

1. nāc-u	nāc-ām
2. nāc-i	nāc-āt
3. nāc-a, nāc-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Būtu viņš **nācis** tuvāk! Kui ta oleks tulnud lähemale!
Viņa jau ir **atnākusi**. Ta on juba tulnud.
Veseli **nākuši**! Olge tervitatud! / Olge tervitatud tulemast!

Nācēji jau redzami. Tuljajaid on juba näha.

Nākotne:

1. nāk-š-u nāk-si-m
2. nāk-s-i nāk-si-t
3. nāk-s, nāk-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas:

Runā, pie varas atkal **nākšot** komunisti. Rāģitakse, et kommunistid tulevad jalle vōimule.

Kaut drīzāk **pārnāktu** mamma un tētis! Tuleks ema ja isa ometīgi kiiremini tagasi.

Nāc **nākdama**, vasariņa,
Visi bērni tevi gaida. (*l.t.dz.*)

Tule, suvi, rutem!
Kōik lapsed ootavad sind! (Lāti rahvalaul)

I 1-3 „g, g, g”, augt (1)

augt, augu, augu

aug bērni/ koki/ puķes/ krūmi/ ātri/ strauji/ garš/ stalts
paaugas pa vasaru garāks

Tagadne:

1. aug-u, paaug-os	aug-am, paaug-amies
2. audz, paaudz-ies	aug-at, paaug-aties
3. aug, paaug-as	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Aizņemtu vecāku bērni **augot** bez vajadzīgās uzmanības. Hõivatud vanemate lapsed kasvavad ūles vajaliku tāhelepanuta.

Pagātne:

1. aug-u, paaug-os	aug-ām, paaug-āmies
2. aug-i, paaug-ies	aug-āt, paaug-āties
3. aug-a, paaug-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Dēls **izaudzis** brašs kā ozols. Poeg on kasvanud suureks ja tugevaks kui tamm.
Tu pa vasaru **esi** krietni **izaugusi**. Sa oled suvega kõvasti suuremaks kasvanud.

Dejotājai ir ļoti skaists **augums**. Tantsijal on väga ilus figuur.

Slimniecei galvā **audzējs**. Haigel on peas kasvaja.

Nākotne:

1. aug-š-u, paaug-š-os	aug-si-m, paaug-si-mies
2. aug-s-i, paaug-sies	aug-si-t, paaug-si-ties
3. aug-s, paaug-sies	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Augšanas hormons. Kasvuhormoon.

Augsnes sagatavošana. Pinnase ettevalmistus.

Augļu raža. Puuviljasaak.

Augu noteicējs. Taimemäärāja.

I 1-3e „g, g, g”, degt, bēgt (2)

degt, degu, degu

bēgt, bēgu, bēgu

deg uguns/ lampa/ cigarete/ cilvēks iekārē, cilvēks ar augstu temperatūru
bēg no vajātājiem/ ķērēja/ no briesmām/ no cietuma/ no kara/ no okupantiem

Tagadne:

Lasīt un ar šauru e, ē tu dedz, tu bēdz, ar plato e, ē tas deg, viņš bēg!

1. deg-u, pabēg-os	deg-am, pabēg-amies
2. de-dz, pabē-dz-ies	deg-at, pabēg-aties
3. deg, pabēg-as	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Ja dod, tad ņem, ja sit, tad **bēdz!** Kui antakse, siis vōta; kui lūuakse, siis pōgene!

Jāņos ugunskuram **jādeg** līdz rītausmai. Jaanituli peab pōlema koidikuni.
Jāņos visur redz ugunskurus **degam**. Kōikjāl on nāha jaanitulede pōlemist.

Noziedznieks nošauts, **bēgot** pāri cietuma sētai. Kurjategija lasti maha, kui ta pōgenes ūle vanglamūiri.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurš e, ē!

1. deg-u, pabēg-os	deg-ām, pabēg-āmies
2. deg-i, pabēg-ies	deg-āt, pabēg-āties
3. deg-a, pabēg-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ugunskurs jau gandrīz **izdedzis**. Lōkketuli oli juba peaaegu kustunud.
Jānomaina **izdegusi** spuldze. Lābipōlenud lambipirn tuleb vālja vahetada.
No Centrālcietuma **izbēgušie** cietumnieki esot jau aiz robežas. Keskvanglast pōgenenud vangid olevat juba teisel pool riigiipiiri.

Bēglis. Pōgenik.

Paisums un **bēgums**. Tōus ja mōōn.

Kaut kur nāk **deguma** smaka. Kusagilt tuleb pōlemislōhna.

Nākotne:

1. deg-š-u, pabēg-š-os	deg-si-m, pabēg-si-mies
2. deg-s-i, pabēg-sies	deg-si-t, pabēg-si-ties
3.	deg-s, pabēg-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Ja visi **aizbēgtu** uz Īriju, kas tad šeit paliktu? Kui kōik pōgenevad lirimaale, siis kes siia jāāb?

Izdegšana ir bieža parādība mūsdienās. Lābipōlemine on tānapāeval sage nāhtus.

I 1-4e „p, p, p”, cept, ķept, izlept (3)

cept, cepu, cepu
ķept, ķep, ķepa
izlept, izlepu, izlepu

cep maizi/ gaļu/ desas/ kotletes/ olas/ pankūkas/

ķep pie malām/ pie rokām/ pie pannas

izlepis un izlutināts bagātu vecāku bērns

Tagadne:

Lasīt ar šauru e tu cep, ar plato e viņš cep!

1. cep-u, cep-os	cep-am, cep-amies
2. cep, cep-ies	cep-at, cep-aties
3.	cep, cep-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Uzcep, lūdzu, pankūkas! Palun kūpseta pannkooke!

Studenti pārtiekot no plikiem kartupeļiem, tikai dažreiz **piecepot** klāt olas. Tudengid elavat paljastest kartulītest, ūksnes mōnikord praadivat mune juurde.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurš e, ē!

1. cep-u, cep-os	cep-ām, cep-āties
2. cep-i, cep-ies	cep-āt, cep-āties
3.	cep-a, cep-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e pirms -usi, -uša u.c. un -ums, šaurš e pirms -is, -ējs!

Izlepis pusaudzis. Nōudlik teismeline.

Viņš **izlepis** ēšanā. Ta on pirtsakas sōoja.

Apķepusi plīts virsa. Rāpane pliidiraud.

Manuprāt, gaļa nav labi **izcepusies**. Minu arvates ei ole liha hāsti āra praetud.

Maizes cepējs. Pagar.

Cepumi. Kūpsised.

Nākotne:

1. cep-š-u, cep-š-os	cep-si-m, cep-si-mies
2. cep-s-i, cep-sies	cep-si-t, cep-si-ties
3.	cep-s, cep-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi.

Plats e, ē pirms -dams, -dama, -ts, -ta, -tu, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Cepdams kotletes, piesvilināja pannu. Kotlette praadides kōrvetas panni āra.

Gaļa **uzcepta**. Liha on praetud.

Latvijā ir stipras rupjmaizes **cepšanas** tradīcijas. Lātis on tugevad leivakūpsetamise tradītsioonid.

Kaut māsa **uzceptu** medus torti! Kui ōde vaid kūpsetaks meekooki!

I 1-5 „b, b, b”, ņirbt (1)

ņirbt, ņirb, ņirba

ņirbt = ņirbēt
ņirb gar acīm

Tagadne:

1. - -
2. - -
3. ņirb -

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Viss **ņirb** gar acīm, neko vairs nevar saredzēt. Kõik virvendab silme ees, mitte midagi enam ei nāe.

Pagātne:

1. - -
2. - -
3. ņirba -

Nākotne:

1. - -
2. - -
3. ņirbs -

I 1-6 „s, s, s”, rist (2)

rist, risu, risu
pist, pisu, pisu

atris saite/ lente/ prievīte

Zēnam prievīte **atrisusi**. Poisi kootud pael on lahti tulnud.

Pisējam rudzi auga,
Pisējam āboliņš. (*l.t.dz.*)

I 1-6e „s, s, s”, nest (1)

nest, nesu, nesu

nes somu/ portfeli/ nastu/ saiņus/ malku/ ūdeni no akas

Tagadne:

Lasīt ar šauru e tu nes, ar plato e viņš nes!

1. nes-u, nes-os	nes-am, nes-amies
2. nes, nes-ies	nes-at, nes-aties
3.	nes, nes-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Plats e pirms -ot, -ošs, -oša, -ams, -ama, -am!

Aiznes vēstuli uz pastu! Vii kiri posti!

Smagi **nesamie**. Rasked kandamid.

Nesot maisu, sastiepa muguru. Kotti tassides venitas ta oma selja vālja.

Pagātne:

Visiem latviešu vārdiem pagātnē šaurs e, ē!

1. nes-u, nes-os	nes-ām, nes-āmieš
2. nes-i, nes-ies	nes-āt, nes-āties
3.	nes-a, nes-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e pirms -usi, -uša u.c. un -ums, šaurs e pirms -is, -ējs!

Ko **esi atnesis** no veikala? Mida sa oled poest toonud?

Sanesuši malku, kūrām pirti. Tōime puid, kūtsime sauna.

Govs **atnesusies**. Lehm on poeginud.

Nesēj, palīdziet! Man smagi koferi. Kandja, aidake! Mul on rasked kohvrid!

Nākotne:

Ievērot iestarpināto -ī-!

1. **nes-ī-š-u, nes-ī-š-os**

nes-ī-si-m, nes-ī-si-mies

2. **nes-ī-s-i, nes-ī-sies**

nes-ī-si-t, nes-ī-si-ties

3. **nes-ī-s, nes-ī-sies**

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e pirms -tu, -ts, -ta un -dams, -dama, bet šaurs e pirms -šana un -šot!

Kaut mamma no veikala **atnestu** kādu saldumu! Tooks ema ometīgi poest mōne maiustuse!

Malka ir **sanesta** malkas šķūnī. Kūttepuud on kuuri kantud.

Spēka vīru sacensībās ir disciplīna mucu **nešana**. Jōumeeste vōistlustel on tūnnikandmise ala.

Teica, ka no veikala **atnesišot** saldējumu. Ūtles, et toovat poest jāātist.

Slimnieks guļ uz **nestuvēm**. Haige lamab kandraamil.

Ar **nēšiem** var ērti **panest** divus spaiņus. Kaelakookudega saab mugavalt kahte pange kanda.

I 1-7,,s, t, t'', sist (1)

sist, situ, situ

sit dūri uz galda/ ar āmuru/ ar dūri/ naglu sienā/ pliķi pa ausi

Tagadne:

1. sit-u, sit-os	sit-am, sit-amies
2. sit, sit-ies	sit-at, sit-aties
3.	sit, sit-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Sit, Jānīt, vara bungas
Vārtu staba galiņā! (*l.t.dz.*)

Löö, Jānis, trummi
aiaposti otsas! (Lāti rahvalaul)

Jāiesit vēl divi vārti, tad uzvara droša. Peab veel kaks vāravat lööma, siis on vōit kindel.

Sitot naglu dēlī, **uzsita** sev sāpīgi pa īkšķi. Naela lauda lüües lōi endale valusasti pōidla pihta.

Neiet ne **sitams**. Ei lāhe mingi hinna eest / Ei õnnestu mingil juhul.

Pagātne:

1. sit-u, sit-os	sit-ām, sit-āmies
2. sit-i, sit-ies	sit-āt, sit-āties
3.	sit-a, sit-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Zēns pret akmeni **sasitis** kājas īkšķi. Poiss lōi suure varba vastu kivi āra.
Izkritis pa logu un **nosities**. Kukkus aknast vālja ja sai surma.
Puikas **izsituši** logu. Poisid lōid akna katki.

Bāra durvīs stāv baigais **izsitējs**. Baari ukxel seisis hirmuāratav vāljaviskaja.

Nākotne:

Ievērot saknes t, kas pirms -t/ -ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. **sit-ī-š-u, sit-ī-š-os** **sit-ī-si-m, sit-ī-si-mies**
2. **sit-ī-s-i, sit-ī-sies** **sit-ī-si-t, sit-ī-si-ties**
3. **sit-ī-s, sit-ī-sies**

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Ievērot, ka pirms -dams, -dama ir z!

Sizdams otram, salauza pats savu pirkstu. Lūūes teist, murdis ta oma sōrme.

Bandas vadoni atrada mežā **nosistu**. Kuritegeliku rūhmituse juht leiti metsast tapetuna.

Krustā **sistais** Jēzus. Ristilöödud Jeeusus.

Kārtis tāda laika **nosišana** vien esot. Kaardimāng olevat ūks igavene ajaraiskamine.

I 1-7e „s, t, t’”, mest (1)

mest, metu, metu

met bumbu/ šķēpu/ skatienus/ pa lampu

Tagadne:

Lasīt ar šauru e tu met, ar plato e viņš met!

1. met-u, met-os	met-am, met-amies
2. met, met-ies	met-at, met-aties
3.	met, met-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Plats e pirms -ot, -am, -ams!

Basketbolā bumba **jāmet** grozā. Korvpallis peab palli korvi viskama.

Metamais šķēps. Oda.

Metot akmeņus kravas kastē, trāpīja otram pa galvu. Kive autokasti visates tabas teist vastu pead.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurš e, ē!

1. met-u, met-os	met-ām, met-āties
2. met-i, met-ies	met-āt, met-āties
3.	met-a, met-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e pirms -usi, -uša u.c. un -ums, šaurš pirms -ējs, -is!

Komandas kapteinis spēlē **iemetis** desmit trīspunktņiekus. Meeskonna kapten viskas māngus sisse 10 kolmepunktņiviset.

Iemetusi glāzīti degvīna, kaimiņiene kļuva runīga. Pārst viinapitsi muutus naabrinaine jutukaks.

Izmetuši līkumu pa Vecrīgu, devāmies atpakaļ uz mājām. Teinud ringi Riia vanalinnas, lāksime koju.

Šķēpmetējs. Odaviskaja.

Viņas vīrs ir kārtģgs **iemetģjs**. Ta abikaasa on tģeline viinanina.

Ēkas projekta **uzmetums**. Hoone projektivisand.

Nākotne:

Ievērot saknes t, kas pirms -t/ -ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. met-ī-š-u, met-ī-š-os	met-ī-si-m, met-ī-si-mies
2. met-ī-s-i, met-ī-sies	met-ī-si-t, met-ī-si-ties
3.	met-ī-s, met-ī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -tu, -ts, -ta, -dams, -dama, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Ievērot, ka pirms -dams, -dama ir z!

Istabā drēbes **samestas** juku jukām. Riided olid toas korratult laiali loobitud.

Būtu basketbolistiem vēl viena minūte – noteikti **iemestu** kādu grozu. Oleks korvpalluritel olnud lisaminut, siis oleksid nad kindlasti veel punkte visanud.

Mešanas disciplīnas sportā. Viskealad spordis.

Mezdams otram bumbu, nejauši trāpīja pa logu. Teisele māngijale palli visates tabas ta kogemata akent.

I 1-8e „s, d, d”, vest, ēst (2)

vest, vedu, vedu

ēst, ēdu, ēdu

ved bērnu uz skolu un atpakaļ uz mājām/ kravu/ kokmateriālus/ pasažierus
ēd brokastis/ pusdienas/ vakariņas/ pie galda/ gultā/ restorānā/ ēdnīcā/ ciemos

Tagadne:

Lasīt ar šauru e, ē tu ved, tu ēd, ar platu e, ē viņš ved, viņš ēd!

1. ved-u, pieēd-os	ved-am, pieēd-amies
2. ved, pieēd-ies	ved-at, pieēd-aties
3.	ved, pieēd-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Plats e, ē pirms -ošs, -oša, -ot, -ams, -am, šaurs e, ē pirms -is, -ējs!

Atved man konfektes! Too mulle kommi!

Paēd kārtīgi! Söö korralikult!

Ēdiet, ciemiņi, nekaunieties! Kūlalised, sööge, ärge häbenege!

Jāpaēd labi, lai spēks strādāt! Peab hästi sööma, et oleks jõudu töö tegemiseks.

Drīz **jāved** bērni uz skolu. Varsti peab lapsed kooli viiama.

Viņš saslimis, neko vairs **neēdot**. Ta on haigeks jāānūd, ei söövat enam midagi.

Ēdot ļoti aukstu saldējumus, bērns dabūja klepu. Vāga kūlma jāätist süües sai laps kõha.

Ēdamās sēnes. Söödavad seened (söögiseened).

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. ved-u, pieēd-os	ved-ām, pieēd-āmies
2. ved-i, pieēd-ies	ved-āt, pieēd-āties
3.	ved-a, pieēd-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -usi, -uša u.c. un -ums, -ājs, šaurs e, ē pirms -ējs, -is!

Izēdis šķīvi, prasīja vēl. Taldriku tūhjaks söönud, küsis juurde.

Pārēdies smagi pūta. Ūlesöönuna ohkas sügavalt.

Paēdusi pateica paldies. Pārst sōōki tānas.

Paēduši talcinieki drusku atpūtās. Pārst sōōki puhkasid talgulised natuke.

Atveduši sienu, krāvām to kūtsaugšā. Toonud heina, tōstsi selle lakapealsele.

Baļķvedējs. Palgivedaja.

Naudas **pārvedums.** Raha ūlekanne.

Dēls izaudzis liels **izēdājs.** Poeg kasvas tōliseksi ōgardiks.

Garšgi un veselgi **ēdieni.** Maitsvad ja tervislikud toidud.

Nākotne:

Ievērot saknes d, kas pirms nenoteiksmes -t/-ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. ved-ī-š-u, pieēd-ī-š-os	ved-ī-si-m, pieēd-ī-si-mies
2. ved-ī-s-i, pieēd-ī-sies	ved-ī-si-t, pieēd-ī-si-ties
3.	vedī-s, pieēd-ī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -tu, -ts, -ta, -dams, -dama, -tuve, šaurs e, ē pirms -šot un -šana! Ievērot z pirms -dams, -dama!

Rīt **pārvedīšot** mēbeles uz jauno dzīvokli. Homme viidavat mōōbel uude korterisse.

Ēzdami kāpostus ar desiņām, vīri piedzēra alu. Kapsaid vorstiga sūūes jōid mehēd kōrvale ōlut.

Ēsts ir, jāiet pie darba. Sōōnud oleme, peab aga minema tōōle.

Preces vēl nav **pievestas.** Kaupa ei ole veēl juurde toodud.

Lēta **ēstuve.** Odav sōōgikoht.

Grupā nav zināmi vārdi ar z saknes beigās

I 1-10e „m, m, m”, ņemt (1)

ņemt, ņemu, ņēmu (sic!)

ņem, kad dod/ aizdevumu/ kredītu/ padomu
saņem dāvanas/ labu atzīmi

Tagadne:

Lasīt ar šauru e tu ņem, ar plato e viņš ņem!

1. ņem-u, ņem-os	ņem-am, ņem-amies
2. ņem, ņem-ies	ņem-at, ņem-aties
3.	ņem, ņem-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:
Plats e, ē pirms -ošs, -oša, -ot un -ams, -ama, -am!

Ja dod, tad **ņem**, ja sit, tad bēdz! Kui antakse, siis vōta; kui lūuakse, siis pōgene!

Ieradās visi, **izņemot** Jāni. Kōik, vālja arvatud Jānis, tulid kohale.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. vārbiem pagātnē ir šaurš e, ē!

1. ņēm-u, ņēm-os	ņēm-ām, ņēm-ābies
2. ņēm-i, ņēm-ies	ņēm-āt, ņēm-āties
3.	ņēm-a, ņēm-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:
Plats e, ē pirms -usi, -uša u.c., -ums un -ājs, šaurš e, ē pirms -is, -ējs!

Izņēmis naudu no bankomāta, pārskaitīja to. Vōtnud sularahaautomaadist raha, luges ta selle ūle.

Esam **apņēmušies** darbu pabeigt līdz nedēļas beigām. Oleme otsustanud tōō nādala lōpuks valmis teha.

Tas puisis nebūs nekāds **ņēmējs** (*precētājs*). Sellest poisist ei saa mingit naisevōtjat.

Firmas vadītājs bankā lūdž naudas **aizņēmumu**. Firmajuht palub pangast laenu.
Valsts **ieņēmumu** dienests. Riiklik maksuamet.

Nākotne:

1. ņem-š-u, ņem-š-os	ņem-si-m, ņem-si-mies
2. ņem-s-i, ņem-sies	ņem-si-t, ņem-si-ties
3.	ņem-s, ņem-sies

No nenoteiksmes celma veidotas vēl arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -tu, -ts, -ta, -dams, -dama, šaurs e, ē pirms -šot un -šana!

Ņemdams kārtējo kredītu, zemnieks zināja, ka drīz būs jābankrotē. Pārast jāŗjekordse laenu vōtmist teadis talunik, et pankrot saabub varsti.

Pēteris teica, ka **ņemšot** par sievu skaisto Ilzi. Pēteris ūtles, et vōtab ilusa llze naiseks.

Viņiem abiem **atņemtās** vecāku tiesības. Neilt mōlemalt on vanemlikud ōģigused āra vōetud.

Nemitīga naudas **aizņemšanās** turīgāku nepadara. Pidev laenamīne ei tee kedagi jōukamaks.

Grupā nav zināmi vārdi ar l saknes beigās

Grupā nav zināmi vārdi ar r saknes beigās

I 1-13 „ī, in, in”, mīt, trīt (5)

mīt (zāli), minu, minu
pīt', pinu, pinu
šķīt, šķinu, šķinu
tīt', tinu, tinu
trīt, trinu, trinu

min gailis vistu/ pēdas taku
nomin kurpju papēžus
pin vainagus/ zirga apaušus/ grozus/ klūdziņu grozus
šķin pupas/ zirņus/ kāpostu lapas/ riekstus
tin kamolā/ ritulī
trin nazi/ kabatas nazi/ izkapti/ cirvi

Tagadne:

1. pin-u, tin-os	pin-am, tin-amies
2. pin, tin-ies	pin-at, tin-aties
3. pin, tin-as	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Sapin matus bizēs! Punu juuksed patsi!
Satin kamolā! Keri keraks!

Jāsatin virve ritulī. Peab köie kerasse kerima.
Nazis **jāuztrin**. Nuga tuleb teravaks teritada.

Nepareizi **trinot**, nazi var padarīt galīgi neasu. Nuga valesti teritades võib selle täiesti nūriks teha.

Pagātne:

1. pin-u, tin-os	pin-ām, tin-āmies
2. pin-i, tin-ies	pin-āt, tin-āties
3. pin-a, tin-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Uztrinis nazi, savāza un iclika kabatā. Pärast noa teritamist pani ta selle kokku ja taskusse.

Sapinusi bizes, mäte palaida meitu uz skolu. Patsid punutud, saatis ema tütre kooli. Makšķeraukla **sapinusies**. Ōngenōor on sassi lāinud.

Klūdziņu **pinēji**. Korvipunujad.

Stiepļu **pinuma** žogs. Traatvōrest aed / traataed.

Zirgu **pineklī**. Hobuse kammitsad.

Nākotne:

1. pī-š-u, tī-š-os	pī-si-m, tī-si-mies
2. pī-s-i, tī-sies	pī-si-t, tī-si-ties
3.	pīs, tī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas:

Pīti grozi. Punutud korvid.

Asi **trīta** izkaps. Vahedaks teritatud vikat.

Mīdams vistu, gailis sit spārnus. Paaritumisel vehib kukk tiibadega.

Tīsim makšķeres, t.i., iesim prom, beigsim. Paneme asjad kokku, st lāhme minema, lōpetame tānaseks!

Klūdziņu **pīšanas** kursi. Korvipunumise kursused.

I konjugācijas 2. grupa ar sadaļām

I konjugācijas 2 grupas vārdiem nenoteiksmes saknē ir patskanis i vai tautosillabiskais savienojums ar pirmo komponentu i, piemēram, **l-i-kt**, **v-il-kt**, **p-ir-kt**, **dz-ī-t** (< **dz-in-t**).

Šiem vārdiem tagadnē **i** mijas ar:

- 1) **ie** (likt, palikt, stigt, šķist, ģist),
- 2) **e** (vilkt, krimst, pirst, izvirst, virst, dzīt),
- 3) un **ē** (pirkt, cirpt, cirst).

Tu formu atšķirīgu no viņš, viņa, viņi, viņas formas dara šaurais e, ē (tu **dzen**, viņš **dzen**, tu **cērp**, viņš **cērp**) un vēl arī k mija ar c un g mija ar dz (tu **pērc**, viņš **pērk**, tu **stiedz**, viņš **stieg**).

Vārdam **šķist** ir divas tu formas: tu **šķieti**, tu **šķiet**.

Grupā nav zināmi vārdi ar patskani vai divskani saknes beigās

I 2-2 „k, k, k”, likt, vilkt, pirkt; I 2-3 „g, g, g”, stigt (4)

**likt, lieku` , liku
palikt, palieku` , paliku**

stigt, stiegu` , stigu

**vilkt` , velku, vilku
vilkties` , velkos, vilkos**

pirkt` , pārku, pirku

liet šķītvjus uz galda/ grāmatas plauktā/ slotu kaktā/ maisu uz grīdas/ eksāmenu
paliek mājās/ Rīgā/ Latvijā/ nemierīgs/ kluss
stiegt mašīna dubļos/ kājas purvā
velk tīklus/ apavus – kurpes, zābakus – kājās/ virvi sacensībās/ karogu mastā
pērk pārtiku – maizi, pienu, gaļu, griķus, miežus, auzu pārslas/ preces/ drēbes/ kurpes/
māju/ mašīnu/ zemi/ laivu

Tagadne:

1. liek-u, stieg-u, velk-os	liek-am, stieg-am, velk-amies
2. liec, stiedz, velc-ies	liek-at, stieg-at, velk-aties
3. liek, stieg, velk-as	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Velc mugurā mēteli! Pane mantel selga!
Velcies ātrāk! Mine kiiremini!
Liec aiz auss! Jāta meelde! (Pane kōrva taha!)
Liecies mierā! Jāta mind rahule!
Nolieciet savas somas tur kaktā! Pange oma kotid sinna nurka!

Nauda **jāliek** lietā. Raha tuleb kāiku panna.

Daudzas labas arhitektu idejas **paliekot** tikai uz papīra. Paljud head arhitektide ideed jāāvatki
ainult paberile.

Iepērkoties pazaudēja kredītkarti. Osteldes kaotas pangakaardi.

Liekot latu pie lata, var sakrāt simt latu. Latti lati kōrvale pannes vōib koguda sada latti.

Pērkamas sievietes. Mūūdavad naised.

Paliekama vērtība. Pūsivāārtus.

Brālim žēl, redzot māsu **paliekam** vienu pie vecvecākiem. Vennal on kahju nāhes, et ūde jāāb ūksi vanavanemate juurde.

Velkonis lielus kuģus no jūras vārtiem ievēlk ostā. Puksiir veab suuri laevu merevāravatest sadamasse.

Pagātne:

1. lik-u, stig-u, vilk-os	lik-ām, stig-ām, vilk-āmies
2. lik-i, stig-i, vilk-ies	lik-āt, stig-āt, vilk-āties
3.	lik-a, stig-a, vilk-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Sapircis visāds krāmus. On ostnud kokku igasugst pahna.

Uzvilkusi cepuri, sāka spoguļoties. Pannud mūtsi pāhe, hakkas ta ennst peeglist piidlema.

Automašīna **iestigusi** dubļos. Auto on porisse kinni jāānud.

Atnākusi mājās un tūlīt **likusies** gulēt. Koju jõudnud, heitis ta otsekohe magama.

Esam krietni **atpalikuši**. Me oleme kõvasti maha jāānud.

Lielveikalā **iepirkušies**, braucām tālāk. Pārast kaubamajas ostlemist sõitsime edasi.

Iepirkumu soma. Ostukott.

Likuma bardzība. Seaduse rangus.

Pircēji un pārdevēji. Mūūjad ja ostjad.

Vilciens. Rong.

Nākotne:

1. lik-š-u, stig-š-u, vilk-š-os	lik-si-m, stig-si-m, vilk-si-mies
2. lik-s-i, stig-s-i, vilk-sies	lik-si-t, stig-si-t, vilk-si-ties
3.	lik-s, stig-s, vilk-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Likdami rubli pie rubļa, zemnieki izpirka mājas. Rubla rubla haaval ostsid talunikud maja vālja.

Eksāmens **nolikts** uz septiņi. Eksam sooritati hindele seitse.

Te nebūs nekāda **palikšana**. Ei mingit sīa jāāmist.

Iepirkšanās drudzis. Ostupalavik.

Daži **palikšot** mājās. Mōned jāāvat koju.

Pirkšot jaunu māju, veco pārdošot. Ostetakse uus maja, vana mūūakse maha.

Es arī labprāt **nopirktu** tādu fotoaparātu. Ma ostaks ka meeleldi sellise kaamera.

I 2-4 „p, p, p”, cirpt (1)

cirpt, cērp, cirpu

cērp vilnu/ matus/ mauriņu/ žogu

Tagadne:

Lasīt ar šauru ē tu cērp, ar plato ē viņš cērp!

1. cērp-u, apcērp-os	cērp-am, apcērp-amies
2. cērp, apcērp-ies	cērp-at, apcērp-aties
3. cērp, apcērp-as	

Ej un **apcērpies**, esi noaudzis kā mežonis! Mine ja lōika juukseid, sa nāed vēlja nagu metslane.

Prasmīgs aitkopis **nocērpot** aitu nedaudzās sekundēs. Osav lambafarmer pūgab lamba mōne sekundīga.

Pagātne:

1. cirp-u, apcirp-os	cirp-ām, apcirp-āmies
2. cirp-i, apcirp-ies	cirp-āt, apcirp-āties
3. cirp-a, apcirp-ās	

Savā vārdadienā mans blakussēdētājs skolā ieradās **apcirpies**. Oma nimepāeval tuli mu pinginaaber kooli juuksuris kāinuna.

Nocirpusi aitu, palaida to ganībās. Pārast lamba pūgamist lasti ta karjamaale.

Gluds **cirpums**. Sujuv/ sile lōige.

Kur aitas, tur **cirpēji**. Seal, kus on lambad, on ka kārpja/pūgaja.

Nākotne:

1. cirp-š-u, apcirp-š-os	cirp-si-m, apcirp-si-mies
2. cirp-s-i, apcirp-sies	cirp-si-t, apcirp-si-ties
3. cirp-s, apcirp-sies	

Apcirpts kā jērs. Pūgatud kui lammas.

Aitu **cirpšana** ir arī sporta veids. Ka lambapūgamine on sport.

Grupā nav zināmi vārdi ar b saknes beigās.

Grupā nav zināmi vārdi ar s saknes beigās.

I 2-7 „s, t, t”, šķist, cirst, krimst (3)

šķist, šķietu, šķitu

cirst, cērtu, cirtu
krimst, kremtu, krimtu

šķiet, ka – tā būs labāk/ viss ir kārtībā/ viņš nenāks

cērt zarus/ ar cirvi/ dūri galdā/

kremt sausu garozu/ suns kaulu/ pele grīdā/ sirdi nemiers

Tagadne:

Lasīt ar šauro ē tu cērt, ar plato ē viņš cērt!

1. cērt-u, šķiet-os	cērt-am, šķiet-amies
2. cērt, šķiet-ies	cērt-at, šķiet-aties
3. cērt, šķiet-as	

No tagadnes celma veidotas formas:

Uzmanies, **neiecērt** kājā! Ole kirvega ettevaatlik, āra oma jalga vigasta!

Sacērtiet alkšņus, kūpināsim gaļu! Raiuge lepapuud peeneks, suitsetame liha!

Grāvji krūmiem aizauguši, **būs jāiecērt**. Kraaviperved on umbekasvanud, peab puhtaks raiuma.

Cērtamais cirvis. Raiekirves.

Šķietams miers. Nāilīk rahu.

Pagātne:

1. cirt-u, šķit-os	cirt-ām, šķit-āmies
2. cirt-i, šķit-ies	cirt-āt, šķit-āties
3. cirt-a, šķit-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Neuzmanīgi skaldot malku, **iecirtis** kājā. Hooletult puid raiudes haavas jalga.

Cirvis **atcirties**. Kirves on nūriks lāinud.

Tas viss ir tikai **šķitums**. See ainult tundub nii.

Cēрте. Kirka.

Nākotne:

Ievērot saknes t, kas pirms -t/-ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. cirt-ī-š-u	cirt-ī-si-m
2. cirt-ī-s-i	cirt-ī-si-t
3.	cirt-ī-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:
Ievērot z pirms -dams, -dama!

Sacirstu zaru kaudze. Raiutud okste kuhi.

Cirzdams zarus, **iecirta** kājā. Oksi raiudes vigastas jalga.

Cirsma. Raiesmik.

Cirte. Raie.

Kail**cirte**. Lageraie.

Cirvis. Kirves.

I 2-8 „s, d, d’”, ģist, izvirst (3)

ģist, ģiedu, ģidu

**pirst, perdu, pirdu
izvirst, izverd, izvirda**

noģied patiesību/ viltu/ melus/ savvērestību

pirst = palaist vēdera gāzes

izverd vulkāns lavu

Tagadne:

1. ģied-u	ģied-am
2. ģied	ģied-at
3. ģied, izverd	

Noģiedamā runa. Sisemine hāal.

Noģieda. Sisetunne.

Pagātne:

1. ģid-u	ģid-ām
2. ģid-i	ģid-āt
3. ģid-a, izvird-a	

Noģidusi viltu, meitene saskuma. Tajunud pectust, muutus tūdruk kurvaks.

Islandē **izvirdušais** vulkāns apturēja aviosatiksmi. Vulkaanipurse Islandil peatas lennuliikluse.

Vulkāna **izvirdums** var būt ar postošām sekām. Vulkaanipurskel vōivad olla laastavad tagajārjed.

Nākotne:

1. ģid-ī-š-u	ģid-ī-si-m
2. ģid-ī-s-i	ģid-ī-si-t
3. ģid-ī-s, izvird-ī-s	

Grupā nav zināmi vārdi ar z saknes beigās.

Grupā nav zināmi vārdi ar m saknes beigās.

Grupā nav zināmi vārdi ar l saknes beigās.

I 2-12 „r, rd, r’’, virt (1)

virt’, verd, vira

Tagadne:

1. verd-u		verd-am
2. verd		verd-at
3.	verd	

Verdošs ūdens. Keev vesi.

Versme. Kuumus.

Pagātne:

1. vir-u		vir-ām
2. vir-i		vir-āt
3.	vir-a	

Nākotne:

1. vir-š-u		vir-si-m
2. vir-s-i		vir-si-t
3.	vir-s	

I 2-13 „ī, en, in”, dzīt (1)

dzīt, dzenu, dzinu

dzen lopus - govīs vai aitas – mājās vai ganībās/ vistas prom no puķudobēm/ prom/ naglu dēlī/ bārdu/ ūsas/ matus uz nullīti

Tagadne:

Lasīt ar šauru e tu dzen, ar plato e viņš dzen!

1. dzen-u, dzen-os	dzen-am, dzen-amies
2. dzen, dzen-ies	dzen-at, dzen-aties
3	dzen, dzen-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Plats e pirms -ot, -ams, -ama, -am, -ulis

Nodzen bārdu! Aja oma habe maha!

Dzeniet govīs mājās! Ajage lehmakari koju!

Armijā matus uz nullīti vairs **nedzenot**. Sōjavāes ei aeta enam kiilaks.

Bārdas **dzenamā** mašīna. Habemeajammasin.

Dzenulis ir tas pats, kas stimul. Tung ja stiimul on peaaegu samad asjad.

Pagātne:

1. dzin-u, dzin-os	dzin-ām, dzin-āties
2. dzin-i, dzin-ies	dzin-āt, dzin-āties
3.	dzin-a, dzin-ās

Nodzinis bārdu, iesmaržojās. Pārast habemeajamist lōhnastas end.

Esmu nodzinies bez spēka. Ma olen tāiesti lābi / jōuetuks aetud.

Pamāte **izdzinusi** meitu no mājām. Kasuema ajas tūtre majast minema.

Gani **sadzīnuši** govīs laidarā. Karjased on lehmad aedikusse ajanud.

Mednieki dalās šāvējos un **dzinējos**. Jahimehed jaotuvad laskjateks ja ajajateks.

Vēršu **dzinējs**. Veisekarjus.

Kaimiņa suns ir labs **pēddzinis**. Naabri koer on hea jāļjekūt.

Nākotne:

1. dzī-š-u, dzī-š-os dzī-si-m, dzī-si-mies
2. dzī-s-i, dzī-sies dzī-si-t, dzī-si-ties
3. dzī-s, dzī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas:

Visi teļi **sadzīti** kūfī. Kōik vasikad on aetud lauta.

Vasaras nometnē **dzīšot** matus uz nullīti. Suvelaagris aetavat kōiģil lastel juuksed maha.

Dzīdams sienā naglu, uzsita sāpģgi pa ģkšģi. Naela seina lģģes lģi valusasti vastu pģialt.

Daudziem vģrieģiem rģts sģkas ar bģrdas **dzģģanu**. Palģude meeste jaoks algab hommik habemeajamisega.

I konjugācijas 3. grupa ar sadaļām

Saknes patskaņi

nenoteiksmē	tagadnē	pagātnē
a	o (< an)	a
i	ī (< in)	i
u	ū (< un)	u.

Tagadnes o, ī un ū radušies, a, i un u savienojoties ar tagadnes pazīmi (formveidošanas piedēkli) -n-.

Tagadnes pazīmes (formveidošanas piedēkļa) vieta ir tūlīt aiz saknes patskaņa, nevis aiz saknes beigu līdzskaņa kā 4. un 5. grupā.

Tikai 2 vārdi ir bez līdzskaņa saknē:

miet, mienu, siet, sienu; tiem -ēj- pagātnē – **mēju, sēju.**

Divi īpatnēji vārdi **brist, brienu, bridu un līst, lienu, līdu**

ar tagadnes pazīmi (formveidošanas piedēkli) -n-, taču līdzskaņa zudumu tagadnē.

Vārdu **tikt** (nokļūt), **tieku, tiku** (3. grupas 1. sadaļa) salīdzināt ar **[pa]tikt** (būt labam, pieņēmamam), **tīku, tiku** (3. grupas 2. sadaļa); līdzīgi arī **midt, miegu, mīgu un snigt, snieg, snīga.**

Vārdam **sekties, sokas, secās** nenoteiksmi un pagātnes formu lieto reti.

I 3-1 „ie, ien, ēj” siet, miet un 5 citi ar ie tagadnē: brist, līst; tikt; snigt (7)

miet` , mienu, mēju
siet` , sienu, sēju

brist, brienu` , bridu
līst` , lienu, lidu

tikt, tieku` , tiku

migt, miegu` , migu
snigt, snieg` , sniga

sien karpju šņores/ lakatu ap galvu/ saini

apsien priekšautu

brien pa dziļu sniegu/ pa kupenām/ pa seklu vai dziļu ūdeni/ dubļiem/ pāri peļķēm/ pa purvu

lien uz vēdera/ pa zemi/ čūska

tiek pie varas/ atkal uz kājām/ pie vārda

pārtiek no kartupeļiem/ makaroniem/ tikai no tēva algas/ no pensijas

iztiek no pensijas

satiek labi/ slikti/ ar kaimiņiem/ ar vecākiem/ ar brāļiem un māsām/ latvieši ar krieviem
mieg ciet

snieg sniegs/ lielām pārslām/ puteņojot

Tagadne:

Atsevišķi izcelta tagadnes pazīme (formveidošanas piedēklis) -n-!

1. sie-n-u, brie-n-u, tiek-os	sie-n-am, brie-n-am, tiek-amies
2. sie-n, brie-n, tiec-ies	sie-n-at, brie-n-at, tiek-aties
3.	sie-n, brie-n, tiek-as

No tagadnes celma veidotas saistījumā:

Sasien karpju šņores, kritīsi! Seo kingapaelad kinni, muidu kukud!

Tiec galā pats! Saa ise hakkama!

Jāiztiek ar to, kas ir. Peame olemasolevaga hakkama saama.

Tev tagad **jāaizmie**g un jāatpūšas. Nūid pead uinuma ja puhkama.

Pārguruši cilvēki **aizmiegot** ar grūtībām. Ülevāsinud inimestel on uinumisea raskuseid. **Satiekoties** pēc ilgiem gadiem draudzenes apraudājās. Sõbrannad puhkesid nutma, kui nägid teineteist aastate möödudes.

Neizbrienams purvs. Lābipääsmatu soo.

Pagātne:

1. sēj-u, brid-u, tik-os	sēj-ām, brid-ām, tik-ā mies
2. sēj-i, brid-i, tik-ies	sēj-āt, brid-āt, tik-ā ties
3. sēj-a, brid-a, tik-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ievērot c un dz pirms -is, -ējs!

Dzīvo **pārticis**, cepuri kuldams. Ta elab muretult.

Uzsnidzis pirmais sniegs. Esimene lumi on maha sadanud.

Neesmu viņu **satikusi** gadiem. Ma pole teda mitu aastat kohanud.

Koki **nosniguši** balti. Puud on lumised.

Laimīgas un **pārtikušas** ģimenes. Ōnnelikud ja jõukad pered.

Nu gan būsīm **izbridušie**s pa kārtīgām kupenām! Olemegi lābi suurte lumehangede sumbanud.

Smēķēšana ir **netikums**. Suitsetamine on halb harjumus.

Grāmata ādas **iesējumā**. Nahkkõites raamat.

Plauktos stāv biezi **sējumi**. Riulitel seisavad paksud kõited.

Grāmatsējējs. Raamatukõitja.

R.Blaumaņa "Purva **bridējs**". R. Blaumanis "Soos kahlajad".

Glums **pielīdējs**. Libe pugeja.

Nākotne:

Vārdiem ar s pirms nenoteiksmes -t, -ties (brist, līst), nākotnes formā ievērot saknes līdzskaņus t un d un iesprausto -ī-!

1. sie-š-u, brid-ī-si , tik-š-os	sie-si-m, brid-ī-si-m , tik-si-mies
2. sie-s-i, brid-ī-si , tik-sies	sie-si-t, brid-ī-si-t , tik-si-ties
3. sie-s, brid-ī-s , tik-sies	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Vārdiem brist un līst ievērot z pirms -dams, -dama!

Māte šogad pati **siešot** Jāņu sieru. Sel aastal tegevat ema ise jaanijuustu.
Viņš cer, ka **tikšot** augstskolā. Ta loodab, et saab kõrgkooli.
Rīt atkal **snigšot**. Homme sadavat jälle lund.

Kaut es ātrāk **aizmigtu**! Uinuksin kiiremini!
Ja atkal **uzsnigtu**, varētu paslēpot. Kui lumi maha sajaks, saaks suusatada.
Kaut mēs drīzāk **satiktos**! Kohtuksime ometīgi varem!

Līdzams pār sētu, saplēsa bikses. Ūle aia ronides lōhkus oma pūksid.

Diplomdarba **iesiešana** maksā Ls 3,50. Diplomitöö köitmine maksab 3.50 latti.
Pa dziļu sniegu grūta **brišana**. Lābi sūgava lume raske sumpamine.

Brasls. Koole.
Bērnam salds **miegs**. Lapsel on magus uni.

I 3-2 „k, k, k”, lakt, apnikt, jukt; I 3-3 „g, g, g”zagt (16)

lakt, loku` , laku
plakt, ploku` , plaku
rakt, roku` , raku
smakt, smoku` , smaku

sekties, sokas` , (secās)

zagt, zogu` , zagu

apnikt, apnīku` , apniku
patikt, patīku` , patīku
tīkt, tīku` , tīku

jukt, jūku` , juku
mukt, mūku` , muku
plukt, plūk` , pluka
šļukt, šļūku` , šļuku
brukt, brūku` , bruku
rukt, rūku` , ruku
sprukt, sprūku` , spruku

lok suns vai kaķis pienu/ no bļodas

plok sniegs/ pali/ krājumi/ ūdens līmenis

rok zemi/ bedri/ dobi/ alu

smok bezgaisā/ dūmos/ nost/ aiz karstuma

zog mašīnu/ pulksteni/ atslēgas no kabatas/ kredītkartes

apnīk man vai viņam vai visiem klausīties/ skatīties/ strādāt vienmuļu darbu

patīk meitene/ puisis/ dziedāt/ strādāt/ būt kopā/ ceļot/ iet uz teātri/ šī glezna vai dziesma

tīk = patīk

jūk viss ārā/ notikumu secība/ reizesrēķins

mūk prom/ kad ķer/ zābaks dūkstī

plūk krāsa

šļūk no rokām ārā

brūk kopā/ māja/ viss

rūk mazumā/ īsumā

sprūk pele alā

sokas labi, raiti darbs/ labi, tā nekas mācībās

Tagadne:

1. rok-u, patīk-u, mūk-u	rok-am, patīk-am, mūk-am
2. roc, patīc, mūc	rok-at, patīk-at, mūk-at
3.	rok, patīk, mūk

No tagadnes celma veidotas formas:

Paroc drusku dziļāk! Kaeva pisut sügavamale!

Mūc! Põgene!

Neapnīciet viens otram! Ārge tūdinege teineteisest!

Dēls, tev **jāuzrok** puķu dobes! Poeg, sa pead lillepeenrad üles kaevama!

Sutīgs, ka vai **jānosmok**. Kuum, lāmbu või āra!

Lai saimnieks pats **rok!** Peremees kaevaku ise!

Rokot zemi, atrada podu ar naudu. Maad kaevates leiti rahapada.

Zēns, **mūkot** no skolasbiedriem, krita un sasita celi. Koolikaaslaste eest joostes kukkus pois maha ja vigastas põlve.

Viņš viņai nemaz tik ļoti **nepatīkot**. Ta ei olevatki naise silmis väga ebameeldiv.

Tikams sarunu biedrs. Ta on meeldiv (jutu)kaaslane.

Brūkošas ēkas un **jūkoša** sabiedrība. Kokkukukuvad majad ja lagunev ūhiskond.

Pagātne:

1. rak-u, patik-u, muk-u	rak-ām, patik-ām, muk-ām
2. rak-i, patik-i, muk-i	rak-āt, patik-āt, muk-āt
3.	rak-a, patik-a, muk-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ievērot c un dz pirms -is, -ies, -eklis, -ējs!

Man galvā viss **sajucis**. Mul on kõik peas sassis.

Noplucis izskats. Lohakas / sorakil / räämas vālimus.

Prieks **noplacis**. Rõõm on vaibunud.

Pielacis pilns kā mārks (*par dzērāju*). Lakutāis nagu siga.

Pele **izsprukusi** no slazda. Lõksust põgenenud hiir.

Dūša **sašļukusi**. Sūda on saapasäärde kukkunud.

Kaktā nomestas neizžāvētas **sasmakušas** drēbes. Mārijad mustuse jārgi haisevad nurka visatud riided.

Sabrukušas ēkas. Kokkukukkunud hooned.

Kā jūs man visi **esat apnikuši!** Kuidas ma olen teist kõigist tüdinenud!

Apnikums. Tüdimus.

Krievu **uzbrukums.** Venelaste rünnak.

Krustnešu **iebrukums.** Ristirüütlite sissetung.

Kurmja **rakumi.** Mutimullahunnik.

Ogļ**raktuves.** Söekaevandus.

Izcēlās liels **juceklis.** Tekkis suur segadus.

Ogļ**racis.** Kaevur. Grāv**racis.** Kraavikaevaja.

Labpatikā smaida. Ta naeratab heaolus.

Novērsās ar **nepatiku.** Pöördus ebameeldivusest ära.

Nākotne:

1. rak-š-u, patik-š-u, muk-š-u	rak-si-m, patik-si-m, muk-si-m.
2. rak-s-i, patik-s-i, muk-s-i	rak-si-m, patik-si-t, muk-si-t
3. rak-s, patik-s, muk-s	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Runā, ka tas vecais tornis drīz **sabrukšot** pavisam. Räägitakse, et see vana torn kukkuvat varsti täiesti kokku.

Kaut viņai **patiktu** mūsu dāvana! Meeldiks talle ometi meie kingitus!

Ko tu darītu, ja Latvijā atkal **iebruktu** krievi? Un zviedri vai poļi? Mida sa teeksid, kui venelased jälle Lätti tungiksid? Või rootslased või poolakad?

Tas nav saistīts ar **patikšanu** vai **nepatikšanu**. See ei ole seotud meeldimise ega mitemeeldimisega.

Juku laiki. Segased ajad.

Nu tu esi **sprukās!** Nüüd oled sa omadega jännis!

Zaġlis tāds! Varas selline!

Dēlam skolā diezgan labas **sekmes.** Pojal on koolis üsna hea õppeedukus.

Nepatīkama **smaka.** Ebameeldiv hais.

Plakne. Tasapind.

Plakans vēders. Lame kõht.

I 3-4 „p, p, p”, tapt, lipt, klupt (9)

sastapt, sastopu`, sastapu
sastapties, sastopos`, sastapos
tapt, topu`, tapu

lipt, līpu`, lipu

knupt, knūpu`, knupu
kņūpt, kņūpu`, kņupu
klupt, klūpu`, klupu
lupt, lūp`, lupu
drūpt, drūp`, drupu

sastop vecus draugus/ skolasbiedrus/ uz ielas/ stacijā/ koncertā

sastopas nejauši

top liels/ varens/ gatavs

līp kopā/ stingri

knūp = kņūp

kņūp = liekties, slikties, gāzties uz priekšu

klūp pār akmeni/ pār sliksni

lūp krāsa/ apmetums

drūp siena/ dzegas/ apmetums

Tagadne:

Ievēro, ka tu formā ir galotne -i!

1. top-u, sastop-os

top-am, sastop-amies

2. top-i, sastop-ies

top-at, sastop-aties

3. top, sastop-as

No tagadnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Neklūpi! Āra komista!

Uzmanīgi, **nepaklūpiet!** Ettevaatust, ārge komistage!

Lai top gaisma! Saagu valgus!

Ar šito līmi osīnai **jāpielīp!** See līm peab sanga oma kohale kleepima.

Bieži **sastopams**. Tihti esinev.

Topošie mediķi. Tulevased arstid.

1. septembrī bērni priecājas, atkal **sastopot** savus skolasbiedrus. Esimesel septembrī rōomustasid lapsed taas oma koolikaaslasī nāhes.

Paklūpot sasita celi. Komistades vigastas pōlve.

Ravēja **knūpus**. Rohis kūūrakil.

Pagātne:

1. tap-u, sastap-os	tap-ām, sastap-āmies
2. tap-i, sastap-ies	tap-āt, sastap-āties
3. tap-a, sastap-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Griestu apmetums **nodrupis**. Laekrohv on maha pudenenud.

Sienām krāsa **nolupusi**. Seintelt on vārv maha koorunud.

Mugurai **pielipusi** pirtsslotaš lapa. Saunaviha leht on selja külge kleepunud.

Avīzei lapas **salīpušas**, nevar pāršķirt. Ajalehe lehed olid ūksteise külge kinni jāānūd, neid ei saanud keerata.

Vecenītes sēž **sakņupušas**. Eidekesed istuvad kūhmus.

Nākotne:

1. tap-š-u, sastap-š-os	tap-si-m, sastap-si-mies
2. tap-s-i, sastap-sies	tap-si-t, sastap-si-ties
3. tap-s, sastap-sies	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Kaut mēs drīzāk **sastaptos**! Kohtuksime kiiremini!

Projekts **tapšot** gatavs līdz mēneša beigām. Projekt saavats kuu lōpuks valmis.

Mājaslapa vēl ir **tapšanas** stadijā. Koduleht on veel valmimas.

Priecīga **sastapšanās**. Meeldiv kohtumine.

Zvaigznes sola negaidītu **sastapšanos**. Tāhed lubavad ootamatut kohtumist.

Pilsdrupas. Lossivaremed.

Smaida un klanās kā tāds **iztapaņa**. Naeratab ja kummardab nagu mingi pugeja.

Miežu graudos mēra **līpekļa** saturu. Mōōdetakse odraterade gluteenisisaldust.

Paklupiens. Komistus.

Grupā nav zināmi vārdi ar b saknes beigās.

Grupā nav zināmi vārdi ar s saknes beigās.

I 3-7 „s, t, t”, prast, krist, just (8)

prast, protu`, pratu

**knist, knītu`, knīti
krist, krītu`, kritu
piekrist, piekrītu`, piekritu
mist, mītu, mitu**

**just, jūtu`, jutu
sašust, sašūtu`, sašutu
sust, sūtu`, sutu**

prot labi/ no galvas/ runāt latviski/ angļu valodu/ spēlēt vijoli/ braukt ar mašīnu

knīt = sāk dīgt

krīt zemē/ no koka/ uz slidenas ielas

piekrīt man/ tev/ citam/ sadarboties/ nākt līdzī

mīt zemē/ alā/ laukos

jūt prieku/ sāpes mugurā/ nelaimi

sašutis par notiekošo

sūt kājas zābakos

Tagadne:

Ievērot, ka tu formā ir galotne -i!

1. prot-u, krīt-u, jūt-os

prot-am, krīt-am, jūt-amies

2. prot-i, krīt-i, jūt-ies

prot-at, krīt-at, jūt-aties

3. prot, krīt, jūt-as

No tagadnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Lūdzu, tēt, **piekrīti!** Palun, isa, nōustu!

Jūtieties kā mājās! Tunne end nagu kodus!

Tas jums jau būtu **jāprot**. Sa peaksid seda juba teha oskama!

Mūzika ir **jājzjūt**. Muusikat peab tunnetama.

Piekrītot sadarbībai, mēs uzņemamies lielu atbildību. Nōustudes koostōod tegema, vōtame suure vastutuse.

Miesassargi briesmas **sajūtot** ar acīm pakausī. Turvamehed tajuvad ohtu kuklas olevate silmadega.

Viņš **protot** tekoši runāt vairākās valodās. Ta oskavat rāākida soravalt mitmes keeles.

Lēni **kričošas** sniega pārslas. Aeglaselt langevad lumehelbed.

Jūtami nemierīgs. Tajutavalt rahutu.

Krītamā kaite. Epilepsia / langetōbi.

Protama lieta. Kindel asi.

Apsēdās parkā uz sola pavērot lapas **krītam**. Ta istus pargipingile, et vaadata puulehtede langemist.

Ļaužu **mītnes**. Inimeste eluasemed.

Mīlestības **jūtas**. Armastuse tunded.

Patīkama noguruma **sajūta**. Mõnus vāsimustunne.

Valodas **izjūta**. Keeletaju.

Pagātne:

1. **prat-u, krit-u, jut-os**

prat-ām, krit-ām, jut-āmies

2. **prat-i, krit-i, jut-ies**

prat-āt, krit-āt, jut-āties

3. **prat-a, krit-a, jut-ās**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Mazulim dibens **sasutis** sarkans. Imiku tagumik on punaseks haudunud.

Kritusi sieviete. Langenud naine.

Sēklas jau **saknitušas**. Seemned on juba idandatud.

Kā **esat iejutušies** Latvijā? Kuidas olete Lātis kohanenud?

Ūdenskritums. Juga.

Sašutumā sāka kliegt. Ta hakkas vihast karjuma.

Kritiens bezdibenī. Langemine pōhjatusse.

Atkritēji. Reast väljalangenud.

Ērts **mitekklis**. Mugav eluase.

Pārkairināti **jutekļi**. Ārritatud meeleelundid.

Kriticalas. Tuulemurd.

Dīvaina **jutoņa**. Kummaline tunne.

Nākotne:

Ievērot saknes t, kam seko iespraustais -ī-!

1. prat-ī-š-u, jut-ī-š-os	prat-ī-si-m, jut-ī-si-mies
2. prat-ī-s-i, jut-ī-sies	prat-ī-si-t, jut-ī-si-ties
3. prat-ī-s, jut-ī-sies	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas:

Ievērot z pirms -dams, -dama!

Viņš saka – gan jau **pratišot**. Ta ūtleb, et küllap juba oskab.
Dzīvokļu cenas drīz **kritišoties**. Korterihinnad kukkuvat varsti.

Krizdams sasitu celi. Ma lõin komistades põlve ära.

Juzdams sāpes, kliezda. Karjus valu pärast.

Mums vajadzīga jūsu **piekrišana**. Meil on vaja teie nõusolekut.

Tāda pavisam laba **jušanās**. Selline ūsna hea tunne.

Valodu **prašana** pasaulē noder. Keeleoskus tuleb maailmas kasuks.

Kursi palīdzēšot uzlabot **datorprasmes**. Kursus aitab arvutikasutusoskusi parandada.

Pirtī baigā **suta**. Saunas on kohutav leitsak.

Neprašā. Kāpard / kobakāpp.

I 3-8 „s, d, d”, rast, zust (2)

parast, parodu`, paradu

rast, rodu`, radu

zust, zūdu`, zudu

paradis agri celties/ ilgi strādāt/ ēst ar mēru/ citus nekritizēt

rod mieru/ laimi/ saskaņu/ harmoniju

zūd no acīm/ no redzesloka/ nebūtfībā/ no prāta/ no atmiņas

Tagadne:

Ievērot, ka tu formā ir galotne -i!

1. zūd-u, atrod-os

zūd-am, atrod-amies

2. zūd-i, atrod-ies

zūd-at, atrod-aties

3. zūd, atrod-as

No tagadnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Pazūdi no manām acīm! Kao mu silmist!

Zūdam! Kaome!

Zūdošais laiks. Kaduv aeg.

Pagātne:

1. pazud-u, atrad-os

pazud-ām, atrad-āties

2. pazud-i, atrad-ies

pazud-āt, atrad-āties

3. pazud-a, atrad-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Pieradis neko nedarīt. Ta on harjunud mitte midagi tegema.

Esmu radis iet aukstā dušā. Olen harjunud kūlma duši all kāima.

Pase kaut kur **pazudusi**. Pass on kuskile kadunud.

Viņa **nav** vēl sevi **atradusi**. Ta ei ole veel iseend leidnud.

Nomaldījusies sēņotāja beidzot **atradusies**. Kadunud seeneline leiti lōpuks ometi ūles.

Kur jūs **bijāt pazuduši**? Kus te olete (kadunud) olnud?

Daudz gan sēņu **esat atraduši**! Olete kūll palju seeni leidnud!

Slikts **ieradums**. Halb harjumus.

Man tāds **paradums**. Mul on selline harjumus.

Ēkai ziemā liels siltuma **zudums**. Hoonel on talvel suur soojuskadu.

Nākotne:

Ievērot saknes d, kam seko iespraustais -ī-!

1. **pazud-ī-š-u, atrad-ī-š-os** **pazud-ī-si-m, atrad-ī-si-mies**
2. **pazud-ī-s-i, atrad-ī-sies** **pazud-ī-si-t, atrad-ī-si-ties**
3. **pazud-ī-s, atrad-ī-sies**

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas:

Ievērot z pirms -dams, -dama!

Partija **atradišot** premjera kandidātu. Partei leidvat sobiva peaministrikandidaadi.

Mūs biedē, ka daudzas retas augu sugas **izzudišot**. Meid kohutab, et paljud haruldased taimeliigid surevat välja.

Kas būtu, ja tētīm **pazustu** maks ar visu naudu? Mis juhtuks, kui isal kaoks rahakott kogu rahaga?

Risinājums vēl **nav atrasts**. Lahendust ei ole veel leitud.

Noslēpumaina **pazušana**. Salapārane kadumine.

Atrašanās vieta. Asukoht.

Naftas **atradnes** Baltijas jūrā. Nafta leiukohad Läänemeres.

Grupā nav vārdu ar z saknes beigās.

Grupā nav vārdu ar m saknes beigās.

Grupā nav vārdu ar l saknes beigās.

Grupā nav vārdu ar r saknes beigās.

Grupā nav vārdu ar n saknes beigās.

I 3/4 „ie, ien/ej, ej; au, aun/auj, āv”, skriet, sliet, aut (3)

Vārdi, kuriem tagadnē ir paralēlformas – pēc I 3 vai I 4 grupas parauga

skriet` , skrienu` jeb skreju, skrēju`	I-3/I-1
sliet` , slienu` jeb sleju, slēju`	I-3/I-1
aut` , aunu` jeb auju` , āvu`	I-3/I-4

skrien ātri/ lēni/ kā vējš/ uz darbu/ uz staciju/ lai nenokāvētu vilcienu

slien lepnas mājas/ kāpnes pie koka vai pie sienas

auj kājas/ kājās zābakus/ kurpes

Tagadne:

1. skrie-n-u jeb skre-j-u	skrie-n-am jeb skre-j-am
2. skrie-n jeb skre-j	skrie-n-at jeb skre-j-at
3. skrie-n jeb skre-j	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

„**Skrej, skrej**, padebes!” (*L. Brieža vārdi R. Paula dziesmai*) „Jookse, jookse, pilveke!” (*L. Briedise sōnad R. Paulsi viisile*)

Aun(i)² kājas, lakstīgala,
Iesim govīs paganīt. (*l.t.dz.*)

Kāngitse jalad kingadesse, ööbik,
lähme lehmi karjatama. (*Lāti rahvalaul*)

Pieslien mietus pie koka! Toeta teibad vastu puud!

Maratonā **jāskrien** 42 km. Maratonil peab jooksma 42 km.

Jāauj kājas, dodamies ceļā. Jalatsid jalga, asume teele.

Kenijieši **skrienot** ātrāk par visiem pasaulē. Keenialased jooksvat kōige kiiremini maailmas.

Skrienot aizelsās. Joostes hingeldas.

Pieslienamās kāpnes. Redel.

Re, kur var redzēt stīrnas baltiem dibieniem **aizskrienam!** Nāe, kus on nāha valgete tagumikega metskitsi āra jooksma!

² Šeit galotne -i ir kā t.s. lāpāmais patskanis tautasdziesmas ritma labad.

Pagātne:

1. skrē-j-u, āv-u	skrē-j-ām, āv-ām
2. skrē-j-i, āv-i	skrē-j-āt, āv-āt
3. skrē-j-a, āv-a	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Atskrējis galā, nokrita kā beigts. Jooksnod lōpuni, langes maha kui surnu.

Izslējis roku, ļoti gribēja atbildēt pirmais. Kāe tōstnod, tahtis ta vāga esimesena vastata.

Apāvusi gumijas zābakus, tvēra sēņu grozu. Kummikud jalga pannud, haaras seenekorvi.

Te kādreiz **slējusies** senču pils. Siin on olnud / kōrgunud esivanemate kindlus.

Pa sētu **izskrējušies**, bērni gribēja padzerties. Pārast ūes jooksmist tahtsid lapsed juua.

Skrējējs. Jooksja.

Nākotne:

1. skrie-š-u, au-š-u	skrie-si-m, au-si-m
2. skrie-s-i, au-s-i	skrie-si-t, au-si-t
3. skrie-s, au-s	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Norunāja, ka klase krosu **skriešot** barā, neatraujoties. Otsustati, et klass jookseb krossi rühmas, mitte ette tormates.

Šajā vietā **sliešot** jaunu debesskrāpi. Siia ehitatakse uus pilvelõhkuja.

Skriedams rīta krosu, sveicināja visus sētniekus. Hommikujoosku tehes tervitas kōiki kojamehi.

Pie mājas **pieslietas** garas kāpnes. Majale toetuv kōrge redel.

Skriešana stiprina sirdi. Jooksmine tugevdab sūdant.

I konjugācijas 4. grupa

Šīs grupas vārdiem tagadnes celmā ir tagadnes pazīme (formveidošanas piedēklis) j, un šis j izraisa jeb nosaka vārda saknes beigu līdzskaņa

k un g miju ar c un dz,

s un t – abu ar š,

d un z – abu ar ž,

l – ar ļ,

r – ar ņ.

P, b un m nemijas, aiz tiem seko pazīme (piedēklis) j.

Tāpat j ir aiz saknes beigu patskaņiem un divskaņiem.

Tu formā tagadnē ir šaurs e, ē un saknes beigu līdzskaņi bez pazīmes (formveidošanas piedēklis) j noteiktās mijas un bez galotnes -i. Tāpat no tu formas darinātajā pavēles izteiksmes jūs formā:

Nodzēs! Nodzēsiet! Izlem! Izlemiet! Sapos! Saposiet!

Verbiem ar k un g tu formā tagadnē ir senās galotnes -i noteiktā k mija ar c un g mija ar dz. Tāpat no tu formas darinātajā pavēles izteiksmes jūs formā:

Pasauc! Pasauciet! Nekliedz! Nekliedziet!

Tikai verbiem ar saknes beigu līdzskani k un g tagadnes formās ir plats e, ē, izņemot tu formu:

Es **mēdzu** iedzert. Tu **jēdz** kaut ko no datoriem?

Šīs grupas verbiem saknes līdzskaņi k un g pagātnē mijas ar c un dz:

Es **braucu** šodien, es **braucu** vakar. Zirgs **zvedz** šorīt, zirgs **zvedza** vakar.

Verbiem ar saknes beigu līdzskaņiem k un g, kuriem tagadnē un pagātnē ir c un dz

- ir vienādas es formas tagadnē un pagātnē, piem., es **braucu** šodien, es **braucu** vakara, es **kliedzu** šodien, es **kliedzu** vakar;
- kā arī tagadnē ir vienāda tu forma un viņš, viņa, viņi, viņas forma (jo tu formā i nosaka k un g miju par c un dz, bet viņš viņa, viņi, viņas formā pazīme (formveidošanas piedēklis) j nosaka k un g miju par c un dz), piem., tu **kliedz**, viņš **kliedz**.

Daudziem verbiem ar l, m un r saknes beigās ir dažāds saknes patskaņa garums nenoteiksmē, tagadnē, pagātnē. Skatīt sadaļās!

Šajā darbā norādīto mīksto ņ mūsdienās lieto nedaudzi runātāji:

Arājs **ar**, pārdevējs **sver** precī; mūsdienās – arājs **ar**, pārdevējs **sver** precī.

I 4-1 „ā, āj, āj”, jāt (8)

jāt', jāju, jāju
klāt', klāju, klāju
krāt', krāju, krāju
māt', māju, maju
plāt', plāju, plāju
rāt', rāju, rāju
slāt', slāju, slāju
stāt' stāju, stāju

jāj pa ceļu/ ar zirgu/ sedlos

klāj galdu/ gultu

krāj naudu/ markas/ mantu/ senus priekšmetus/ atmiņas

māj ar roku/ ar galvu/ ar lakatiņu

plāj mīklu uz plāts

rāj bērnu/ dēlu/ palaiņus/ par nedarbiem/ par palaidnībām/ par sliktu uzvešanos/ par

pārkāpumu/ par sliktām atzīmēm skolā

slāj lieliem soļiem/ pa ceļu/ pāri istabai

stāj = vairs neiet

pārstāj sirds pukstēt/ trokšņot/ lietus līt

Tagadne:

1. jā-j-u, apstā-j-os	jā-j-am, apstā-j-amies
2. jā-j, apstā-j-ies	jā-j-at, apstā-j-aties
3.	jā-j, apstā-j-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nekrāj tos vecos lūžņus, met ārā! Āra hoja vana pahna, viska vālja!
Meitenes, **klājiet** galdu! Tūdrukud, katke laud!

Nostājieties taisni, kājas plati! Seiske sirgelt, jalad harkis.

Tie zēni atkal būs **jāsarāj**. Nende poistega peab jālle riidlema.

Jāklāj jau galds, drīz icradīsies pirmie viesi. Peab juba lauda katma, esimesed kūlalised saabuvad varsti.

Bērni auga, bieži **rājami**. Lapsed kasvasid, said tihti pahandada.

Klājot galdu, sasita vairākas glāzes. Laua katmise ajal lõhuti mitu klaasi. Meita **krājot** šujmašīnai. Tütar koguvat raha õmblusmasina jaoks.

Pagātne:

1. **jā-j-u, apstā-j-os** **jā-j-ām, apstā-j-āmies**
2. **jā-j-i, apstā-j-ies** **jā-j-āt, apstā-j-āties**
3. **jā-j-a, apstā-j-ās**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Zēns **sakrājis** divritenim. Poiss on kogunud raha jalgratta jaoks. Pulkstenis **apstājies**. Kell on seisma jäänud. Kā jums **klājies** pa šīm dienām? Kuidas teil nende päevade jooksul läinud on? Kontā **iekrājusies** paliela summiņa. Pangakontole on kogunenud üsna suur rahasumma. **Izrājušās** kaimiņienes nomierinājās. Naabrid rahunesid, kui olid vaidluse / riidlemise lõpetanud.

Vārdu **krājums**. Sõnavara. Skaidrās naudas **iekrājumi**. Sularaha hoius.

Atbildēja ar galvas **mājienu**. Vastas peanoogutusega. Dabūja **rājienu**. Sai noomituse.

Pastmarku **krājējs**. Postmarkide koguja.

Krājokase. Hoiukassa.

Stalta **stāja**. Rühikas hoiak.

Nākotne:

1. **jā-š-u, apstā-š-os** **jā-si-m, apstā-si-mies**
2. **jā-s-i, apstā-sies** **jā-si-t, apstā-si-ties**
3. **jā-s, apstā-sies**

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Es labprāt **sakrātu** jaunam divritenim. Ma koguksin hea meelega raha uue ratta jaoks.

Atjäšot arī kaimiņš ar savu sirmi. Naaber ratsutavat ka oma halliga kohale. Bagātīgi **klāti** galdi. Rikkalikult kaetud lauad. Muzejos **sakrāti** daudzi seni priekšmeti. Muuseumisse on kokku kogutud paljud vanad esemed. Sēž **norāts**, galvu nodūris. Istub lõöduna, pea norus.

Klādama galdu, klusi dungoja. Lauda kattes ūmises ta vaikselt.

Zīmogotu pastmarku **krāšana** ir sevišķi interesanta aizraušanās. Tembeldatud postmarkide kogumine on eriti huvitav hobi.

Jāšanas sports. Ratsasport.

Piespiedu **apstāšanās**. Sundpeatus.

Izjādes ar zirgiem svētdienās no plkst. 12.00. Hobusega ratsutamine pūhapäeviti alates kella 12.00.

Jātnieks zirgā. Ratsanik hobuse seljas.

Tramvaja sliežu **klātne**. Trammirööpad.

I 4-1 „ie, ej, ej; ē, ēj, ēj”, diet, blēt (6)

diet` , deju, deju (sic!)

blēt` , blēju, blēju
dēt` , dēju, dēju
mēt` , mēju, mēju
sēt, sēju, sēju
spēt, spēju, spēju

dej no prieka/ no laimes

blēj aitas/ jēri

dēj vistas olas/ zosis/ strausi

mēj jēri

sēj labību/ rudzus/ kviešus/ auzas/ miežus/ naidu starp tautām

apsēj laukus/ dārzus

spēj = ir spējīgs parunāt/ padziedāt/ nostāvēt/ labi izdarīt/ vienoties/ rast kompromisus/
samierināties/ labi sagatavoties

Tagadne:

1. spē-j-u	spē-j-am
2. spē-j	spē-j-at
3.	spē-j

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Sēj un tu pļausi! Kūlva, siis ka lōikad!

Dosim vistām graudus, viņām būtu **jādēj** labāk. Anname kanadele viljateri, siis nad peaksid paremini munema.

Sējot labību, saimnieks domā par maizi saimei. Kūlvates mōtleb talunik pere leivavarudele.

Apsējamās platības šajā saimniecībā šogad ir ap simt hektāriem. Kūlvipinda on selles mājapidamises ligi sada hektarit.

Pagātne:

1. spē-j-u spē-j-ām,
2. spē-j-i spē-j-āt
3. spē-j-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Žēli **ieblējies**, jēriņš aizskrēja meklēt aitu. Lambatall jooksis kurvalt määgides lammast otsima. Zemnieki drīz būs **apsējušies**. Põllumehed on varsti külvamise lõpetanud.

Sējumi jau sazēluši. Külvis juba rohetab.

Vidusskolā mācās **spējīgākie** skolnieki. Gümnaasiumis õpivad kõige võimekamad õpilased. **Dējigas** vistas. Munakanad.

Nākotne:

1. spē-š-u spē-si-m
2. spē-s-i spē-si-t
3. spē-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Dies saulīte atkal trīskrāsaina:
drīz zila, drīz zaļa, drīz sarkana. (*Rainis*)

Jumala päikseke jälle kolmevärvine,
siin sinine, siin roheline, siin punane. (*Rainis*)

Ko **sēsi**, to ļausi. Mida külvad, seda lõikad.

Laid mums tur laimē **diet**,
Mūs' Latvijā! (*Valsts himna*)

Tantsigem õnnes siin,
meie Lātis. (Lāti hümn)

Nespēdams sakarīgi izskaidrot, sāka nervozēt. Suutmata arusaadavalt seletada, hakkas närveerima.

Kūtī dzirdama aitu **blešana**. Laudast oli kuulda lammaste määgimist.

Ļaujas svētki. Lõikuspüha.
Zēnam ir labas **spējas** matemātikā. Poisil on head matemaalised võimed.

I 4-1 „au, auj, āv; ū, uj, uv”, bļaut, skūt (16)

**bļaut`, bļauju, bļāvu
graut`, grauju, grāvu
jaut`, jauju, jāvu
kaut`, kauju, kāvu
kļaut, kļauju, kļāvu
kraut, krauju, krāvu
ļaut, ļauju, ļāvu
maut`, mauju, māvu
pļaut, pļauju, pļāvu
raut`, rauju, rāvu
skaut`, skauju, skāvu
spļaut, spļauju, spļāvu
šaut, šauju, šāvu
žaut`, žauju, žāvu**

**skūt, skuju, skuvu
šūt, šuju, šuvu**

grauj reputāciju/ ienaidnieku/ pretinieku/ ēkas
iejauj mīklu
kauj lopus/ cūku/ teļu
sakauj pretinieku/ nīsto naidnieku/ pārspēku/ pretinieka komandu
kaujas puikas/ nekārtību dalībnieki
piekļaujas bērns pie mātes
krauj kaudzē/ noliktavā/ kuģī/ vagonā
ļauj runāt/ atbildēt/ dzīvot/ vaļu
atļauj ienākt/ apsēsties/ tēvs meitai iet uz dejām
mauj govus
pļauj zāli/ mauriņu/ labību/ ceļmalas
rauj ābolu/ aiz rokas/ sev līdz
skauj = apņēms ar rokām un piespiež sev klāt
spļauj zemē/ uz grīdas/ griestos svilpodams
šauj mērķī/ no pistoles/ no bises/ trāpīgi/ garām/ gaisā/ brīdinājuma šāvieni
žauj veļu
skuj bārdu/ ūsas/ paduses/ bikini zonu/ kājas
šuj uzvalku/ mēteli/ bikses/ kāzu kleitu/ tautas tērpu/ linu kreklus

piešuj pogu

Tagadne:

1. pļau-j-u, kau-j-os	pļau-j-am, kau-j-amies
2. pļau-j, kau-j-ies	pļau-j-am, kau-j-aties
3.	pļau-j, kau-j-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Apskauj mani! Emba mind!

Sarauj, sarauj! (*uzmundrināšanas sauciens sportistiem*) Suru, Kalev, suru Dünamo vastu muru! (igaņu futbola komandas uzmundrināšanai)

Noskujiēs, duras. Aja habe āra, sa torgid.

Atļaujiet paiet garām! Laske mind mööda!

Zēni, **nekaujieties!** Poisid, ārge kakelge.

Šovakar **jānoļauj** mauriņš. Ōhtul tuleb muru niita.

Šujot sadūra pirkstu ar adatu. Ōblemise ajal torkas nōelaga sōrme.

Māte viņam **neļaujot** spēlēties ar kaimiņu bērniem. Ema ei lubavat tal naabrilastega māngida.

Graujoši panākumi. Tohutu edu.

Aizraujoša grāmata. Pōnev / kaasakiskuv raamat.

Bļauj kā **kaujams** lops. Karjub nagu tapetav lehm.

Šplaujamtrauks. Sūljekauss.

Šaujampulveris. Püssirohi.

Šujmašīna. Ōmblusmasin.

Pagātne:

1. pļāv-u, kāv-os	pļāv-ām, kāv-āmies
2. pļāv-i, kāv-ies	pļāv-āt, kāv-āties
3.	pļāv-a, kāv-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Tēvs man **atļāvis** vakaros vēlu būt laukā. Isa on lubanud mul ōhtuti kaua vāļjas olla.

Noskuvies iesmaržinājās. Pārast habemejamist lōhnastas end.

Šo kreklu man **uzšuvusi** mana draudzene. Selle sārgi ōmbles mulle minu sōbranna.

Mēs jau **esam** visu labību **noplāvuši**. Me oleme juba kogu vilja maha lōiganud. Mīlnieki stāv, cieši **apskāvušies**. Armastajad seisavad kõvasti kallistades.

Netālu atskanēja skaļš **blāviens**. Lāheduses kostis vali karjatus.

Pērkona **grāviens**. Piksēlōōk.

Mājās dēls saņēma **kāvienu** par sliktu atzīmi. Poiss sai kodus halva hinde tōttu keretāie.

Padarīja darbu vienā **rāvienā**. Ta teģi tōō ūhe hoobiga āra.

Sirsnīgs **apskāviens**. Soe /sūdamlīk kallistus.

Tāls **spļāviens**. Sūlītus kaugele.

Šāviena troksnis. Lasu hāāl.

Vēršu **māviens**. Hārja mōiratus.

Rezultāts 5:0 futbolā ir kaunpilna **sagrāve**. Jalgpallis on tulemus 5:0 hābivāarne kaotus.

Gluds **plāvums**. Ūhtlane (vilja)lōikus.

Paviršs **skuvums**. Hooletu raseerimine.

Labs **krāvējs** veikalā pelna vairāk par kasieri. Hea laotōoline teenib poes rohkem kui kassiir.

Siena **plāvēji**. Heinaniitjad.

Saimnieks esot baigais **ierāvējs**. Peremees olevat hirmus ihnuskoī.

Kaimiņiene ir laba **šuvēja**. Naabrinaine on hea ōmbleja.

Skavas. Klambrid.

Plastmasas **skuveklīši** piesārņo dabu. Plastikraseerijad reostavad loodust.

Nākotne:

1. pļau-š-u, kau-š-os

pļau-si-m, kau-si-mies

2. pļau-s-i, kau-sies

pļau-si-t, kau-si-ties

3. pļau-s, kau-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Rīt un parīt **pļaušot** rudzus. Rukist lōigatavat homme ja ūlehomme.

Es labprāt **uzšūtu** bikses pie drēbnieka. Ma laseks hea meelega oma püksid rāptsepa juures ōmmelda.

Kauts (kāršu spēlē). Tapetud (kaardimāngus).

Sētā uz auklām **izzauta** veļa. Hoovis nōōridel rippuv pesu.

Labi **pašūts** uzvalks. Hāstiōmmeldud ūlikond.

Latvijā ik vasaru rīko sacīkstes **pļaušanā** ar rokas izkapti. Igal suvel korraldatakse Lātis vikatiga niitmise vōistlust.

Sacīkstes **šaušanā**. Laskevōistlus.

Šūšanas ateljē. Ūmblusateljee.
Skūšanās krēms. Habemeajamiskreem.

Lop**kautuve**. Tapamaja.
Šautuve. Lasketiir.
Kokmateriālu **krautuve**. Puidu laoplatš.

Gaisa **šautene**. Ūhupūss.

Ieroča nēsāšanas **atļauja**. Relvaluba.
Kauja pie Knipskas. (*J. Poruka novele*) Lahing Knipskas. (J. Poruksi novell)

I 4-2 „k, c, c”, šalkt, braukt, sveikt, dīkt, triekt, dūkt, (33)

šalkt` , šalcu, šalcu

krākt` , krācu, krācu

mākt` , mācu, mācu

šļākt` , šļācu, šļācu

šņākt` , šņācu, šņācu

vākt` , vācu, vācu

šalc koki/ koku galotnes/ koku lapotne/ jūra

krāc vīrs naktī/ jūra vētrā

māc nogurums/ nemiers/ šaubas/ drūmas domas/ bezmiegs

izšļāc čūska indi; šļācas ūdens strūklakā

šņāc čūska/ sieva aiz dūsmām/ egļu meži

vāc augus/ herbāriju/ ogas/ sēnes/ sienu

braukt` , braucu, braucu

jaukt` , jaucu, jaucu

kaukt` , kaucu, kaucu

maukt` , maucu, maucu

raukt` , raucu, raucu

saukt` , saucu, saucu

slaukt` , slaucu, slaucu

spraukties` , spraucos, spraucos

šņaukt` , šņaucu, šņaucu

kraukt` , kraucu, kraucu

traukt` , traucu, traucu

brauc uz mājām no darba/ uz ārzemēm/ ceļojumā/ uz laukiem/ uz tirgu/ iepirkties/ no

kalna lejā/ lēnām/ ātri/ pa dienu/ pa nakti

jauc visiem prātus/ māju/ kārtību/ kārtis

kauc aiz sāpēm/ suns

mauc roku cimdā/ zaram mizu

rauc pieri krunkās/ zeķei purngalu

sauc skaļi/ lai nāk šurp/ mājās/ mežā

slauc govī/ kazu

spraucas asns no zemes/ cilvēks pilnā tramvajā

šņauc tabaku/ degunu/ kabatlakatā

krauc krauklis

trauc = ātri brauc/ ātri skrien/ ātri kustas

sveikt, sveicu, sveicu

teikt, teicu, teicu

veikt, veicu, veicu

dīkt, dīcu, dīcu

sīkt, sīcu, sīcu

kviekt, kviecu, kviecu

liekt, liecu, liecu

slieties, sliecos, sliecos

tiekties, tiecos, tiecos

triekt, triecu, triecu

sveic svētkos/ dzimšanas dienā/ vārda dienā/ jubilejā/ jaunajā gadā/ jaunā sezonā

teic labus vārdus/ pateicības vārdus/ visu, ko domā/ ka viss būs labi

veic labi/ savus pienākumus/ uzdevumus/ ikdienas darbu

dīc dundurs; izdīc bērns saldumus/ konfektes

sīc odi/ tējas trumulis

kviec cūka/ sivēni

liec spēkavīrs dzelzs stieņus/ koki sniega pilnos zarus

sliecas pieslieties/ atbalstīt/ noraidīt

tiecas pretim saulei/ uz gaismu/ viens pie otra/ mīlētāji būt kopā

triec = 1. ātri dzen; 2. raiti tērzē

dūkt, dūcu, dūcu

plūkt, plūcu, plūcu

sūkt, sūcu, sūcu

šļūkt, šļūcu, šļūcu

rūkt, rūcu, rūcu

kurkt, kurcu, kurcu

dūc bite/ kamene/ motors

plūc puķes/ Jāņu zāles

sūc vīri alu/ bite un kamene medu

šļūc uz dībena lejā no kalna

rūc 1. suns uz svešinieku 2. = runā zemā balsī 3. = zemā balsī nepareizi dzied

Tagadne:

1. krāc-u, sprauc-os

krāc-am, sprauc-amies

2. krāc, sprauc-ies

krāc-at, sprauc-aties

3. krāc, sprauc-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nekrāc tik skaļi! Āra norska nii kõvasti!

Sauc visus pusdienās! Kutsu kõik lõunale!

Nerauc pieri! Āra kortsuta laupa.

Teic, kur zeme skaistākā! (*R. Paula dziesma ar A. Krūkļa vārdiem*) Ütle, kus on kõige ilusam maa! (muusika R. Pauls, sõnad A. Krūklis)

Šļuc zemē! Tule alla!

Triec vistas ārā no puķu dobēm! Aja kanad lillepeenardest välja!

Vācies prom! Mine ārā! Kāi minema!

Nejaucies manās darišanās! Tegele oma asjadega!

Brauciet uz priekšu, tad krustojumā pa labi! Sõitke otse edasi, ristteel pöörake paremale!

Izsauciet ārstu! Kutsuge arst!

Jāsapluc puķes vainagiem. Peab pārgade tegemiseks lilli korjama.

Jāapsveic Jānis dzimšanas dienā. Peab Jānist tema sūnnipāeva puhul õnnitlema.

Rudens klāt, drīz **jāvāc** raža. Sūgis on kāes, varsti peab saaki koristama.

Rūcoša balss. Urisev hää!

Šļucoši soļi. Lohisevad sammud.

Garāmbraucošo mašīnu saceltie putekļi. Mõõduvate autode tekitatud tolm.

Apkārt lidinājas pretīgi **sīcoši** odi. Vastikult pinisevad sääsed lendasid ringi.

Čūska pacēla galvu, draudīgi **iešņācoties**. Madu tōstis āhvardavalt sisesedes pea.

Vasara pagāja, **slaucot** un kopjot govīs. Suvi mõodus lehmi lūpstes ja nende eest hoolitsedes.

Izbraucot no pagalma, šoferis uztaurēja. Hoovist välja sõites lasi autojuht signaali.

Sveicot Jāni, sveica arī viņa sievu Līgu. Õnnitledes Jānist, õnnitleti ka tema naist Līgat.

Klusi **dūcot**, kamene aizlidoja. Vaikselt sumisedes lendas kimalane āra.

Šņaucamā tabaka. Nuuskubakas.

Pulka **veicamu** darbu. Palju tōöd on teha.

Aiz sienas dzird kaimiņus **krācam**. Seina tagant on kuulda naabri norskamist.

Redzu attālāk meitenes puķes **plūcam**. Nāen eemal tūdrukuid lilli korjamas.

Pagātne:

1. krāc-u, sprauc-os	krāc-ām, sprauc-āmies
2. krāc-i, sprauc-ies	krāc-āt, sprauc-āties
3.	krāc-a, sprauc-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:
k pirms -usi, -uša u.c., -ums!

Pārbraucis mājās, mazgāja rokas un sēdās pie vakariņu galda. Koju jõudnud, pesi ta kæed ja istus õhtusõõgilauda.

Sēž, **saliencies** trijos līkumos. Istub kõveras kui kreeka e.

Ierūcies sargsuns uzslējās augšā. Urisev valvekoer upitas end pūsti.

Izslaukusi govi, sauca bērņus dzert pienu. Lehma ära lüpsnud, kutsus lapsed piima jooma.

Vasara **aiztraukusies** nemanot. Suvi mõõdus märkamatul.

Novākuši rudens ražu, gatavojās svinēt Miķeļus. Korjanud sūgissaagi, valmistuti mihklipäeva tähistama.

Zaļi asni **izspraukušies** sniegam cauri. Rohelised idud on lumest läbi tunginud.

Saplūkušas pļavas ziedus, meitenes pilniem klēpjiem nāca mājās. Aasalilli korjanud tūdrukud tulid lillesülemitega koju.

Debesis šodien **apmākušās**. Tāna on taevas pilvine.

Čūskas **šņāciens**. Mao sisin.

Krāciens. Norsatus.

Šļāciens. Veepurse.

No parka tumsas atskanēja palīgā **sauciens**. Appikarje tuli pargipimedusest.

Nvēcians mājiniekiem! Tervitused kodustele!

Dažādi **izteicieni**. Erinevad väljendid.

Sivēna **kvieciens**. Põrsa kiunatus.

Darba zaudēšana ir smags **trיעiens** visai ģimenei. Tõokaotus on tervele perele suur lõök.

Mans vīrs ir ļoti skaļš **krācējs**. Mu mees on vāga valju norskaja.

Ražas **vācēji**. Saagi koristajad.

Atbraucēji un **aizbraucēji**. Tulijaid ja minejad.

Saucēja balss tuksnesī. Hūūdja hāāl kōrbes.

Slaucējas ceļas agri no rīta. Lüpsja tōuseb varahommikul.

Labs sarunu biedrs – liels **trיעējs**. Hea vestluskaaslane – suur lobamokk.

Kapitālisti – darbaļaužu **izsūcēji**. Kapitalistid – tōōlisklassi ekspluateerijad / vere imejad.

Uz kora nodarbībām zēni negrib iet un izliekas par **rūcējiem**. Poisid ei taha laulukoori minna ja teesklevad, et ei pea viisi.

Vācele pilna ogu. Marju tāis korv / torbik.

Slaucene. Lüpsik.

Rīta **slaukuma** piens jau saskābis. Hommikune piim on juba hapuks läinud.

Mašīnas **nobraukums**. Auto kilometraaz.

Virsmas **izliekums**. Pinna kõverus (kumerus).

Apsveikuma kartiņas. Tervituskaardid / õnnitluskaardid.
Mūža **veikums**. Elutöö.
Jautājuma/izsaukuma/stāstījuma **teikums**. Küsi-/hüüd-/jutustav lause.
Grāmatas **nosaukums**. Raamatu nimi.

Nemitīga **augšupniecība**. Lõputu/ pidev edasipüüdlus.

Laivā ir **sūce**. Paat lehib.

Nākotne:

1. krāk-š-u, sprauk-š-os	krāk-si-m, sprauk-si-mies
2. krāk-s-i, sprauk-sies	krāk-si-t, sprauk-si-ties
3. krāk-s, sprauk-sies	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Satriekts sēdēja, galvu rokām apņēmis. Ta istus šokeerituna, pea kāte vahel.
Pļavā **plūktas** puķes. Aasalt korjatud lilled.

Krākšana kaitīga veselībai. Norskamine on tervisele kahjulik.
Ražas **vākšanu** kavē lietus. Saagikoristust pidurdab vihm.
Sacīkšu **braukšana**. Võidusõit.

Kaut drīzāk **atbrauktu** vecāki! Tuleks vanemad ometi kiiremini!
Ko tu par to **teiktu**? Mis sa selle kohta ütleksid?

Uz kāzām **atbraukšot** arī radi no Īrijas. Pulma tulevat ka sugulased lirimaaht.
Mūsu direktoru **sveikšot** arī no pilsētas domes. Meie direktorit õnnitletavat ka linnavalitsuse poolt.

Priežu zaru klusā **šalkoņa**. Mānnioksade vaikne sahin.
Gubu **mākoņi**. Rünkpilved.
Riepu **kaukoņa**. Rehvivilin.
Mušu **sīkoņa**. Kārbeste sumin.
Satiksmes **dūkoņa**. Liiklussumin.
Motora **rūkoņa**. Mootori pörin.

Brauktuve. Sõidutee.

Mauka. Hoor / liits.

I 4-2e „k, c, k”, lēkt, brēkt, lenkt, mēkt (8)

lēkt` , lecu (sic!), lēcu

**brēkt` , brēcu, brēcu
rēkt` , rēcu, rēcu
sēkt` , sēcu, sēcu**

**lenkt` , lencu, lencu
trenkt` , trecu, trecu**

**ķēkt` , ķērcu, ķērcu
mēkt` , mērcu, mērcu**

lec zemē no koka/ pāri grāvim/ uz vienas kājas

brēc 1. = neglīti kliez 2. = zīdainis raud

rēc lauva/ motors/ aiz dūsmām

sēc = runā, kad ir ļoti aizsmacis

lenc iemīļoto/ mednieks medījamo zvēru

trec suns ganāmpulku/ lapsa zaķi

ķērc vārna zarā/ aizkaitināts priekšnieks/ nelaipna sieva

mērc veļu pirms mazgāšanas/ otu vai otiņu, rullīti krāsā

Tagadne:

Lasīt ar šauro e, ē tu lec, ar plato e, ē viņš lec!

1. lec-u, iebrēc-os lec-am, iebrēc-amies

2. lec, iebrēc-ies lec-at, iebrēc-aties

3. lec, iebrēc-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Lec pāri! Hüppa üle!

Leciet zemē! Hüpake maha!

Jālec grāvim pāri. Peame üle kraavi hüppama.

Jāiemērc kreklī. Sārk tuleb likku panna.

Zaros dzird vārnas **ķērcam**. Puokstel on kuulda vareseid kraaksumas.

Lecamaukla. Hüppenöör.

Grupā dzied džeks ar riktīgu **rēcamo** basu. Bāndis laulab üks kāriševa häälega bass.

Ķērcōša balss. Kraaksuv hāāl.

Sēcōša balss. Kāhisev hāāl.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. lēc-u, iebrēc-os	lēc-ām, iebrēc-āmiēs
2. lēc-i, iebrēc-ies	lēc-āt, iebrēc-āties
3.	lēc-a, iebrēc-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

*Plats e, ē pirms -usi, -uša u.c., -ums un -ājs, šaurs e, ē pirms -is, -ējs!
Ievērot k pirms -usi, -uša u.c., -ums!*

Pārlēcīs pāri grāvim, turpināja iet tālāk. Hüpanud üle kraavi, jātkas teed.

Izbrēcīs nomierinājās. Karjus end tūhjaks, rahunes maha.

Māte **ir iemērkusi** veļu. Ema on pesu likku pannud.

Nolēkusi no padēkļa, vista skaļi kladzināja. Pesakastilt maha hüpanud, kaagutas kana valjusti.

Ieķērkusies vārna pacēlās spārnos. Kraaksatanud vares tōsis lendu.

Lielinieki **bija** ieņēmuši Rīgu un **aplenkuši** Liepāju. Bolševikud olid okupeerinud Riia ja piiranud sisse Liepāja.

Kādu laiku **paķērkušas**, vārnas apklusa. Pārast mōnda aega kraaksumist jāid varesed wait.

Augstlēcējs. Kōrgushūppaja.

Tāllēcējs. Kaugushūppaja.

Lēcīens. Hüpe.

Pagal mā skan skaļi puiku **brēcieni**. Hoovist kostab poiste vali kisa.

Priekšnieka **uzbrēcīens**. Ūlemuse kāratu.

Vārnu **ķērcīeni**. Varestē kraaksumine.

Meitene gāja **palēcīenim** vien. Tūdruk lāks ūksnes hüpleval sammul.

Pilsētas **aplenkums**. Linna piiramisrōngas.

Izlautzies no **ielenkuma**. Piiramisrōngast vabanema.

Nākotne:

1. lēk-š-u, iebrēk-š-os lēk-si-m, iebrēk-si-mies
2. lēk-s-i, iebrēk-sies lēk-si-t, iebrēk-si-ties
3. lēk-s, iebrēk-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:
Plats e, ē pirms -tu, -ts, -ta, -dams, -dama, šaurs e, ē pirms -šot un -šana!

Valdis teica, ka jau drīz **pārlēkšot** 1 metru 75. Valdis ūtles, et juba varsti hüppab üle 1.75 meetri.

Es pār šo sētu **nepārlēktu**. Ma ei hüppaks sellest aiašt üle.

Lēkdams izmežģīja kāju. Vāānas hüpates oma jala vālja.

Motoru **rēkoņa**. Mootorite mūrin.

Smēķētāja pretīgā **sēkoņa**. Ebameeldiv suitsetaja kāhin.

Augst**lēkšana**. Kōrgushūpe.

Tāll**lēkšana**. Kaugushūpe.

Liela **brēka**, maza vilna. Palju kisa, vāhe villa.

I 4-3 „g, dz, dz”, gārgt, žņaugt (21)

žņaugt` , žņaudzu, žņaudzu

žņaudz apkaklīte kaklu/ siksna vēderu/ uzbrucējs upuri

gārgt, gārdzu, gārdzu

irgt, irdzu, irdzu

ņirgt` , ñirdzu, ñirdzu

diegt` , diedzu, diedzu

kliegt` , kliezdu, kliezdu

liegt` , liedzu, liedzu

miegt` , miedz, miedz

noziegties` , noziedz, noziedz

sniegt` , sniedz, sniedz

spiegt` , spiedz, spiedz

spriegt` , spriedzu, spriedzu

zviegt` , zviedz, zviedz

žmiegt` , žmiedz, žmiedz

gārdz = izdod neskaidras skaņas

ņirdz = ļauni smejas par citiem; atņirdz zobus = ir nikns un rāda zobus

diedz = ātri skrien; sadiedz = ar diegu sašuj

kliez – pēc palīdzības/ aiz dusmām/ no visa spēka

liez = neļauj – tuvoties/ pieskarties/ pieeju datiem

miedz acis ciet/ acis spilgtā saulē; piemiedz ar aci = dod zīmi

noziedzas pret cita īpašumu/ pret valsti/ pret sirdsapziņu/ ļauni/ pret Dieva prātu

sniedz roku/ dāvanu/ atbalstu/ finansējumu/ humāno palīdzību

nospriegta = stingri novilkta virve

zviedz zirgs/ ķēve/ ērzelis/ kumeļš

žmiedz 1. = stipri saspiež – kājstarpī asti 2. = ļoti ātri brauc ar mašīnu

iežmiedz azotē avīzi/ somu starp kājām

beigt` , beidzu, beidzu

steigt` , steidzu, steidzu

beidz darbu ap pieciem/ strādāt vakarā/ muldēt/ runāt aplamības/ slinkot

steidz pabeigt/ dabūt gatavu

steidzas uz vilcienu/ uz pēdējo autobusu/ uz darbu/ uz skolu

gulgt`, guldzu, guldzu

spurgt`, spurdzu, spurdzu
urgt`, urdzu, urdzu

jūgt`, jūdzu, jūdzu
lūgt`, lūdzu, lūdzu

guldz strauts/ strūklakas/ zem laivas viļņi/ valodas/ smiekli

spurdz putni spārnos/ taureņi/ meitenes

urdz avots/ svētavots/ straumīte/ upīte/ ūdeņi/ strūklas/ sīkas tērcītes

jūdz zirgu ratos/ kamanās/ ragavās

lūdz maizi/ padzerties/ kaut ko ēdamu/ padomu/ piedošanu/ žēlastību

Tagadne:

1. klie dz-u, lū dz-os

klie dz-am, lū dz-amies

2. klie dz, lū dz-ies

klie dz-at, lū dz-aties

3. klie dz, lū dz-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nepirdz! Pašam tā var gadīties. Āra irvita, sa vōid ka samasse olukorda sattuda!

Pasniedz man maizi! Ulata mulle leiba!

Jūdz zirgu, brauksim uz tirgu! Rakenda hobune ette, sōidame turule!

Pasteidzies, laika maz! Kiirusta, aega on vāhe!

Neliedzies, saki taisnību! Āra eita, rāāgi tōtt!

Jūdziet sirmus, jūdziet bērus. (*l.t.dz.*)

Rakendage hallid (hobused), rakendage kōrvīd ette. (Lāti rahvalaul)

Izbeidziet trokšņot! Lōpetage lārmamine!

Lai viņi **beidz** ālēties! Lōpetagu veiderdamine!

Šodien **jābeidz** un veikals jāslēdz ciet. Tānaseks peame lōpetama ja poe sulgema.

Man **jālūd**z tev padoms. Ma pean sinult nōu paluma.

Vai tāpēc tā **jāklie dz**? Kas sellepārast peab nii karjuma?

Jāpiežmiedz tie parādnieki. Vōlgnikke tuleb „pigistāda“.

Smēķēšana būtu **jāaizlie dz** pavisam. Suitsetamise peaks ūleūldse āra keelama.

Aizlie dzoša ceļa zīme. Keelav liiklusmārk.

Klie dzoša netaisnība. Karjuv ebaōīglus.

Lū dzošs skatiens. Paluv pilk.

Gul dzoši smieklī. Vulisev naer.

Beidzot es sapratu, kas par lietu! Lõpuks sain aru, milles asi!

Rāmu garu! **Steidzoties** tikpat neko ätrāk nepadārīsi. Rahune maha! Kiirustades muutud hooletuks.

Kad iceju stalli, zirgs sveicina mani **iezviedzoties**. Kui ma astun talli, tervitab hobune mind himatusega.

„Čipendeilu” koncertā dzird sievietes skaļi **spiedzam**. Naised karjuvad Chippendales’i esinemise ajal valjult.

Žēl redzēt ubagu **lūdzam** santīmiņu. Kurb on näha kerjust sente palumas.

Viņš atskrēja **beidzamais** (pats pēdējais). Ta finišeeris viimasena.

Noziedznieks. Kriminaal.

Pagātne:

1. **kliedz-u, lūdz-os**

kliedz-ām, lūdz-āmies

2. **kliedz-i, lūdz-ies**

kliedz-āt, lūdz-āties

3. **kliedz-a, lūdz-ās**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ievērot g pirms -usi, -uša u.c. un -ums!

Hokeja vārtsargs Irbe **beidzis** savu hokejista karjeru Amerikā. Hoki vāravahat Irbe lõpetas oma karjääri Ameerikas.

Kā zirgs **iezviedzies**, tā velns pazudis. Hobuse himatusega kadus kurat.

Piemiegusi acis, sieviete brauca pretīm rieta saulei. Silmi kissitades sõitis naine õhtuvalgusele vastu.

Palūgušas groziņus un kanniņas, meitenes aizgāja avenēs. Võtnud korvid ja kopsikud, läksid tūdrukud vaarikaid korjama.

Bailēs **iekliegušies**, visi metās bēgt. Hirmust karjatanud, hakkasid kõik põgenema.

Garās dienas **nobeigumā** visi gājām peldēt. Pika päeva lõpus läksime kõik ujuma.

„**Noziegums** un sods.” (*F. Dostojevski romāns*) „Kuritöö ja karistus” (*F. Dostojevski romaan*).

Dabas **liegums**. Looduskaitseala.

Aizlieguma zīme. Keelumärk.

Augstsprieguma līnija. Kõrgpingeliin.

Tas slinkais skolnieks ir riebīgs citu **apņirdzējs**. See laisk õpilane on vastik, teiste üle irvitav.

Pasniedzējs. (*augstskolā*) Õpetaja.

Žņaudzējčūska. Boamadu.

Lūdzēji un dāvanu devēji. Palujad ja kingiandjad.

Sāpju **kliedziens**. Valukarje.

Skaļi sajūsma **spiedzieni**. Rõõmuhõiked.

Urdze. Oja.

Nākotne:

1. klieg-š-u, lūg-š-os	klieg-si-m, lūg-si-mies
2. klieg-s-i, lūg-sies	klieg-si-t, lūg-si-ties
3.	klieg-s, lūg-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Bārā dzirdama skaļa **kliegšana** un lamāšanās. Baarist on kuulda valju karjumist ja vandumist. Citu panākumu **noliegšana**. Teiste inimeste edu eitamine.

Palīdzības **sniegšana** daudzbērnu ģimenēm. Abi paljulapselistele peredele.

Nekārtīgu māju un tās apkārtni var uzskatīt arī par **noziegšanos** pret savu garīgo veselību. Mittekorras kodu ja selle ūmbrust vōib pidada kuriteoks oma vaimse tervise vastu.

Klusa vakara **lūgšana**. Vaikne ōhtupalve.

Žēlastības **izlūgšanās**. Halastuse palumine.

Runā, ka **aizliegšot** smēķēt arī uz ielas. Rāāgitakse, et suitsetamine keelatakse ka tānavatel āra.

Tā kā pats vairs netiekot galā, **lūgšot** palīdzību no pašvaldības. Kuna ise ei saa enam hakkama, paluvat abi kohalikust omavalitsusest.

Sodien visi darbu **beigšot** jau ap trijiem. Tāna lōpetavat kōik tōō juba kella kolme paiku.

Kaut viņš ātrāk **beigtu** lamāties. Loodetavasti lōpetab ta vandumise lāhijajal.

Lūgdams lūdzu. Ma anun sind!

Zirgs **iezviegdamies** aizskrēja uz aploka otru galu. Hobune jooksis hirnatades kopli teise serva.

Spurdami gaisā pacēlās zvirbuļi. Varblased tōusid lendu tiibade vurinal.

Zirgi **iejūgti**, laiks braukt! Hobused on etterakendatud, aeg minna!

Sasteigts darbs nekur neder. Kiiruga tehtud tōō ei kōlba kuskile.

Darbs ir **pabeigts**. Tōō on lōpetatud.

Aizjūga piederumi. Hoburakendi riistad.

Bēgļu **pajūgi**. Pōgenike vankrid.

Vakara **lūgsna**. Ōhtupalve.

Žņaugu liek ļoti retos gadījumos. Žgutti kasutatakse vāga harva.

Mūžīgā **steiga**. Igavene rutt.

I 4-3e „g, dz, g”, segt, jēgt, strēgt, smelgt (8)

iedegt, dedzu, dedzu³
segt, sedzu, sedzu

jēgt, jēdzu, jēdzu
mēgt, mēdzu, mēdzu
slēgt, slēdzu, slēdzu
strēgt, strēdzu (strēgstu), strēdzu

smelgt, smeldz, smeldza

dergties, derdzos, derdzos

iededz gaismu istabā/ guni/ skalu/

sedz sniegs zemi/ lapas zāli/

sasedz māte bērnu

jēdz kaut ko no tā visa/ klusēt/ neatbildēt

mēdz iedzert/ uzdziedāt/ uzspēlēt šahu/ slepus uzpīpēt/ kavēt lekcijas/ sebot

slēdz veikalu/ durvis ciet/ durvis vaļā/ vārtus

strēdz zāģis kokā/ kumoss kaklā

smeldz = durstīgi sāp – sirds/ rēta/ pušums/

derdzas nepieklājīga uzvedība/ rupja valoda/ jēla piezīme/ pretīga āriene

Tagadne:

Lasīt ar šauru e, ē tu jēdz, tu sedzies, ar plato e, ē viņš jēdz, viņš sedzas!

1. jēdz-u, sedz-os

jēdz-am, sedz-amies

2. jēdz, sedz-ies

jēdz-at, sedz-aties

3. jēdz, sedz-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Plats e, ē pirms -ot, -ošs-oša, -am, -ams!

Plats e, ē vajadzības izteiksmē!

Sasedz mani siltāk! Soojenda mind!

Jāaizslēdz durvis. Peab ukse lukustama.

³ Salīdzināt ar *degt, degu, degu* no I 1-3e sadaļas!

Viņš bieži **mēdzot** pasēdēt šinī krodziņā pie alus kausa. Ta istub sageli selles kōrtsis ōllekannu taga.

Smeldzošas sāpes. Pakitsev valu.

Durvis **slēdzamas** ar divām atslēgām. Uks on lukustav kahe vōtmega.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātņē ir šaurs e, ē!

1. jēdz-u, sedz-os	jēdz-ām, sedz-āmies
2. jēdz-i, sedz-ies	jēdz-āt, sedz-āties
3. jēdz-a, sedz-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ievērot -usi, -uša u.c., kā arī -ums nosacītu dz miju ar g!

Beidzot **apjēdzis**, ka par slinkošanu neviens nemaksās. Lōpuks sai ta aru, et laiskuse eest ei maksta.

Silti **sasedzies**, ātri vien aizmīga. Soojalt teki alla pugenu, uinus kiiresti.

Apsegusi bērniņu, mamma gāja atpakaļ uz vecāku guļamistabu. Lapsele teki peale pannud, lāks ema tagasi vanemate magamistuppa.

Pirms avārijas **esot ieslēgusies** signalizācija. Enne ōnnetust olevat alarm kāivitunud.

Smeldze šķiroties no mājiniekiem. Pakitsev igatsus kodustest lahkudes.

Jumta **segumu** tirdzniecība un ieklāšana. Katuse mūuk ja paigaldus.

Priekšmetiskuma **nojēgums**. Eseme tāhedus.

Derdzīgs pedofīls. Āārmiselt vastik pedofīil.

Jēdzīgs darbs. Mōistlik tōō.

Nākotne:

1. jēg-šu, seg-š-os	jēg-si-m, seg-si-mies
2. jēg-s-i, seg-sies	jēg-si-t, seg-si-ties
3. jēg-s, seg-sies	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -dams, -dama, -ts, -ta, -tu, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Bērns guļ, cieši **sasegts**. Laps magab, korralikult kaetuna.

Visas gaismas **iedegtas**, bet mājās nevienu nav. Kōik tuled on pōlema pandud, kuid kedagi pole kodus.

Visas durvis ir **aizslēgtas**. Kõik ukсед on lukustatud.

Sargs drīz nākšot un **atslēgšot** sporta zāli. Valvur tulevat varsti ja tegevat spordisaali lukust lahti.

Sega. Tekk.

Viņam par to visu ir maza **jēga**. Tal on sellest vähene arusaam.

Dzīves **jēgas** meklējumi rakstnieka daiļradē. Elumõtte otsingud kirjaniku loomingus.

Maza **nojēga** par pasaulē notiekošo. Vähene arusaam maailmas toimuvast.

Lampas **slēdzis**. Lambilüüti.

Piekaramā **atslēga**. Tabalukk.

I 4-4 „p, pj, p”, kāpt, kampt, šļaupt, stiept, svilpt, kopt (12)

kāpt`, kāpju, kāpu
krāpt`, kāpju, krāpu
rāpties`, rāpjos, rāpos

kampt`, kampju, kampu

šļaupt`, šļaupju, šļauptu

stiept`, stiepj, stiepu
tiepties`, tiepjos, tiepos
uztiept`, uztiepju, uztiepu
triept`, triepju, triepu
čiept`, čiepj, čiepu

svilpt`, svilpju, svilpu

kopt`, kopju, kōpu

kāpj pa trepēm/ augšā/ lejā/ kalnā/ kalnos/ otrajā stāvā/ pagrabā
krāpj sievu/ vīru/ biznesa partnerus
rāpjas kokā/ augšā pa virvi/ stabā
kampj gaisu/ suns mesto kaulu/ katrs, ko var
šļaupt mietam smailu galu
stiepj smagu nastu/ somu/ tirgus somu/ kartupeļu maisu
tiepjas = atsakās piekrist vai ilgi vilcinās
uztiepj citiem savu viedokli/ savas domas
triepj mākslinieks ar otu krāsu
čiepj = nozog kaut ko sīku un maznozīmīgu
svilpj futbola tiesnesis/ policists
kopt medicīnas māsa slimnieku/ saimniece māju/ zemnieks zemi

Tagadne:

1. kāp-j-u, tiep-j-os

2. kāp, tiep-ies

3. kāp-j, tiep-j-as

kāp-j-am, tiep-j-amies

kāp-j-at, tiep-j-aties

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Uzsvilp viņiem! Vilista neile!

Sakop savu apkārtni! Korrasta enda ümbrust!

Necel tik smagu, **nepārstiepies!** Āra tōsta nii raskeid asju, venitad end āra!

Ko **tiepies!** Mida sa jonnid!

Rāpies zemē! Roni maha!

Ka kāds **nenočiepj!** Et keegi āra ei vinnaks!

Šodien **jāsakopj** māja, rīt svētdiena. Tāna tuleb māja āra koristada, homme on pūhapāev.

Cik stāvi vēl **jākāpj?** Mitu korrust veel minna on?

Kaimiņš **krāpjot** savu sievu ar veikala pārdevēju. Naaber petvat oma naist poemūujaga.

Neveikli **kāpjot** lejā pa **kāpnēm**, izmežģtja potīti. Ta vāanas oma jala vālja, kui astus trepil hooletult.

Saimnieks pieķēra puikas **rāpjamies** ķirša zaros. Naaber tabas poisid kirsipuu okstel ronimas.

Pagātne:

1. kāp-u, tiep-os	kāp-ām, tiep-āmies
2. kāp-i, tiep-ies	kāp-āt, tiep-āties
3.	kāp-a, tiep-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Šis atkal **esot uzkāpis** uz korķa. Ta olevat jälle klaasi tōstma hakanud. / Ta olevat end taas viinakuradile andnud.

Nokopusi galdu, sāka mazgāt traukus. Laud koristatud, hakkas ta nōusid pesema.

Meita pa vasaru krietni **pastiepusies**. Tūtar on suve jooksul mārķimisvāarselt kasvanud.

Arī Latvijas alpīnisti **ir uzkāpuši** Everestā. Ka Lāti alpinistid on vallutanud Mount Everesti tipu.

Ietiepiģs raksturs. Kangekaelne iseloom.

Uz ceļa priekšā stāvs **kāpums**. Sōiduteel ootab ees jārsk tōus.

Šajā **kāpņu** posmā ir desmit **pakāpienu**. Selles trepiosas on kümme trepiastet.

Līdz Jelgavai viens **stiepiens**. Jelgava on kiviviske kaugusel.

Drosmīgi krāsu **triepieni**. Julged vārvitōmbed.

Vakara klusumu pārtrauca skaļš **svilpiens**. Ūhtuvaikuse katkestas vali vile.

Nu gan vienreiz pamatīģs **kampiens!** Lōpuks ometi ūks korralik sūletāis.

Slimnieku **kopēja** nāk pie viņiem mājās trīs reizes nedēļā. Haige hooldaja tuleb nende koju kolm korda nādalas.

Nākotne:

1. kāp-š-u, tiep-š-os kāp-si-m, tiep-si-mies
2. kāp-s-i, tiep-sies kāp-si-t, tiep-si-ties
3. kāp-s, tiep-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Students no laukiem ierodas Rīgā, **stiepdams** smagas pārtikas somas. Ūliõpilane saabub maalt Rīga kandes raskeid toidukotte.

Mazulītis **rāpus pierāpo** pie mantu kastes. Imik roomab mānguasjakasti juurde.

Slimnieku **kopšana**. Haige hooldamine.

Rīt Aldara tornī sacensības klinšu **kāpšanā**. Homme toimub Aldarise tornis kaljuronimisvõistlus.

Tā ir vistīrākā **krāpšana**! See on kõige ehtsam pettus!

No **pārstiepšanās** dabūja bruku. Venitusest sai songa.

Kopta sievietē. Hoolitsetud naine.

Krāpnieks. Petis.

Tiepša. Kangekaelne/jonnakas inimene.

Svilpe. Vile.

Lokveida **kāpnes**. Keerdtrepp.

Uztriepe ir ārstnieciskas analīzes forma. Kaape võtmine on meditsiinilise analüüsi vorm.

I 4-4e „p, pj, p”, svelpt, tempt, slēpt, vērpt (5)

svelpt', svelpju, svelpu

tempt', tempju, tempu

slēpt', slēpju, slēpu

tērp't', tērpju, tērpju

vērpt', vērpju, vērpu

tempj = kāri vai negausīgi dzer lieliem malkiem

slēpj vēstuli no citiem/ sliktu atzīmi no vecākiem/ sērkcociņus no bērniem/ amatpersonas informāciju/ draudus/ pēdas/ grūtniecību

ietērpj greznā tērpā/ kleitā/ uzvalkā

tērpjas greznos tērpos/ maskās

vērpj dziju

Tagadne:

1. vērp-j-u, slēp-j-os

2. vērp, slēp-ies

3. vērp-j, slēp-j-as

vērp-j-am, slēp-j-amies

vērp-j-at, slēp-j-aties

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Šaurs e, ē pirms -ošs,- ot,- am,- ams, to nosaka -j-!

Paslēp šo grāmatu kaut kur un nerādi citiem! Peida see raamat kusagile ja āra nāita teiste! **Nepārtempies** tikai! Āra ainult ennast liiga tāis joo!

Jānoslēpj etiķa esence, lai bērni netiek klāt. Kontsentreeritud ādikhappe peab āra peitma, et lapsed sellele ligi ei pääse.

Astmas pazīme ir **svelpjošs** troksnis elpojot. Astma sūptom on hingamisel tekkiv vilisev hāal.

Vērpjamais ratiņš. Vokk.

Agrāk, tumšos vakaros kopā **vērpjot**, daudz dziedāja. Varem lauldi pimedatel õhtutel ketramise ajal.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. vārdiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. vēr <u>p</u> -u, slē <u>p</u> -os	vēr <u>p</u> -ām, slē <u>p</u> -āmies
2. vēr <u>p</u> -i, slē <u>p</u> -ies	vēr <u>p</u> -āt, slē <u>p</u> -āties
3. vēr <u>p</u> -a, slē <u>p</u> -ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e pirms -usi, -uša u.c., šaurs pirms -ējs, -is !

Brālis atkal **pietempies** līdz nejēgai. Vend on jālle purupurjus.

Vērpsim meitas, vērsim meitas,

Savērpušas – audīsim. (*l.t.dz.*)

Ketrame, tūtrekesed, ketrame, tūtrekesed,
kedranud – koome kangast. (Lāti rahvalaul)

Laupītāji **noslēpuši** laupījumu alā. Röövlid peitsid saagi koopasse.

Koristi uznāk, **tērpūšies** tumšos uzvalkos. Koorilauljad tulevad lavale tumedates ūlikondades.

Mana māšica neprot glabāt **noslēpumus**. Minu nōbu ei oska saladusi pidada.

Vakardienas **vērpums**. Eilne kedrus.

Nākotne:

1. vēr <u>p</u> -š-u, slē <u>p</u> -š-os	vēr <u>p</u> -si-m, slē <u>p</u> -si-mies
2. vēr <u>p</u> -s-i, slē <u>p</u> -s-ies	vēr <u>p</u> -si-t, slē <u>p</u> -si-ties
3. vēr <u>p</u> -s, slē <u>p</u> -s-ies	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -dams, -dama, -ts, -ta, -tu, -tuve, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Vērpsona kādreiz bijis sieviešu darbs. Ketramine oli varsemalt naiste tōō.

Slēptā reklāma. Varjatud reklāam.

Sēņotāji lietu pārlaida, **paslēpdamies** zem kuplas egles zariem. Seenelised varjusid vihma eest tihedate kuuseokste alla.

Karnevālā viņš ieradīšoties klauna **tērpā**. Ta tulevat karnevalle klounikostūmis.

Grāmata izdota jaunā **ietērpā**. See raamat on vālja antud uue kujundusega / uues kuues.

Paslēpes ir jautra bērnu spēle. „Peitus“ on lōbus lastemāng.

Slēptuvē aiz grāmatām atradās dolāru kaudze. Peidikus, raamatute taga, oli dollaripakk.

I 4-5 „b, bj, b”, glābt, viebt, dobt, urbt (10)

glābt`, glābju, glābu
grābt`, grābju, grābu
knābt`, knābju, knābu

kniebt`, kniebju, kniebu
rieht`, riebjju, riebu
šķiebt`, šķiebjju, šķiebu
vieht`, viebjju, viebu

dobt`, dobjju, dobu
lobt`, lobju, lobu

urbt`, urbjju, urbu

glābj bērnuš/ cietušoš/ civiliedzīvotājuš/ dzīvību/ mantas/ lopuš
grābj sienu siena laikā/ lapas rudenī/ nogrābj smiltis ap kapu kopiņām
knābj putnuš ar knābi/ vista graudu/ gailis vistai
kniebj zēnuš meitenei
sariebj = nodara ļaunu
šķiebj = sagāž slīpi
viebj = nepatīkā savēlk seju
dobj = taisa dobumu
lobj = ātri skrien
urbj ar urbi/ caurumu sienā/ caurumu dēlī/ bērzu sulas pavasarī

Tagadne:

1. grāb-j-u, urb-j-os	grāb-j-am, urb-j-amies
2. grāb, urb-ies	grāb-j-at, urb-j-aties
3. grāb-j, urb-j-as	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Ko tu man **knieb**?! Miks sa nāpistad mind?
Ko **viebies**, nepatīk? Miks sa nina krimpšutad, kas ei meeldi?

Glābjas, kas var! Päästku end, kes saab!

Sienu **grābjot**, redzēja čūsku. Heina riisudes nāgi ta madu.
Glābjot sliktstošu cilvēku, var noslikt abi. Pāastes uppuvat inimest, võib ka päästja uppuda.

Pagātne:

1. grāb-u, urb-os	grāb-ām, urb-āmies
2. grāb-i, urb-ies	grāb-āt, urb-āties
3.	grāb-a, urb-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Vidusskolnieks **izglābis** vienaudzi no nosliktšanas. Keskooliõpilane päästis eakaaslase uppmissurmast.

Man viss **apriebies**. Mul on kõigest villand.

Kāpēc tu tāda **saviebusies**? Miks sa nii viril oled?

Veca koka māja **sašķiebusies** uz sāniem. Vana puumaja on viltu vajunud.

Teroristi **bija sagrābuši** par ķīlniekiem tūristus. Terroristid olid turistid pantvangi võtnud.

Seriāli man ir **apriebešies**. Mul on seriaalidest villand!

Slīcēju **glābēji**. Vetelpäästjad.

Tas orientierists ir baigais **urbējs** (loti ātrs skrējējs). See orienteeruja on väga kiire jooksja.

Koka **dobumā** ir putna ligzda. Puuõõnsuses on linnupesa.

Dziļurbuma aka. Sūgav puurkaev.

Riebums pret visu pasauli. Vastumeelsus kogu maailma suhtes.

Nākotne:

1. grāb-š-u, urb-š-os	grāb-si-m, urb-si-mies
2. grāb-s-i, urb-sies	grāb-si-t, urb-si-ties
3.	grāb-s, urb-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas:

Glābšanas dienests. Päästeteenistus.

Viebdamies ēda aukstu plovu. Nina krimpsutades sõi külma plovi.

No grimstošā kuģa **izglābti** visi pasažieri. Uppuvalt laevalt on päästetud kõik reisijad.

Urbis. Trell / puur.

Putna **knābis**. Linnu nokk.

Aktieru **ģērbtuve**. Näitlejate riietusruum.
Koka **grābeklis**. Puureha.

I 4-5e „b, bj, b”, grebt, strēbt, ģērbt (3)

greibt, grebju, grebu

strēbt, strebju (sic!), strēbu

ģērbt, ģērbju, ģērbu

grebj koka karotes

strebj putru/ virumu/ kāpostu zupu/ karstu

ģērbj mugurā/ nost/ drēbes/ kreklu/ vesti/ bikses/ kleitu/ kažoku/ mēteli

Tagadne:

1. streb-j-u ģērb-j-os

streb-j-am, ģērb-j-amies

2. streb, ģērb-ies

streb-j-at, ģērb-j-aties

3. streb-j, ģērb-j-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nestreb karstu! (*Nesteidzies, rīkojies ar apdomu.*) Āra tegutse uisapāisa!

Vīram **jāgrebj** karotes, lai ir ko vest uz tirgu. Mees peab puulusikaid vestma, et oleks mida turule viia.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. vārdiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. strēb-u, ģērb-os

strēb-ām, ģērb-āmies

2. strēb-i, ģērb-ies

strēb-āt, ģērb-āties

3. strēb-a, ģērb-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -usi, -uša u.c., šaurs e, ē pirms -ējs, -is!

Amatnieks **izgrebis** skaistas koka karotes. Kāsītöoline on voolinud ilusad puulusikad.

Izstrēbis zupu, skaļi atraugājās. Supihelpimise lōpetanud, rōhitses valjult.

Kā sauc to sarkanajā kleitā **ģērbušos** sievieti? Mis on selles punases kleidis naise nimi?

Silti **apģērbušies**, bērni aizskrēja uz slīdkalniņu. Soojalt rietunud, jooksid lapsed liumāele.

Māra ir **ģērbēja** teātrī. Māra on teātris rietaja.

Viņam mājās ierāmēti daudzu latviešu mākslinieku **kokgrebumi**. Tema majas on paljud Lāti kunstnike raamitud puunikerdused.

Nākotne:

1. strēb-š-u, ģērb-š-os	stēb-si-m, ģērb-si-mies
2. strēb-s-i, ģērb-sies	strēb-si-t, ģērb-si-ties
3. strēb-s, ģērb-sies	

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas:

Plats e, ē pirms -dams, -dama, -ts, -ta, -tu, -tuve, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Vecumā apguva karošu **grebšanu**. Kōrges eas ōppis ta āra lusikavoolimise.

Pārāk ilgi **ģērbdamās**, nokavēja izrādes sākumu. Liiga kaua rietudes jāi ta etenduse algusele hiljaks.

Aktieru **ģērbtuve**. Nāitlejate rietusruum.

Apģērbu veikals. Riidepood.

Pārāk silti **sagērbts** bērns. Liiga soojalt rietatud laps.

I 4-6 „s, š, s”, kāst, raust, viest, post (10)

kast, kašu, kasu

kāst` , kāšu, kāsu

kārst, kāršu, kārsu

raust` , raušu, rausu

traust` , traušu, trausu

dirst` , diršu, dirsu

kniest` , knieš, kniesa

riest` , rieš, riesa

viest` , viešu, viesu

post` , pošu, posu

kāš pienu (caur marli); kāš naudu = ievāc naudu; pakāš = zaudē spēlē

kārš vilnu ar kārstuvēm

rauš naudu/ mantu/ zemi

trauš pūkas no drēbēm/ sviedrus no pieres

knieš acis/ gruzis acī/ dūmi acīs

rieš pumpurus krūmi un koki pavasarī

ievieš jaunu tehniku

poš svētku eglī/ māju

pošas projām/ uz mājām/ uz ciemiem/ uz teātri

Tagadne:

1. **kāš-u, poš-os**

2. **kās, pos-ies**

3. **kāš, poš-as**

kāš-am, poš-amies

kāš-at, poš-aties

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Piekās viņus! (*Neņem viņus vērā, dari pretēji viņu prasībām!*) Jāta nad tāhelepanuta! / Āra lase end neist hāirida!

Rausies zemē! Roni maha!

Nedirs daudz! (*vulgāri*) Āra pasanda / mulise! (vulgaarne).

Vecaimammai **jāizkāš** piens. Vanaema peab piima āra kurnama.

Ieviešot jaunas tehnoloģijas, samazina strādājošo skaitu. Uute tehnoloģiate juurutamiseġa vāhendatakse tōōtajate arvu.

Pagātne:

1. kās-u, pos-os	kās-ām, pos-āmies
2. kās-i, pos-ies	kās-āt, pos-āties
3.	kās-a, pos-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Notrausis asaras, līgavas tēvs pieveda savu meitu pie nākamā vīra. Pisarad āra kuivatanud, saatis isa tūtre tulevase abikaasani.

Firma **ieviesusi** jauno grāmatvedības programmu. Firma on juurutanud uue raamatupidamisprogrammi.

Kāzās viesi ieradās svinīgi **saposušies**. Pulmakūlalised saabusid pidulikes riietes.

Projekta/ standarta **ieviesējs**. Projekti / standardi elluvijja.

Tas poliitīķis esot baigais naudas **rausējs**. See poliitīķ olevat ūks igavene rahakratt.

Nākotne:

Ievērot iestarpināto -ī-!

1. kās-ī-š-u, pos-ī-š-os	kās-ī-si-m, pos-ī-si-mies
2. kās-ī-s-i, pos-ī-sies	kās-ī-si-t, pos-ī-si-ties
3.	kās-ī-s, pos-ī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Piens **izkāsts**, nāciet, bērni, padzerties! Piim on kurnatud, tulge, lapsed, jooma!

Izkārsta vilna. Kraasitud vill.

Rīģas sabiedriskajā transportā **ieviests** e-talons. Riia ūhistranspordis vōeti kasutusele e-pilet.

Eiro **ieviešana** paaugstināja cenas visā Eiropā. Euro kasutuselevōtt tōstis hindu kōiķjal Euroopas.

Pošanās ceļā. Reisiks valmistungine.

Resna **dirsa**. Paks perse.

I 4-6e „s, š, s”, dvest, plēst, melst, nērst (10)

dvest, dvešu, dvesu

dzēst` , dzēšu, dzēsu

lēst` , lēšu, lēsu

plēst` , plēšu, plēsu

tēst` , tēšu, tēsu

elst` , elšu, elsu

melst` , melšu, melsu

nērst` , nērš, nērsa

sērst, sēršu, sērsu

vērst` (skatu), vēršu, vērsu

izdveš nopūtu/ vaidus

dzēš uguni/ ugunsgrēku/ gaismu istabā

lēš peļņu/ zaudējumus/ ienākumus/ koncerta dalībnieku skaitu/ mītiņotāju skaitu

plēš traukus/ glāzes/ šķīvjus/ drēbes/ bikses/ kreklu/ zeķes

tēš baļķi

elš aiz piepūles/ aizkusis

melš niekus/ blēņas

nērš zivis ikrus

sērš pie vecākiem/ (*pasakā*) stārķis pie lapsas

vērš skatienu pa labi/ pa kreisi/ uz baznīcu/ uz parku/ uz tiltu/ klausītāju uzmanību

Tagadne:

1. elš-u, vērš-os elš-am, vērš-amies

2. els, vērs-ies elš-at, vērš-aties

3. elš, vērš-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Ievērot, ka -ošs, -ot, -ams, -am neplatina e, ē!

Nodzēs gaismu! Kustuta valgus /tuled!

Nemels niekus! Lōpeta lollused! / Āra plāra rumalus!

Izdevumi **jāleš** kādī divsimt lati. Kulutused on umbes kakssada latti.

Jums **jāvēršas** pie sekretāres. Peate pöörduma sekretāri poole.

Konvoja suņi rej, **iedvešot** cietumniekiem bailes. Konvoikoerad hauguvad, hirmutades vange. Biļetes kontrolē, tās **ieplēšot**. Pileteid kontrollitakse neid katki rebīdes.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. els-u, vērs-os	els-ām, vērs-āmiēs
2. els-i, vērs-ies	els-āt, vērs-āties
3.	els-a, vērs-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ievērot -uša, -usi u.c., kā arī -ums nosacīto plato e, ē, bet -is, -ējs, -iens nosacīto šauro e, ē!

Šis draugiem **samelsis**, ka varot negulēt divas naktis pēc kārtas. Olevat sōpradele kiidelnud, et vōib olla kaks ōōd jārst magamata.

Meitiņa **saplēsusi** kleitiņu. Tūtreke lōhkus/rebis/tōmbas kleidi katki.

Sieva ar vīru atkal **saplēsušies** par niekiem. Naine ja mees on jālle piasiasjade pārast tūlli lāinud.

Aizelsušies uzkāpām Turaidas tornī. Hingeldades jōudsime Turaida torni tippu.

Ko sēj **plēsumā**? Mida kūlvatakse uudismaale?

Straujš notikumu **pavērsiens**. Jārsk (ootamatu) sūndmuste kāik.

Ugunsdzēsēji. Tuletōrjujad.

Nākotne:

Ievērot iestarpināto -ī-!

1. plēs-ī-š-u, vērs-ī-š-os	plēs-ī-si-m, vērs-ī-si-mies
2. plēs-ī-s-i, vērs-ī-sies	plēs-ī-si-t, vērs-ī-si-ties
3.	plēs-ī-s, vērs-ī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -dams, -dama, -ts, -ta, -tu, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Smagi **elsdams**, ienāca pa durvīm. Raskelt hingeldades astus ta uksest sisse.

Radu **plēšanās**. Sugulaste tūlid.

Aplēses liecina, ka peļņa būs laba. Ligilāhedased arvutused nāidavad, et kasum tuleb hea/suur. Vēja **dvesma**. Tuulehingus.

Blakusistabā skanēja **elsas** un šņuksti, kāds raudāja. Kōrvaltoast kostus ohkamist ja nuuksumist, keegi nuttis.

Zivju **nārsts**. Kalade kudemine.

I 4-7 „s, š, t”, jaust, ciest, pūst (4)

**jaust` , jaušu, jautu
šaušt` , šaušu, šautu**

ciest` , ciešu, cietu

pūst` , pūšu, pūtu

jauš nelaimi/ briesmas/ ka nebūs labi

šauš 1. ar pletni/ pātagu 2. sevi par trūkumiem

ciest neveiksmi/ sakāvi/ avārijā/ ugunsgrēkā/ badu/ slāpes/ trūkumu

pūš vējš/ stabuli/ pīlītes/ miglu acīs

Tagadne:

1. jauš-u, ciest-os

2. jaut, ciet-ies

3. jauš, ciest-as

jauš-am, ciest-amies

jauš-at, ciest-aties

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Pacieties! Kannatlikkust! Ole kannatlik!

Nepūt pīlītes! Āra aja udujuttu!

Kāpēc mums tā **jāciest**? Miks me peame niimoodi piinlema/kannatama?

Ciestamā kāрта (pasīvs). Impersonaal.

Pūšaminstrumentu orķestris. Puhpilliorkester.

Zirgi **nojaušot** bīstamus ceļa posmus arī tumsā un sniega vētrā. Hobused tajuvat ohtu nii pimeduses kui ka lumetormis.

Pagātne:

1. jaut-u, ciet-os

2. jaut-i, ciet-ies

3. jaut-a, ciet-ās

jaut-ām, ciet-āmies

jaut-āt, ciet-āties

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Viņš dzīvē daudz **pārcietis**. Ta on elus palju kannatanud.

Māte jau agrāk **esot nojautusi** nelaimi. Ēma olevat juba varem tajunud õnnetust.

Zivis **uzpūtušās**, vecas. Kalad olid paisunud, halvaks lāinud.

Tramvaja pieturā jau ilgi stāv bariņš **pacietīgu** gaidītāju. Trammipeatuses ootab juba pikka aega grupp kannatlikke inimesi.

Sabiedrībai jābūt **ieciētīgai** pret citādo. Ūhiskond peab olema tolerantne erinevuste suhtes.

Uzpūtīgs priekšnieks. Ūlbe / ennast tāis ūlemus.

Smalks un precīzs darbs prasa **pacietību**. Peenike ja tāpne tōō nōuab kannatlikkust.

Pret citādo jāizturas ar **ieciētību**. Erinevuste suhtes tuleb olla kannatlik.

Pūtēju kvartets. Puhkpillikvartett.

Bada **cietēji**. Nālgivad inimesed.

Nākotne:

Ievērot saknes t, kas pirms nenoteiksmes -t/-ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. **jaut-ī-š-u, ciet-ī-š-os**

jaut-ī-si-m, ciet-ī-si-mies

2. **jaut-ī-s-i, ciet-ī-sies**

jaut-ī-si-t, ciet-ī-si-ties

3. **jaut-ī-s, ciet-ī-sies**

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Ievērot z pirms -dams, -dama! Ievērot, ka t pirms -šana zūd!

Strādāja dūšīgi, **pieciezdams** visas sīkās neērtības. Tōōtas usinalt, kannatades kōiki vāikeseid ebamugavusi.

Piepūstu balonu palaida gaisā. Tāispuhutud ōhupall saadeti taevasse.

Ciešanas. Kannatamine.

Gaisā virmo pavasara **jausmas**. Ōhus on tunda kevadet.

Liega vēja **pūsma** no atvērtā loga. Mahe tuulehoog avatud aknast.

Atkal tās pašas grūtsirdīgās **nopūtas**! Jālle need samad rasked kurvameelsed ohked.

Nojauta nepievīla. Eelaimus ei petnud.

I 4-7e „s, š, t” plest, censties, pārvērst (3)

plest, plešu, pletu *vai* plētu

censties`, cenšos, centos

[pār]vērst`, [pār]vēršu, [pār]vērtu

pleš spārnus/ rokas/ kājas

cenšas labi mācīties/ izturēt līdz galam/ turēt citiem līdzī/ pabeigt laikā/ nenokavēt

pārvērš burve ķirbi par karieti

Tagadne:

Šaurs e, ē visās formās!

1. cenš-os, pleš-u

cenš-amies, pleš-am

2. cent-ies, plet

cenš-aties, pleš-at

3. cenš-as, pleš

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Ievērot, ka -ošs, -ot, -ams, -am neplatina e, ē!

Pacenties izdarīt labāk! Pūia teha paremini!

Nesanaķ, vēl **jāpacenšas**! Ei tule vēlja / ei õnnestu, peab veel pūiidma!

Ezers pamazām **pārvēršoties** purvā. Jārv muutuvas jārķ-jārgult rabaks.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. cent-os, plet-u

cent-ā mies, plet-ām

2. cent-ies, plet-i

cent-ā ties, plet-āt

3. cent-ās, plet-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -usi, -uša u.c. un -ums, šaurs pirms -ējs, -is!

Izpletis spārnus, lido vanags. Kull lēndab, tiivad vēljasirutatud.

Maija pēc kāzām **esot** ļoti **pārvērtusies**. Maija olevat pārasť pulmi palju muutuņud.

Paldies, **esat** no sirds **centušies**! Aitāh, olete kogu sūdamest pūiidņud!

Centīgs skolnieks. Usin/pūdlīk ōpilane.

Viņš sajuka prātā no **pārcentīgas** mācīšanās. Ta lāks liigse ōppimise tōttu hulluks.

Karjeristam **centība** ir vajadzīga īpašība. Pūhendumine/pūudlīkkus on karjeristile vajalik omadus. Augstskolas telpas piedzīvojušas brīnišķīgas **pārvērtības**. Kōrgkooli ruumid on lābinud imelise uuenduse.

Nākotne:

Ievērot saknes t, kas pirms nenoteiksmes -t/-ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. cent-ī-š-os, plet-ī-š-u

cent-ī-si-mies, plet-ī-si-m

2. cent-ī-sies, plet-ī-s-i

cent-ī-si-ties, plet-ī-si-t

3. cent-ī-sies, plet-ī-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -tu, -ts, -ta, -dams, -dama, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Burve pieskārās ķirbim, **pārvērdama** to par karieti. Vōlur puudutas kōrvītsat, muutes selle tōllaks.

Ja tu drusku **pacenstos**, darbs iznāktu labāks. Kui sa pūūaksid rohkem, tuleks su tōō parem.

Kaut atnāktu burvis un **pārvērstu** mani par putnu! Tuleks ometi nōid ja muudaks mind linnuks!

Cenšanās būt vislabākajam citus cilvēkus kaitina. Pūūd olla parim ārritab teisi inimesi.

Censoņa. Pūūdlīk.

Klases teicamnieks ir baigais **censlis**. Klassi parim ōpilane on ōudne tuupur.

Piekāpās **sāncenšiem** ar 1:3. Andis vastastele alla 1:3.

I 4-8 „s, ž, d”, laist, aust (19)

laist` , laižu, laidu
laisties` , laižos, laidos

aust` , aužu, audu⁴
gausties, gaužos, gaudos
glaust, glaužu, glaudu
paust, paužu, paudu
skaust` , skaužu, skaudu
snaust, snaužu, snaudu
spraust` , spraužu, spraudu

laiž uz mājām/ uz skolu/ bērņus vienus pašus/ pa kreisi
laižas putni/ lejā no kalna/ snaudā
atlaižas, lai atpūstos/ lai pagulētu
auž segas/ palagus/ galdautus/ dvieļus/ prievītes/ jostas
gaužas par neveiksmēm/ par mazu algu/ par ļaunu likteni/ par sliktiem apstākļiem
glauž galvu/ matus/ pieri
pauž sašutumu/ izbrīnu/ pārmetumu/ nosodījumu/ attieksmi
skauž man, ka – citiem iet labāk/ citiem ir vairāk/ citi pelna vairāk/ citi dzīvo labāk
snauz gultā/ uz krēsla/ skolnieks stundā/ klausītāji garlaicīgā koncertā
sprauž rotu pie krūtīm/ sprādzi matos/ ar adatu kopā

list` (līdumu), ližu, līdu
zist` , zižu, zīdu

spiest` , spiežu, spiedu
spriest` , spriežu, spriedu
sviest` , sviežu, sviedu
šķiest` , šķiežu, šķiedu
ziest` , ziežu, ziedu

kost` , kožu, kodu
ost` , ožu, odu

grūst` , grūžu, grūdu

liž līdumu

⁴ Salīdzināt ar **aust, aust, ausa** I 5-6 grupā!

zīž zīdainis mātes krūti/ bērniņš mammas pupu/ teliņš govs pupu
spiež rīkoties tā/ mācīties/ runāt svešā valodā/ ievērot jaunus likumus/ maksāt nodokļus
spriež taisnu tiesu/ par notikumiem pasaulē
sviež bumbu grozā/ akmeni logā
šķiež dubļus/ naudu/ pēdējo latu
ziež sviestu uz maizes/ zābaksmēru uz kurpēm vai zābakiem
kož suns svešiniekam kājā/ odi/ bites/ dunduri/ mušas/ čūska
ož nelabi/ pēc dūmiem/ pēc pelējuma/ pēc sūda
grūž viens otru/ sportists lodi/ galdu tuvāk logam/ gultu tuvāk sienai

Tagadne:

1. laiž-u, gauž-os	laiž-am, gauž-amies
2. laid, gaud-ies	laiž-at, gauž-aties
3.	laiž, gauž-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Palaid mani pa priekšu! Lase mind ette!
Tikai **nenoskaud!** Ainult āra ole kade!
Ej un **pasnaud!** Mine ja tuku!
Spried pats! Otsusta ise!
Uzzied sev sviestmaizi! Tee endale vōileib!
Paod, vai nav vecs? Nuusuta, kas pole vana?

Saspiedieties ciešāk! Tōmmake rohkem koomale!
Piespraudiet, lūdzu, vārda plāksnītes! Palun kinnitage nimeplaadid/-sildid.
Izsviediet visu lieko! Visake āra kōik ūlelligne!

Laižam uz Tallinu! Lähme / pōrutame Tallinna!

Kaut kas **jāuzkož**, gribas ēst. Peab midagi hamba alla panema, tahan süüa.
Lopi **jālaiž** ārā no kūts. Loomad tuleb laudast välja lasta.

Spiežoties cauri ļaužu burzmai, pazaudēja rokassomiņu. Trūgides läbi rahvasumma, kaotas kāekoti.
Gaužoties dzīve labāka nekļūs. Hādaldamine ei tee elu paremaks.

Aužamie stāvi. Kudumisteljed.
Spraužamadata. Haaknōel.
Uzkožamie. Suupisted.

Ožamais spirts. Nuuskpiiritus.

Pagātne:

1. **laid-u, gaud-os** **laid-ām, gaud-āmies**
2. **laid-i, gaud-ies** **laid-āt, gaud-āties**
3. **laid-a, gaud-ās**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Uzspraudis slieku, makšķernieks to apspļaudīja. Pannud vihmaussi konksu otsa, sūlitas õngitseja sellele.

Ods, nelabais, **piezīdies** resns un sarkans. Sääsk, paharet, oli end verd täis inenud ja punane.

Pieglaudies kaķis sāka murrāt. Kaissu pugunud, hakkas kass nurruma.

Vecāmāte **audusi** gan segas, gan palagus. Vanaema oli kudunud nii tekke kui ka linu.

Aizsnaudusies aizbrauca vienu pieturu tālāk. Tukkuma jāanud, sõitis ta ühe peatuse edasi.

Bērni **palaidušies** slinkumā. Lapsed on muutunud laisaks.

Audums. Kangas.

Taisnīgs **spriedums.** Õiglane (kohtu)otsus.

Līduma dūmos. Alepõllu suitsu sees.

Koduma vietu apsmērē ar zālēm. Hammustatud kohta määrib rohuga.

Līdumnieku sēta. Maameeste talu.

Atmosfēras **spiediens.** Atmosfääri rõhk.

Snaudiens. Uinak.

Motors griežas ar **grūdieniem.** Mootor pöörleb jõnksudes.

Žīdainis ir bērns, ko baro ar krūti. Imik on laps, keda toidetakse rinnaga.

Grūdenis ir ēdiens. Kruubipuder on söök.

Lodes **grūdējs.** Kuulitõukaja.

Šis poliitikis ir ļoti radikālu uzskatu **paudējs.** See poliitik on väga radikaalsete vaadete eestkõneleja.

Gaudena mūzika. Kurblik muusika.

Pieglaudīgs minka. Armas kiisuke.

Slinks un **skaudīgs.** Laisk ja kade.

Skaudība saēd. Kadedus sööb inimest seestpoolt.

Piespiedu kārtā. Sunniviisiliselt.

Nākotne:

Ievērot saknes d, kas pirms nenoteiksmes -t/ -ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. laid-ī-š-u, gaud-ī-š-os	laid-ī-si-m, gaud-ī-si-mies
2. laid-ī-s-i, gaud-ī-sies	laid-ī-si-t, gaud-ī-si-ties
3.	laid-ī-s, gaud-ī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:
Ievērot, ka d pirms -šana zūd!

Naudas **izšķiešana**. Raha raiskamine.

Labas **spriešanas** spējas. Hea otsustusvõime.

Līduma lišana senāk bija smags darbs. Iidsetel aegadel oli metsamaastike raadamine raske töö. Vecāmamma aizrāvusies ar lupatu grīdsegu **aušanu**. Vanaema on innukas kaltsuvaibakuduja. Lodes **grūšana**. Kuulitõuge.

Auzdama dziedāja. Kangast kududes lauldi.

Pa laikam **iesnauzdamies**, skatījās televīzijas pārraides. Aeg-ajalt tukkuma jāādes vaatasid televiisorist saateid.

Ja nu mēs abi rīt **aizlaistu** līdz Šauļiem? Kui me õige mõlemad läheks homme Siauliaisse?

Austas segas. Kootud tekid.

Sviests ir piena produkts. Või on piimatoode.

Odu **sakostas** kājas. Sāāsehammustustega jalad.

Ārstnieciska **ziede**. Ravisalv.

Snauda. Uinak.

Piespraude. Knopka.

Spraudītes. Klambrid

Kodes maitā drēbes. Koid rikuvad riideid.

Medus **sviedne**. Meevurr.

Gaudu runas. Halisev jutt.

Bur man burvji, **skauž** man **skauģi**

Nevar mani izpostīt. (*l.t.dz.*)

Nōiad nōiuvad mind, kadestajad kadestavad mind,
kuid keegi ei saa mind hävitada. (Lāti rahvalaul)

I 4-8e „s, ž, d”, šķērst (1)

šķērst, šķēržu, šķērdu

uzšķērž 1. zivis, kad tās tūra; 2. ārsts operējamā vēderu

Tagadne:

Šaurs ē visās personās!

1. šķērž-u	šķērž-am
2. šķērd	šķērž-at
3.	šķērž

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. vārdiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. šķērd-u	šķērd-ām
2. šķērd-i	šķērd-āt
3.	šķērd-a

Saimniece **uzšķērdusi** zivi. Perenaine rappis kala.

Nākotne:

Ievērot saknes d, kas pirms nenoteiksmes -t/ -ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. šķērd-ī-š-u	šķērd-ī-si-m
2. šķērd-ī-s	šķērd-ī-si-t
3.	šķērd-ī-s

Anatomikumā guļ **uzšķērsti** preparējamie līķi. Lahatud surnukehad leবাদ lahkamisruumis.

I 4-9 „z, ž, z”, bāzt, lauzt, griezt, jozt (15)

bāzt` , bāžu, bāzu
brāzt` , brāžu, brāzu
drāzt, drāžu, drāzu
gāzt` , gāžu, gāzu
vāzt` , vāžu, vāzu

grauzt` , graužu, graužu
lauzt` , laužu, lauzu

mīzt` , mīžu, mīzu

griezt` , griežu, griežu
griezt, griežu, griežu⁵

iezt` , iežu, iezu
bliezt` , bliežu, bliežu
riezt, riežu, riežu

bozt` , božu, božu
jozt` , jožu, jožu

bāž roku kabatā/ maku kabatā/ kreklu biksēs

nobrāž celi; brāžas = ātri skrien, ātri nesas

drāž 1. zīmulī; 2. pis

gāž gar zemi/ kokus; apgāž krūzi

atvāž nazi; savāž nazi

grauž suns kaulus/ pele sieru

lauž gripa kaulus/ zarus iekuram

griež` ar šķērēm/ ar nazi/ matus/ nagus

griež zirgu iekšā sētā/ ceļu/ par labu

atiež zobus nikns suns

bliež = stipri sit

riež saruna asaras; izriež lepni krūtīs

bož spalvas

jož = 1. ātri skrien; 2. liek siksnu ap vidu

⁵ Šiem diviem vārdiem intonācijas zīme arī tālāk tekstā.

Tagadne:

1. bāž-u, jož-os bāž-am, jož-amies
2. bāž, joz-ies bāž-at, jož-aties
3. bāž, jož-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Ņem, **lauz** gabalu! Vōta, murra tūkk!
Nodraz man zīmuli! Terita minule pliiats!

Joziēt prom! Jookske minema!

Jāuzgriež pulkstenis. Peab kella ūles keerama!
Jānodrāž zīmuļi. Peab pliiatsid āra teritama!

Siera **griežamais`** nazis. Juustunuga.
Atvāžamais telefons. Klapiga telefon.
Brokastīs bija aukstie **uzgriežamie`**: siers, desa un šķiņķis. Hommikusöök koosnes külmadest lōikudest: juust, vorst ja sink.

Pagātne:

1. bāž-u, joz-os bāž-ām, joz-ā mies
2. bāž-i, joz-ies bāž-āt, joz-ā ties
3. bāž-a, joz-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Nezinu, kur es to grāmatu **esmu nobāzis**. Ei tea, kuhu ma olen raamatu pistnud.
Nolauzis zīmuli, asināja to no jauna. Murdnud pliiatsi, teritas ta seda uuesti.
Stāv lepns, krūti **izriezis**. Seisab uhkelt, rind kummis.
Kāpēc tu **esi** tāds **sabozies**? Miks sa nii pahur oled?
Meitene pakritusi un **nobrāzusi** celi. Tūdruk kukkus ja lōi pōlve marraskile.
Laupitāji **ielauzušies** dzīvoklī. Vargad murdsid korterisse sisse.

Lauzuma vieta. Murdekoht.
Puikam ceļgalī vienos **nobrāzumos**. Poisi pōlved on marraskil.
Moderns matu **griezumš**. Moodne juukselōikus.

Piegriezēja ir darbiniece šūšanas fabrikā. Juurdelōikaja on õmblusvabriku tōõtāja.
Peles un žurkas ir **grauzēji**. Hiired ja rotid on nārillised.

Par izsisto logu zēns dabūja pamatīgu **brāzienu**. Poiss sai katkise akna pārašt korraliku peapesu.

Nu gan noliija pamatīgs **gāziens!** No, see oli küll suur paduvihm!
Ķirurgs sāk operāciju un izdara Īsu **griezīenu`**. Kirurg alustab operatsiooni ja teeb lūhikese lōike.
Pagriezīens pa labi. Parem kurv (pōōre paremale).

Nākotne:

Ievērot iestarpināto -ī-!

1. **bāz-ī-š-u, joz-ī-š-os**

bāz-ī-si-m, joz-ī-si-mies

2. **bāz-ī-s-i, joz-ī-sies**

bāz-ī-si-t, jozī-si-ties

3.

bāz-ī-s, jozī-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Ievērot, ka z pirms -šana zūd!

Laušanās ir sporta veids. Maadleimine on spordiala/-liik.

Burkānu **graušana** sekmē zobu atītīstību. Porgandīte nārīmine soodustab hammaste arengut.

Drāzdams zīmuli, iegrieza pirkstā. Terītades plīiatsit, lōikas sōrme.

Pie suņa būdas mētājas **apgrauzti** kauli. Koerakuudi ūmber vedelevad nārītud kondid.

Kaut vētra **nenolauztu** skaisto koku! Kui ainult torm seda ilusat puud maha ei murraks!

I 4-9e „z, ž, z’”, mēzt, gvelzt, berzt, blenzt (6)

mēzt`, mēžu, mēzu

belzt`, belžu, belzu
gvelzt`, gvelžu, gvelzu

gremzt`, gremžu, gremzu

berzt`, beržu, berzu

blenzt`, blenžu, blenzu

mēž mēslus/ kūti/ stalli/ istabas kaktus

belž = stipri sit

berž grīdas/ galdu/ virtuves skapi/ plīts virsu/ vannasistabas flīzes

blenž = ilgi, truli skatās

gvelž = runā aplamības

Tagadne:

Šaurš e, ē visās personās!

1. berž-os, blen-žu	berž-amies, blenž-am
2. berz-ies, blenz	berž-aties, blenž-at
3.	berž-as, blenž

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Izmēz to savu kaktu, baigi netīrs! Kūūri see oma nurk puhtaks, see on kohutavalt rāpane!

Nav tik daudz **jāgvelž!** Pole vaja nii palju plārada!

Beržot grīdu, **uzberza** tulznas. Põrandaid kүүrides sai ta villid.

Afroamerikāņiem nereti šķiet, ka visi Rīgā uz viņiem **blenžot**. Afro-ameeriklaste tundub sageli, et kõik jöllitavad neid Rīias.

Kūts **mēžamās** dakšas. Sõnnikuhang.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. vebiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. berz-os, blenz-u	berz-āmiens, blenz-ām
2. berz-ies, blenz-i	berz-āties, blenz-āt
3.	berz-ās, blenz-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Izberzis katliņu tīru, nolika to plauktā. Kūūrinud poti puhtaks, pani selle riulile.
Izmēzuši kūti, kalpi nokaisīja pakaišus. Lauda puhtaks kūūrinud, laotasid sulased ūled maha.

Nākotne:

Ievērot iestarpināto ī!

1. berz-ī-š-os, blenz-ī-š-u	berz-ī-si-mies, blenz-ī-si-m
2. berz-ī-sies, blenz-ī-s-i	berz-ī-si-ties, blenz-ī-si-t
3.	berz-ī-sies, blenz-ī-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -dams, -dama, -ts, -ta, -tu, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Ievērot, ka z pirms -šana zūd!

Mēslu **mēšana** bija kalpa pirmais dienas darbs. Sōnnikuviskamine oli sulase esimene tōō pāevas.

Beršanās ar aukstā ūdenī samitrinātu dvielī. Keha hōōrumine külmas vees mārjaks tehtud kāterātīga.

Atkal jāklausās mūžīgā **gvelšana** par sliktu Latvijas parlamentu. Jālle peab kuulama seda igavest plāramist halvast Lāti valitsusest.

Berzdamies katru rītu ar sniegu, karavīri rūdījās. Sōdurid karastasid igal hommul ennast lumega hōōrudes.

Jaunajās kurbēs **noberzts** papēdis. Uutes kingades rakkuhōōrutud kand.

Kaut viņi **neblenztu** uz manu uzdauzīto aci! Kui nad vaid ei vahiks mu sinist silma.

Berzes spēks. **Berzes** koeficients. Hōōrdejōūd. Hōōrdekoefitsent.

I 4-10 „m, mj, m”, stumt (2)

stumt, stumju, stūmu

jumt`, jumju, jūmu vai jumu

stumj no visa spēka/ pret kalnu/ ratiņus/ ragaviņas

jumj = liek jumtu

Tagadne:

1. **stum-j-os, jum-j-u**

stum-j-amies, jum-j-am

2. **stum-ies, jum**

stum-j-aties, jum-j-at

3. **stum-j-as, jum-j**

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Pastum, pastum, pietupies! (*Ufo dziesmas vārdi*) Lūkka, lūkka, kūkita! (laulusōnad Ufo laulust).

Jāpiestumj galds tuvāk sienai. Peab laua seinale lähemale lūkkama.

Pa Engures ezeru laivā brauc, **atstumjoties** ar garu kārti. Engure jārvel sōidetakse paadis, lūkates seda pika ridvaga.

Stumjot mašīnu ārā no dubļiem, novārtīja bikses. Lūkates autot porist vālja, määris oma pūksid āra.

Pagātne:

1. **stūm-os, jūm-u**

stūm-āemies, jūm-ām

2. **stūm-ies, jūm-i**

stūm-āties, jūm-āt

3. **stūm-ās, jūm-a**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Spēcīgi **atstūmies**, kamaniņu braucējs brauca lejā pa trasi. Tugevasti āra lūkates sōitis kelgutāja mōōda trassi alla.

Jumis ir auglības dievs. Jumis on viljakusejumal.

Apjumības ir rudenī svinami svētki, kad novākta raža. Apjumības on Lāti sūgispūha, mis toimub pārast viljalōikust.

Bobsleja četrinieka ekipāžā ir pilots un trīs **stūmēji**. Neljailikmelises bobsīdumeeskonnas on pilotot ja kolm lūkkajat.

Nākotne:

1. stum-š-os, jum-š-u	stum-si-mies, jum-si-m
2. stum-sies, jum-s-i	stum-si-ties, jum-si-t
3.	stum-sies, jum-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Rati stāv, **piestumti** pie siena šķūņa. Vanker seisab kuuri seina najale lūkatuna.

Ja tu mazliet **pastumtos** tālāk, vietas uz sola pietiktu abiem. Kui sa pisut edasi nihkuksid, jātkuks pingil ruumi mōlemile.

Dakstiņu **jumts**. Kivikatus.

Jumiķa darbs ir labi apmaksāts. Katusetegija tōō on tasuv.

I 4-10e „m, mj, m” lemt (2)

lemt', lemju, lēmu
vemt, vemju, vēmu

lemj braukt vai nebraukt/ darīt tā vai citādi/ par finansējuma piešķiršanu/ tā vai citādi/ par labu kādam

vemj, jo ir slikta dūša/ kad pārēdas

izvemjas meitenes pēc ēšanas, lai neklātu resnas

Tagadne:

Šaurs e visās personās!

1. lem-j-u, izvem-j-os	lem-j-am, izvem-j-amies
2. lem, izvem-ies	lem-j-at, izvem-j-aties
3.	lem-j, izvem-j-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Ievērot, ka -ot un -am, -ams neplatina e!

Izvemies, paliks labāk! Oksenda, hakkab parem!

Vīri, **lemiet** ātrāk, laiks ir nauda! Mehed, otsustage kiiremini, aeg on raha!

Šis jautājums **jāizlemj** nekavējoties. See küsimus tuleb otsekohe ära otsustada!

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. lēm-u, izvēm-os	lēm-ām, izvēm-āmies
2. lēm-i, izvēm-ies	lēm-āt, izvēm-āties
3.	lēm-a, izvēm-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e pirms -usi, -uša u.c. un -ums, šaurs e pirms -ējs, -is!

Nolēmis aizbraukt, ilgi neatvadījās. Otsustanud lahkuda, ei jātnud ta kaua aega hüvasti.

Novēmušies klaidoņi un dzērāji. Tāisoksendanud hulgused ja joodikud.

Rīgas Domes **lēmums**. Riia Linnavalitsuse määrus.

Man nāk **vēmiens**. Mind ajab oksele.

Pašvaldību **lēmēji**. Kohaliku omavalitsuse otsustajad.

Izlēmīgs raksturs. Otsustav iseloom.

Nākotne:

Šaurs e pirms -š- un -si-!

1. lem-š-u, izvem-š-os lem-si-m, izvem-si-mies
2. lem-s-i, izvem-sies lem-si-t, izvem-si-ties
3. lem-s, izvem-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -dams, -dama, -ts, -ta, -tu, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Viņš sacīja, ka līdz vakaram **izlemšot**, brauks vai nebrauks līdz. Ta ütles, et otsustab õhtuks, kas sõidab meiega kaasa või mitte.

Bērnu vecākiem jāzina, kad drīkst un kad nedrīkst izraisīt **vemšanu**. Lapsevanemad peaksid teadma, millal tohib (lapsel) oksendamist esile kutsuda ja millal mitte.

Bērnu vietā visu **izlemdami**, vecāki rīkojas aplam. Lapse eest kõik ära otsustades teevad vanemad lapsele karuteene.

Tas jau ir **nolemts**. See on juba otsustatud.

I 4-11 „l, ļ, l’”, kalt, šķilt, vilt, kult (5)

kalt, kaļu, kalu
malt, maļu, malu

kaļ dzelzi/ pakavu/ naudu/ monētas/ plānus/ dzenis kokā
maļ miltus/ graudus/ dzirnavās/ maltuvē

šķilt, šķīļu, šķīlu
vilt, viļu, vīlu

kult, kuļu, kūlu

šķīļ pakavi dzirksteles/ krams uguni/ ar šķiltavām uguni/ valoda spožu dzirksti/ sirdī
gaišu domu
viļ meitenes skati/ draugs ar soltjumiem
pieviļ cerības/ sportisti fanus/ tehnika
kuļ labību/ griķus/ rudzus/ kviešus/ auzas/ miežus/ kombains/ kuļmašīna/ krējumu
sviestā/ majonēzes sastāvdaļas/ olas

Tagadne:

1. kaļ-u, viļ-os

2. kal, vil-ies

3.

kaļ, viļ-as

kaļ-am, viļ-amies

kaļ-at, viļ-aties

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Kal, kamēr dzelzs karsta! Tao, kuni raud on veel kuum!

Nepievil mūsu cerības! Āra vea meie lootusi alt!

Piešķil man uguni (dod aizpīpēt)! Anna mulle tuld!

Nāk ziema, **jāapkaļ** zirgam priekšējās. Talv tuleb, peab hobuse esijalad āra rautama.

Kaimiņos jau **kuļot** rudzus. Naaber peksvat juba rukist.

Kuļmašīna. Rehepeksumasin.

Kafijas **maļamās** dzirnaviņas. Kohviveski.

Pagātne:

Ievērot patskaņu atšķirīgo garumu pagātnes celmā!

1. kal-u, vīl-os	kal-ām, vīl-āmies
2. kal-i, vīl-ies	kal-āt, vīl-āties
3.	kal-a, vīl-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Kalis, kalis, kamēr **izkalis** čiku. Ta tagus ja tagus, aga midagi ei tulnud vēlja. Meitas miltus **samalušas**. Tūdrukud on terad jahuks jahvatanud. Nejutaties **vīlušies**? Kas te pole pettunud?

Kūlēji sanākuši rījā. Rehepeksjad tulid rehealusesse.
Kalējs. Sepp.
Pats savas laimes **kalējs**. Igaüks on oma õnne sepp.
Malējas maltuvē dzied. Kāsikivil jahvatajad laulavad.

Pīrāgi no rīta **maluma** miltiem. Pirukad hommikul jahvatatud jahust.
Rupja **maluma** miltu produkti/maize/milti. Täisteratooted/leib/jahu.

Nākotne:

1. kal-š-u, vil-š-os	kal-si-m, vil-si-mies
2. kal-s-i, vil-sies	kal-si-t, vil-si-ties
3.	kal-s, vil-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Apkalta pūralāde. Sepistatud veimevakk.
Iekaltas matemātikas formulas. Pāhetuubitud matemaatikavalemeid.
Auzas **nokultas**. Kaer on pekstud.

Malšana agrāk bija sieviešu darbs. Varem oli jahvatamine naiste töö.
Mācies ar izpratni, lai studijas nav viena vienīga **iekalšana**. Āppides tuleb kaasa mōelda, et see poleks ūksnes hetkeline tuupimine.

Kaut nu viņš atkal **nepieviltos**! Kui ta ainult poleks jälle pettunud!
Kalējs teica, ka **izkalšot** zēniem bultu uzgaļus. Sepp ūtles, et sepistab poisteile nooleotsad.

Mīla un **viltus**. Armastus ja valskus.
Kalts ir galdnieka darbarīks. Peitel on puusepa tōōrist.

I 4-11e „l, ļ, l’” celt (8)

celt´, ceļu, cēlu
dzelt´, dzeļu, dzēlu
pelt´, peļu, pēlu
smelt´, smeļu, smēlu
šķelt´, šķeļu, šķēlu
velt´, veļu, vēlu
zelt´, zeļ, zēla
zvelt´, zveļu, zvēlu

ceļ māju/ kūti/ garāžu/ pirti/ roku/ godā/ nākotni
dzeļ bite/ lapsene/ dundurs/ ods/ sāpīgi
peļ policijas darbu/ budžetu/ valdību/ vedeklu/ znotu/ un slavē
smeļ ar kausu zupu/ ar krūzi ūdeni
šķeļ ar cirvi pagali/ sabiedrību/ partiju/ kuģis viļņus
veļ akmeni/ baļķi/ vētra tumšus viļņus/ Sīzifs akmeni
zeļ druvās/ lauki/ un plaukst ksenofobija/ un plaukst spēļu zāles
zveļ dūri pa galdu/ dūri sejā/ ar āmuru pa laktu/ no visa spēka/ pa muguru

Tagadne:

Šaurs e visās personās!

1. ceļ-u, smeļ-os

ceļ-am, smeļ-amies

2. cel, smel-ies

ceļ-at, smeļ-aties

3. ceļ, smeļ-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Ievērot, ka -ošs, -ot, -ams, -am, neplatina e, ē!

Iesmel man vēl drusku zupas, lūdzu! Pane mulle veel suppi, palun!

Vel to blūči šurp, skaldīsim tuvāk kaudzei! Veereta see pakk siia, raiume puukuhjale lähemal.

Izsmeloša atbilde. Põhjalik vastus.

Viļņus **šķeļot**, burinieks brauc. Purjekas tuleb, murdes laineid.

Redzēju vakar kaimiņu jaunu malkas šķūnīti **ceļam**. Nāgin eile naabrit uut puukuuri ehitamas. Zupas **smeļamā** karote. Kulp.

Nav **peļami**! Pole paha!

Būvlaukumā uzsliets augsts **ceļamkrāns**. Ehitusplatsile on pūsti pandud kõrge kraana.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. cēl-u, smēl-os	cēl-ām, smēl-āmies
2. cēl-i, smēl-ies	cēl-āt, smēl-āties
3.	cēl-a, smēl-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats ē pirms -usi, -uša u.c. un -ums, -ājs, šaurs ē pirms -ējs, -is!

Sievastēvs savā laikā **uzcēlis** skaistu māju netālu no upes. Āi on omal ajal kena majakese jõe lähedale ehitanud.

Vectēvs **cēlies** līdz ar sauli. Vanaisa tōusis pāikesetōusuga.

Meitene **savēlusi** sniega vīru. Tūdruk tegi lumememme.

Tīrumi jau **sazēluši**. Pōllud juba haljendavad.

Met līkumu **pēlējiem**! Mine halvustajatest kaarega mōōda!

Pārcēlājs uz prāmja pīpē. Paadimees suitsetab praamil.

Svarcēlājs gatavojas pacelt svaru stieni. Tōstja valmistub kangi tōstma.

Šo māju saimnieki ir lībiešu **cēluma**, citiem vārdiem, **izcelsmes**. Selle maja peremehed on liivi pāritolu.

Pirmais **cēliens**. Esimene vaatus.

Bītes **dzēliens** salds. (*No R. Paula dziesmas "Kurzeme" ar J. Petera vārdiem*) Mesilase nōelamine on magus (R. Paulsi laulust „Kurzeme”, J. Petersi sōnad).

Nākotne:

Šaurs e !

1. cel-š-u, smel-š-os	cel-si-m, smel-si-mies
2. cel-s-i, smel-sies	cel-si-t, smel-si-ties
3.	cel-s, smel-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e pirms -tu, -ts, -ta, -dams, -dama, bet šaurs e pirms -šana un -šot!

Es arī labprāt **uzceltu** tādu pirtiņu. Ka mina ehitaks sellise sauna.

Brālis teica, ka **celšot** jaunu šķūni. Vend ütles, et ehitab uue kuuri.

Celdams smagumus, pārstiepās un dabūja bruku. Raskusi tōstes venitas end ja sai songa.

Ceļšanās pulksten astoņos. Ülestõusmine kell kaheksa.

Senas **celtnes**. lised hooded.

Miklas **veltnis**. Tainarull.

Velteni. Vildikud.

Ebreju **izcelsmes** padomju humorists. Juudi päritolu nõukogude humorist.

Pärcltuve. Ülekäik.

Bites **dzelonis**. Mesilase nõel.

I 4-12 „r, ŗ, r”,skart, ŗkart, kurt, bŗrt, art (10)

skart`, skaŗu, skŗu

dzirties, dziŗos, dziŗos

irt, iŗu, iŗu

ŗkart, ŗkiŗu, ŗkiŗu

burt, buŗu, bŗu

durt, duŗu, dŗu

kurt, kuŗu, kŗu

kaŗ kŗjas zemi/ problŗma daudzus/ infekcija ādu/ bezdarbs lauku iedzŗvotŗjus

dzŗrŗs projŗm doties/ iebilst

iŗas krastŗ/ garŗm/ pŗri ezeram

ŗkiŗ laulŗbu/ bŗrnu no krŗts/ upe robeŗpilsŗtas/ mŗlestŗbu no naida viens solis/ no

uzvarŗtŗja pŗris punkti

buŗ sievietes skatiens; nobuŗ ar smarŗu/ ar varu

piebuŗ nelaimi/ laimi/ mŗļoto

duŗ ar pirkstiem tieŗi acŗs/ dunci cŗkai sirdŗ/ mugurŗ/ sŗnos

kuŗ krŗsni/ plŗti/ pirti/ ugunsкуру

bŗrt, bŗŗu, bŗŗu

kŗrt, kŗŗu, kŗŗu

baŗ mŗte bŗrnus/ skolotŗjs nepaklausŗigus skolŗnus

kaŗ mŗteli vadŗi/ rotu kaklŗ/ krelles kaklŗ/ aizkarus pie loga/ gleznu pie sienas/ lampu pie

griestiem

pakaŗ uz nŗvi notiesŗtos

Nŗkoŗajiem vŗrdiem ievŗrot ŗsu a pagŗtnes celmŗ!

art`, aŗu, aru

virt`, viŗu, vŗu

aŗ zemi/ laukus/ dŗrzu/ ar zirgu/ ar traktoru/

virt = vŗrŗt

Tagadne:

1. **skar-u, baṛ-os** **skar-am, baṛ-amies**
2. **skar, bar-ies** **skar-at, baṛ-aties**
3. **skar, baṛ-as**

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Viṛu, viṛu putriņu. (*no bērnū rotaļas*) Keedan, keedan putru. (laste mængust)

Neskaries man klāt! Āra puuduta mind!

Pakar mēтели priekšnamā! Riputa mantel esikusse!

Kaimiņ, **apar** arī mūsu lauciņu! Naaber, künna ka meie põldu!

Jāiekuṛ uguns, cepsim gaļu. Peab tule üles tegema, küpsetame liha.

Jāapar kartupeļi. Peab kartulid muldama.

Karot mēтели, atklāja, ka notrūcis **pakaramais**. Mantlit riputades selgus, et tripp on katki läinud.

Aṛot lauku, atrada kara laika ieročus. Maad kündes leiti sõjaaegseid relvi.

Zeme **aṛama**, labība sējama. Pöld küntav, vili külvatav.

Buṛamvārdi. Nōiasōnad.

Aṛamzeme. Kūnnimaa.

Pagātne:

1. **skār-u, bār-os** **skār-ām, bār-ā mies**
2. **skār-i, bār-ies** **skār-āt, bār-āties**
3. **skār-a, bār-ās**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Atrasts šķūnī **pakāries**. Leitud kuurist pooduna.

Runā, tā vecene viṛu **esot nobūrusi**. Rāāgitakse, et eit olevat ta āra nōidunud.

Pāri ezeram šurp **atīrušās** kaimiņu meitenes. Ūle jārve olevat siia saabunud naabritūdrukud.

Iekūruši uguni, sākām cept noķertās zivis. Sūūitasime lōkke ja hakkasime pūūtud kalu praadima.

Viṛi ir **šķīrušies**. Nad on lahu läinud.

Kaujot cūku, **dūrienam** jābūt tieši sirdī. Siga tappes peab torge tabama tāpselt sūdamesse.

Zēnam sāp tas vakardienas **bāriens**. Poiss kannatas eilse pahandamise pārast.

Pieskārienu valoda. Kehakeel.

Nobūrums. Nōidus.

Iet kā pa **arumiem**. Ūle kivide ja kāndude.

Sakņu **virums**. Juurviljasupp.

Arājs ar kalniņā,
Avots tek lejiņā. (*l.t.dz.*)

Mees künnab mae peal,
orus voolab allikas. (Lāti rahvalaul)

Veca sieviņa teic, ka tai sānos esot **dūrējs**. Eideke ütleb, et ta küljes pistab.

Nākotne:

1. skar-š-u, bār-š-os skar-si-m, bār-si-mies
2. skar-s-i, bār-sies skar-si-t, bār-si-ties
3. skar-s, bār-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Rudens **aršana**. Sūgiskünd.
Jāņu ticējumi un **buršanās**. Jaanipäeva uskumused ja nõidumised.
Kaimiņos atkal dzirdama **bāršanās**. Naabruses on jälle kuulda pahandamist.

Kaut uguns plītī ātrāk **iekurtos!** Lāheks tuli plīdi all ometigi kiiremini põlema!

Ragana **burdamās** lielā katlā vārīja zāles. Nõid keetis suures katlas nõiarohtu.

Uguns **iekurta**. Tuli on süüdatud.
Rezultāts **neizšķirts**. Tulemus on viigis.
Rīgā Uzvaras parkā pēc kara **pakārti** vācu virsnieki. Riia Võidupargis poodi pärast sõda üles saksa ohvitserid.
Bērns **izbārts** raud. Pahandatud laps nutab.
Visi lauki **apartī**. Kõik põllud on üles küntud.
Uzarts tīrums. Ülesküntud põld.

Saskarsmes psiholoģija. Kommunikatiivne psühholoogia.
Irklis. Mõla.
Spiļarklis. Harkader.

Virtuve. Kõök.

I 4-12e „r, ʀ, r’”, ʀert, bērt (10)

dzert`, dzeʀu, dzēru
ʀert`, ʀeʀu, ʀēru
spert`, speʀu, spēru
tvert`, tveʀu, tvēru

dzeʀ ūdeni/ pienu/ tēju/ kafiju/ alu/ šņabi/ vīnu

ʀeʀ mestu darbarīku/ vārtsargs bumbu/ viens otru/ zivis

speʀ ar kāju pa bumbu/ bumbu vārtos/ zirgs ar pakalķājām/ zibens/ lausks

nospeʀ zibens

tveʀ ar rokām/ cieši

bērt, beʀu, bēru
pērt`, peʀu, peru
pērties`, peʀos, pēros
sērt, seʀu, sēru
svērt`, sveʀu, svēru
vērt, veʀu, vēru

beʀ graudus apcirkņos/ kartupeļus maisā/ kartupeļus no maisa grozā/ cukuru krūzē/
smiltis uz ceļiem

peʀ ar siksnu/ ar žagariem/ ar pātagu/ ar rīkstēm/ bērnus/ kalpus/ dzimtzemniekus
seʀ labību rijā

sveʀ ar svariem/ saknes un dāržeņus tirgū/ ābolus/ miltus/ cukuru ar virtuves svariem
izsveʀ visus par un pret

veʀ durvis ciet/ durvis vaļā/ lādes vāku vaļā/ vārtus/ logu/ muti, lai runātu/ acis vaļā un
ciet

Tagadne:

Šaurs e, ē visās personās!

1. ʀeʀ-u, peʀ-os

2. ʀer, per-ies

3.

ʀeʀ, peʀ-as

ʀeʀ-am, peʀ-amies

ʀeʀ-at, peʀ-aties

No tagadnes celma veidotas saistījuma:
Ievērot, ka -ot, -ams, -am neplatina e!

Noķer mani! Pūša mind kinni!
Lūdzu, **iever** diegu adatā! Pane, palun, niit nōelasilma!
Noperis kārtīgi! Vihtle korralikult!

Salasītās dzērvenes **jāizber** plānā kārtiņā, lai žūst un nogatavojas. Korjatud jōhvikad tuleb hoiustada ōhukese kihina, et need kuivaks ja valmiks.

Sperot bumbu, trāpīja ar savu stilbu pa pretinieka stilbu. Palli lūües tabas oma säärega vastase säärt.

Durvis **veramas** uz iekšpusi. Uks avaneb sissepoole.
Sveramais cukurs. Kaalusuhkur.
Peřamais zēns. Peksupoiss.

Pagātne:

Visiem latviešu I konj. verbiem pagātnē ir šaurs e, ē!

1. ķēr-u, pēr-os	ķēr-ām, pēr-āmies
2. ķēr-i, pēr-ies	ķēr-āt, pēr-āties
3.	ķēr-a, pēr-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -usi, -uša u.c. un -ums, -ājs, šaurs e, ē pirms -ējs, -is, -iens!

Atvēris durvis, pamanīja, ka dzīvoklī kāds bijis. Ust avades mārkas, et keegi on korteris káinud. Draugs priecājās, ka **noķēris** milzu samu. Sōber rōdmustas, et oli kinni pūudnud hiigelsuure sāga.

Atnāca mājās galīgi **piedzēries**. Saabus koju purupurjus.

Nodzēries purns. Ārajoonud lōust.

Nosvērusies secināja, ka ir pieņēmusies svarā. End kaalunud, jāeldas, et on kaalus juurde vōtnud.

Pirtī **nopērušies**, sēdēja un dzēra alu. Saunas vihelnud, istusid ja jōid ōlut.

Dēls dabūja **pērienu** par to, ka bija mocījis kaķi. Poeg sai nahatāie selle eest, et oli kassi piinanud.

Viņam ir **ķēriens** uz koka darbiem. Tal on annet puutōode peale.

Zibens **spēriens**. Vālgulōok.

Vingrojot pie stieņa, jābūt stipram **satvērienam**. Kangil vōimeldes peab olema tugev haare.

Raksts pa visu avīzes **atvērumu**. Artikkel terve lehe ulatuses.

Dzērumā ir skaļš un agresīvs. Purjus olles on ta lārmakas ja agresīvne.

Nākotne:

1. ķer-š-u, pār-š-os ķer-si-m, pār-si-mies
2. ķer-s-i, pār-sies ķer-si-t, pār-si-ties
3. ķer-s, pār-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Plats e, ē pirms -tu, -tos, -ts, -ta, -dams, -dama, bet šaurs e, ē pirms -šana un -šot!

Vispirms kārtīga **nopēršanās**, tad iegremdēšanās āliņģī. Ennekōike peab korralikult vihtlema, seejärel jääaugus suplema.

Pie kaimiņiem notiek regulāras **iedzeršanas**. Naabrite pool toimuvad korrapärased napsitamised.

Šis lielījās, ka **noķeršot** vislielāko līdaku. Ta suurustas, et pūūab kinni kōige suurema haugi.

Noķertās zivis liek somā ar nātrēm. Pūūtud kalad pannakse kotti koos nōgestega.

Labprāt **nopērtos** šādā pirtiņā arī citreiz! Sellises saunas vihtleksin ka mõni teine kord.

Nakts **patversme**. Ōine varjupaik.

Atkritumu **tvertne**. Prūgikast.

Lauku **pirts**. Maasaun.

Prasta **dzertuve**. Tavaline joogikoht.

Vira. Supp.

Grupā nav zināmi vārdi ar n saknes beigās

I 4/5 „l, l̄/l̄s, l, u.c.” gulties, sēsties, skārst, strēgt (5)

gulties, guļos vai gulstos, gūlos vai gulos

sēsties, sēžos vai sēstos, sēdos

skaisties, skaišos vai skaistos, skaitos

skārst, skāršu vai skārstu, skārtu

strēgt, strēdz vai strēgst, strēdzu

guļas zemē/ gultā/ uz grīdas

sēžas krēslā/ pie galda/ blakus/ mašīnā

skaišas par niekiem/ par nepadarīto/ par nekārtību

noskārš patiesību/ melus/ viltu

Tagadne:

1. guļ-os vai gul-st-os	guļ-amies vai gul-st-amies
2. gul-ies vai gul-st-ies	guļ-aties vai gul-st-aties
3. guļ-as vai gul-st-as	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Gulies gultā! Heida voodisse!

Sēstieties! *jeb* **Sēdieties!** Istuge!

Visiem **jāsēžas** pa savām vietām! Kōik istugu oma kohtadele!

Noskārstot patiesību, aiz drausmām nobālēja. Tōde tajudes muutus ta ōdusest kaameks.

Tas malkas bluķis ir gana labs **sēžamais**. See kānd on ūsna hea istumisase.

Guļammaiss. Magamiskott.

Pagātne:

1. gūl-os vai gul-os	gūl-āmiēs vai gul-āmiēs
2. gūl-ies vai gul-ies	gūl-ātiēs vai gul-ātiēs
3. gūl-ās vai gul-ās	

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Kā **apgūlies**, tā aizmidzis. Pikali ja kohe uinunud.

Skolotāja **noskaitusies** rāja audzināmo klasi. Pahane õpetaja riidleb oma klassiga.

Apsēdušies ēnā, vīri aizsmēķēja. Mehed istusid varju ja panid suitsud põlema.

Automašīnas pakaļējais **sēdeklis**. Auto tagumine iste.

Nākotne:

1. gul-š-os, noskārt-ī-š-u	gul-si-mies, noskārt-ī-si-m
2. gul-sies, noskārt-ī-si	gul-si-ties, noskārt-ī-si-t
3.	gul-sies, noskārt-ī-s

Piekusu stāvēdams, labprāt kaut kur **piesēstos**. Seismisest vāsinud, oleks hea meelega kusagile maha istunud.

Nenoskārstā vajadzība. Teostamata vajadus.

Es nevaru izturēt to vadītāja mūžīgo **skaišanos**. Ma ei kannata seda juhendaja igavest pahandamist.

Plata divguļamā **gulta**. Lai kaheinimese voodi.

Atskārsme. Ilmutus.

I konjugācijas 5. grupa ar sadaļām

Piektās grupas vārdiem ir tagadnes pazīme (formveidošanas piedēklis) -st- aiz saknes beigū skaņas (patskaņa vai līdzskaņa).

Vārdiem ar s, t, d, z saknes beigās pirms pazīmes (formveidošanas piedēkļa) -st- šie s, t, d, z zūd.

aust, au s st = **aust**, **ausa**

kalst, kal t st = **kalst**, **kalta**

nīst, nī d st = **nīst**, **nīda**

lūzt, lū z st = **lūst**, **lūza**

Tu formā tagadnē jāievēro, ka ir personas galotne -i, piem.,

*Ko tu te **salsti**, nāc iekšā!*

Sadaļas I 5-10 (skumt u.c.), I 5-11 (salt u.c.) un I 5-12 (birt u.c.) lokāmas pēc viena parauga, atsevišķi norādītas tikai tāpēc, lai šo sadaļu verbus varētu salīdzināt ar citu grupu vārdiem.

To pašu varētu teikt arī par sadaļām I 5-2 (plaukt u.c.) un I 5-3 (sprāgt u.c.), kā arī I 5-4 (slāpt u.c.) un I 5-5 (reibt u.c.), tomēr šo sadaļu izcelšanas gadījumā svarīga arī balsīgo līdzskaņu (g un b) nebalsīgā izruna nenoteiksmē – [sprākt], [reipt] un tagadnes formās – [sprākst], [reipstu].

Tikai ļoti nedaudzi 5. grupas verbi lietojami ciešamajā kārtā, piem., **iepažīta pilsēta**.

I 5-1 „ī, īst, ij”, bīties, līt (3)

bīties` , bīstos, bijos
dzīt` , dzīst, dzija
līt` , līst, lija

bīstas Dieva/ vecāku/ no soda/ no nikna suņa

dzīst rēta/ pušums/ vainas/ ievainojums

līst lietus/ pavasara lietutiņš/ ārā/ visu dienu/ vēl septiņas nedēļas

Tagadne:

1. **bī-st-os** **bī-st-amies**
2. **bī-st-ies** **bī-st-aties**
3. **bī-st-as, lī-st**

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nebīsties no suņa, viņš nekož! Ārge kartke koera, ta ei hammusta!

Šim ievainojumam **jāsadzīst** ātri. See vīgastus / haav peab kiiresti paranema.

Bīstamas rotaļas. Ohtlikud māngud.

Nobrāzums **dzīstot** niez. Kriimustus sūgeleb paranendes.

Pagātne:

1. **bij-os** **bij-āmies**
2. **bij-ies** **bij-āties**
3. **bij-ās, lij-a**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Zēns no skolotāja pavisam **nobijies**. Poiss kardab vāga ūpetajat.

Pušums jau **sadzijis**. Vīgastus on juba paranenu.

Pārnāca mājās, **izlijusi** slapja. Jōudis koju lābimārjana.

Mūsu kaimiņi ir ļoti **dievbijīga** ģimene. Meie naabrid on vāga jumalakartlikud.

Nākotne:

1. bī-š-os bī-si-mies
2. bī-sies bī-si-ties
3. bī-sies, lī-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Kaut lauztā kāja ātrāk **sadzītu**! Saaks luumurruga jalg kiiremini terveks!
Kaut rīt, kāzu dienā, **nelītu**! Kui homsel pulmapāeval ometi ei sajaks!

No **sabīšanās** var piemesties roze. Ehmumisest vōib roosi saada.

Līšot visu nedēļas nogali. Kogu nādalalōpp olevat sajune.

Lietus. Vihm.

I 5-1 „ū, ūst, uv”, gūt (5)

grūt⁶, grūstu, gruvu⁶
gūt, gūstu, guvu
kļūt, kļūstu, kļuvu
pūt, pūstu, puvu⁷
žūt⁶, žūstu, žuvu

grūst māja/ ēkas/ cerības

gūst sekmes/ panākumus; iegūst izglītību; pagūst izdarīt laikā

kļūst vecāks/ gudrāks/ pieaudzis/ par ārstu/ par zinātnieku

pūst zivis no galvas/ veci pārtikas produkti

žūst veļa/ krāsa/ cements/ mūris/ nopļauta zāle

Tagadne:

1. kļū-st-u

kļū-st-am

2. kļū-st-i

kļū-st-at

3.

kļū-st

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nekļūsti smieklīgs! Āra muutu naeruväärseks!

Vidusskolniekam **jākļūst** patstāvīgam. Keskkooliõpilane peab muutuma iseseisvaks.

Spēkstacijas uzpludinājuma krastos smird **pūstošas** zivis. Jūujaama üleuputatud kallastel haisevad roiskunud kalad.

Vislielākos ienākumos **gūstot** uzņēmumu padomju locekļi. Kõige suuremaid tulusid saavat ettevõtte nõukogude liikmed.

Pagalmos redzama veļa **žūstam**. Hoovides on nāha kuivavat pesu.

⁶ Salīdzināt šī vārda formas ar vārdu *grūst, grūžu, grūdu* no I 4-8!

⁷ Salīdzināt šī vārda formas ar vārdu *pūst, pūšu, pūtu* no I 4-7, ievērot arī atšķirīgās intonācijas!

Pagātne:

1. kļuv-u	kļuv-ām
2. kļuv-i	kļuv-āt
3.	kļuv-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Esmu kļuvis aizmāršīgs. Olen muutunud hajameelseks.

Mūsu komanda **ieguvusi** trešo vietu. Meie meeskond sai kolmanda koha.

Krekli jau **izžuvuši**. Sārgid on juba āra kuivanud.

Mājas bombardēšanā **sagruvušas**. Majad on pommitamise kāigus kokku varisenud.

Šī retā marka kolekcijai ir ļoti vērtīgs **ieguvums**. See haruldane mark on väga väärtuslik tāiendus kollekcioonile.

Puvuma smaka. Roiskumislehk.

Zemes **nogruvumus** nereti izraisa ilgstoši nokrišņi. Sageli põhjustavad maaliikheid kauakestvad sajuhood.

Ieguvēji no šī projekta būs pilsētas jaunieši un bērni. Sellest projektist saavad kasu linna noored ja lapsed.

Latvijā ir daudz kūdras **ieguves** vietu. Lātis on palju turbakaevanduskohti.

Ābolam jāizgriez **puvekļi**, tad varēs ēst. Ūnast peab mādanenud koha vājja lōikama, siis vōib sūua.

Pēc mājas noārdīšanas palika liela **gruvešu** kaudze. Pārast maja lammutamist jāi jārele suur rusuhunnik.

Nākotne:

1. kļū-š-u	kļū-si-m
2. kļū-s-i	kļū-si-t
3.	kļū-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Zāģmateriālu **žūšanas** laiks ir īsāks nekā apaļkokiem. Saematerjali kuivamisaeg on lūhem kui ūmarpuul.

Materiāls ir noturīgs pret **pūšanas** procesu. Materjal on kūdunemiskindel.

Kaut es **kļūtu** stiprāks un izturīgāks! Saaks ma ometīgi tugevamaks ja vastupidavamaks!

Nākamnedēļ **kļūšot** aukstāks un snigšot. Jārgmisel nādadal minevat kūlmemaks ja sadavat lund.

Zāle **žūdama** labi smaržo. Kuivav rohi lōhnab hāsti.

I 5-2 „k, kst, k”, plaukt, slīkt, tūkt, salkt, mirkt (13)

plaukt` , plaukstu, plauku

līkt` , līkstu, līku

nīkt, nīkstu, nīku

pīkt` , pīkstu, pīku

slīkt` , slīkstu, slīku

sīkt` , sīkstu, sīku

tvīkt` , tvīkstu, tvīku

tūkt` , tūkstu, tuku

trūkt, trūkstu, trūku

alkt` , alkstu, alku

salkt` , salkstu, salku

sarkt` , sarkstu, sarku

mirkt` , mirkstu, mirku

plaukst puķes/ koki/ krūmi/ ceriņi

līkst muguras

nīkst bezdarbībā/ aiz garlaicības/ gaidot/ bez ūdens

slīkst = aiziet bojā peldot

sapīkst cilvēks no sliktas ziņas

izsīkst spēki/ iespējas/ līdzekļi; apsīkst rosība/ parakstu vākšana/ iniciatīva

tvīkst no laimes/ no karstuma

uztūkst vaigs/ sasitums

trūkst naudas/ laika/ iespēju/ pacietības/ izturības/ spēka

alkst laimes/ prieka

salkst 1. = gribas ēst 2. pēc laimes/ pēc taisnības

sarkt no kauna

mirkst veļa/ kājas slapjās kedās/ arumi ūdenī/ vaigi asarās

Tagadne:

1. alk-st-u

alk-st-am

2. alk-st-i

alk-st-at

3.

alk-st

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Plauksti, mana republika! (*I. Kalniņa kordziesmas nosaukums*) Ūitse, mu vabariik (I.Kalniņši koorilaulu pealkiri).

Cik ilgi liniem mārķā **jāmirkst**? Kui kaua peavad linad lombis ligunema?

Dzīvi **alkstoša** sieviete. Elu ihkav naine.

Salkstošs skatiens. Nāljane pilk.

Plaukstoša jaunība. Ūitsev noorus.

Pikstoša balss. Piiksuv hää!

Trūkstošo naudu var aizņemties bankā. Puuduva raha vōib pangast laenata.

Atstāja veļu bļodā **mirkstam**. Jättis pesu kaussi ligunema.

Pagātne:

1. alk-u	alk-ām
2. alk-i	alk-āt
3.	alk-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ievērot, ka c pirms -is, -ējs!

Zobs sāp, vaigs **satūcis**, jāiet pie ārsta. Hammas valutab, pōsk paistes, peab arstile minema.

Neesi tik **sapīcis**! Āra ole nii mossis!

Ko tu tāds **sanīcis**? Miks sa nii morn oled?

Mētelim **notrūkusi** poga. Mantlil tuli nōōp āra.

No aukstuma **sasarkusi** seja. Külmast punetav nāgu.

Panīkusi rūpniecība. Virelev tōōstus.

Zari no augļu svara **nofikuši** līdz zemei. Oksad viljade raskusest maani lookas.

Kājas **samirkušas** lietū slapjas. Jalad vihmast lābimārijad.

Dārzi pašā **plaukumā**. Aiad tāies ōieilus.

Sapīkums. Mossitus.

Ceļa **likumā** jāiebrauc lēnām. Kurvis tuleb aeglaselt sōita.

Dzīvot **trūkumā**. Vaesuses elama.

Trūkumcietējus tagad politkorekti sauc par mazturīgajiem. Vaesuses kannatajaid nimetatakse nūūd poliitilisel korrektsel puudust tundjateks.

Iztrūkums budžetā jāsedz pacientiem. Puudujāāgi eelarves peavad katma patsiendid.

Viņš mēdz strādāt līdz pilnīgam spēku **izsīkumam**. Ta tōōtab tavalisel tāieliku jōuetuseni.

Uztūkums neparko nepāriet. Paistetus ei lāhe kuidagi ūle.

Vai **slīcēja** glābšana ir pašā **slīcēja** rokās? Kas uppuja pāāstmine on uppuja enda asi?

Nākotne:

1. alk-š-u alk-si-m
2. alk-s-i alk-si-t
3. alk-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Sarkšana liecina par kautrīgumu. Punastamine annab tunnistus häbelikkusest.

Nīkšana bez darba ir mokoša. Tööta virelemine on piinav.

Runā, ka budžetā atkal **pietrūkšot** naudas skolotāju algām. Räägitakse, et eelarves tulevat jälle õpetajate palkadeks rahast puudu.

Kaut nu **nepietrūktu** laika! Kui ometi aega jätkuks!

Tüska rodas arī asinsrites traucējumu dēļ. Paistetus tekib ka vereringe häirete tõttu.

Krastā izskalots **slīkonis**. Kaldale uhutud uppunu.

Slīkšņa. Raba.

Alkata. Ahnepäts.

Alkatīgs. Ahne.

I 5-3 „g, gst, g”, sprāgt, līgt, rūgt, ilgt, stingt, vārgt, sirgt (15)

sprāgt` , sprāgstu, sprāgu

atmaigt` , atmaigstu, atmaigu

dīgt` , dīgst, dīga

līgt` , līgstu, līgu

īgt, īgstu, īgu

slīgt` , slīgstu, slīgu

rūgt` , rūgst, rūga

ilgt, ilgst, ilga

vīlgt, vīlgst, vilga

žulgt` , žulgst, žulga

springt, springstu, springu

stingt, stingstu, stingu

vārgt` , vārgstu, vāgu

sirgt` , sirgstu, sirgu

spīrgt` , spīrgstu, spīrgu

žīrgt` , žīrgstu, žīrgu

sprāgst granāta/ bumbas

atmaigst skatiens

dīgst asni/ zāle/ sēklas

līgst līgumu/ par saistībām un tiesībām

saīgst prāts

slīgst piepilsēta ziedos vai ceriņkrūmos/ viens otra apkampienos/ nabadzībā/ atkritumos

rūgst alus/ rūgušpiens/ kvass/ vīns / pīrāgu mīkla

ilgst vienu stundu/ veselu nedēļu/ divus gadus/ īsu brīdi/ mūžību

vīlgt = kļūst slapjš, kļūst mitrs

žulgst baļķi upē/ pastalas ūdenī

saspringst lēcienam/ startam

stingst aukstumā/ salā/ no bailēm

vārgst ilgu laiku/ visu vasaru

sirgst ar paranoju/ ar neizprotamu slimību/ ar kleptomāniju/

atspirst miesīgi un garīgi/ viss ķermenis/ pēc peldes/ prāts un miesa
atžirgst pēc operācijas/ pēc sitiena/ pēc ģīboņa

Tagadne:

1. līg-st-u, vārg-st-u	līg-st-am, vārg-st-am
2. līg-st-i, vārg-st-i	līg-st-at, vārg-st-at
3.	līg-st, vārg-st

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Neslīgsti depresijā, nav par ko! Āra lange depressiooni, ei ole pōhjust!

Nav ko ļaunu prātu turēt, **jāzslīgst**, cik ātri var. Ei ole mōtet pikka viha pidada, tuleb āra leppida nii kiiresti kui vōimalik.

Koncertam **jāilgst** četrdesmit piecas minūtes. Kontsert peab kestma nelikūmmend viis minutit. Tā, cukurs pielikts, tagad **jārūgst** labi. Nii, suhkur on lisatud, nūūd peab hāsti kāārima.

Plunkš stikla caurulītē – var dzirdēt vīnu **rūgstam**. Klaastorust kostev mulks – on kuulda veini kāārimas.

Sirgstoši vājinieki. Pōdevad jōuetud.

Pagātne:

1. līg-u, vārg-u	līg-ām, vārg-ām
2. līg-i, vārg-i	līg-āt, vārg-āt
3.	līg-a, vārg-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ievērot, ka dz pirms -is, -ējs!

Zaķis tup aiz krūma, **sasprindzis** lēcienam un bēgšanai. Jānes kūkitab pōōsa taga, pinevil hūppeks ja pōgenemiseks.

Atžirdzis no trieciena, sāk prasīt, kas bija noticis. Lōōgist toibunud, hakkab ta kūsima, mis oli juhtunud.

Vīrs drusku **sasirdzis**, nekas briesmīgs, pāries. Mees on pisut haige, pole midagi hullu, lāheb ūle. Pavisam **savārgusi** viņa izskatās. Ta nāeb vālja ūsna tōbine.

Ko tu tāda **saīgusi**? Miks sa nii mossis oled?

Meitenes ar zēniem **salīgušas** mieru. Tūdrukud on poistega rahu sōlminud.

Visi no bailēm **sastinguši**. Kōik on hirmust kanged.

Rūgušpiens. Hapupiim.

Tāds **maigums** viņas balsī un kustībās. Selline ūnus tema hääles ja liigutustes.

Stingumkrampji. Kangestuskramp.

Līgumā paredz pušu saistības. Leping sātestab poolte kohustused.

Lekciju **ilgums** ir pusotra stunda, t.i., divas akadēmiskās stundas. Loengu pikkuseks on poolteist tundi.

Rūgumpods (neapmierināts un sapīcis cilvēks). Toriseja (rahulolematu ja morn inimene).

Viņas balsī jaušams tāds kā **savārgums**. Tema häälest kostub sellist hädisust.

Ģimene apciemo slimnīcā **sirdzēju**. Perekond külastab haiglas haiget.

Bumbas **sprādziens**. Pommiplahvatus.

Nākotne:

1. līg-š-u, vārg-š-u	līg-si-m, vārg-si-m
2. līg-s-i, vārg-s-i	līg-si-t, vārg-si-t
3.	līg-s, vārg-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Rūgšanas procesā izdalās ogļskābā gāze. Käärimisprotsessis eraldub süsihapegaas.

Kaut nu mīkla labi **uzrūgtu!** Kerkiks tainas ometigi hästi.

Sirdams ar iesnām, dabūja arī klepu. Olles nohus, sai ka kõha.

Ilgās pēc mājām rakstīja garas vēstules tuviniekiem. Koduigatsuses kirjutas lähedastele pikki kirju.

Maizi cepot, lieto **raugu**. Leiva küpsetamisel kasutatakse pämi.

Maigi glāsti. Ūrnad silitused.

Maiga ir sievietes vārds, **Maigonis** – vīrieša. Maiga on naise-, Maigonis mehenimi.

Spirgts pavasara vējš. Lahe kevadtuul.

Patīkams **spirgtums** pēc peldes ezerā. Mõnus reipus pärast järves ujumist.

Mūžīgais **īgņa**. Igvavene toriseja.

I 5-4 „p, pst, p”, slāpt, kvēpt, pampt, tīrpt (8)

saslapt, saslapstu, saslapu
slāpt`, slāpstu, slāpu

kvēpt`, kvēpstu, kvēpu

tupt, tupstu, tupu
sakupt, sakupst, sakup

sakumpt, sakumpstu, sakumpu
pampst`, pampstu, pampu

tilpt`, tilpstu, tilpu
ietilpt`, ietilpstu, ietilpu

tīrpt`, tīrptu, tīrpu

saslapušas kājas, pa dubļiem brienot

slāpst = gribas dzert

nokvēpst griesti; apkvēpst katlu dibeni; piekvēpst skurstenis/ kamīns

pietupstas līdzās

sakupst = sarecē

sakumpst mugura

pampst puns/ piere/ sasitums

ietilpst krūzē viens litrs/ pienākumos – atbildēt uz telefona zvaniem; satilpst mugursomā/
bagāžniekā

tīrpst kājas/ rokas/ plecs/ pirkstu gali

Tagadne:

1. slāp-st-u, tup-st-os

slāp-st-am, tup-st-amies

2. slāp-st-i, tup-st-ies

slāp-st-at, tup-st-aties

3. slāp-st, tup-st-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Pietupies! jeb Pietupsties! Kūķīta maha!

Viesiem šajā telpā būtu **jāsatilpst**. Kūlālisēd peaksid sellesse ruumi āra mahtuma.

Tirpstoši pirksti nereti liecina par vainu mugurā. „Surnud“ sõrmed tähendavad sageli probleeme seljas.

Pagätne:

1. slāp-u, tup-os slāp-ām, tup-āmies
2. slāp-i, tup-ies slāp-āt, tup-āties
3. slāp-a, tup-ās

No pagätnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Plats e pirms -usi, -uša u.c. un -ums, šaurs e pirms -ējs!

Esmu ļoti **izslāpis**, iedod kaut ko padzerties! Mul on kange janu, anna midagi juua!

Uzpampis vaigs. Paistes pōsk.

Vecenīte sēž **sakumpusi**. Eideke istub kūhmus.

Sēž **sakumpušu** muguru. Istub kūhmus seljaga.

Lauku virtuvē griesti **nokvēpuši**. Maaköögis on lagi tahmane.

Visi locekļi no neērtās pozas **notirpuši**. Kõik ihuliikmed on ebamugavast asendist surnud.

„Krastā **satupuši**, putni Dievu lūdž.” (*Jāņa Baltauss vārdi Ulda Marhilēviča dziesmai*).

„Linnud, kaldal kūkitades, paluvad jumalat” (Janis Baltaussi sõnad Uldis Marhilevici laulule).

Šīs krūzes **tilpums** ir viens litrs. Selle kannu maht on 1 liiter.

Notirpums jāpaberzē, tad nepatīkamā sajūta pāries. „Surnud” kohta peab hõõruma, siis kaob ka ebameeldiv tunne.

Ko darīt, ja **pampums** nepāriet? Mida teha, kui paistetus ei lähe üle?

E-pasta kastītes **ietilpība** ir 100 MB. Selle e-postkasti maht on 100 MB.

Nākotne:

1. slāp-š-u, tup-š-os slāp-si-m, tup-si-mies
2. slāp-s-i, tup-sies slāp-si-t, tup-si-ties
3. slāp-s, tup-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Kuģa **tilpnes** pilnas ar kālija minerālmēsliem. Laeva trūmmid on tāis kaaliumi sisaldavat vāetist.

Tik bail, ka **tirpas** skrien pa kauliem. Nii suur hirm, et hirmuvārinad jooksevad mööda luid ja konte.

Slāpes veldzēja ar bērzu sulām. Janu kustutati kasemahlaga.

Tupeņi ir tas pats, kas kartupeļi. Tuhlid on samad mis kartulid.

Kvēpus izmanto par pildvielu gumijas rūpniecībā. Tahma kasutatakse kummitööstuses lisaainena.

I 5-5 „b, bst, b”, atlabt, skābt, reibt, ģībt, žilbt, apstulbt, skurbt (9)

atlabt, atlabstu, atlabu
salabt, salabstu, salabu

skābt`, skābst, skābu
slābt`, slābstu, slābu

reibt`, reibstu, reibu

ģībt`, ģībstu, ģību

žilbt`, žilbstu, žilbu
apstulbt`, apstulbstu, apstulbu

skurbt`, skurbstu, skurbu

atlabst pēc slimības/ pēc slimošanas
salabst pēc strīda/ pēc ilgās naidošānās
saskābst piens/ putukrējums/ alus
atslābst pēc sasprindzinājuma
reibst no vīna/ no laimes/ no skaistuma
ģībst bezgaisā
žilbst saulē acis/ no skaistuma
apstulbst no jautājuma/ no pēckšņa notikuma
skurbst no laimes/ no alus/ no mīlestības

Tagadne:

Ievērot galotni -i tu formā!

1. reib-st-u	reib-st-am
2. reib-st-i	reib-st-at
3.	reib-st

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Salabstiet! Leppige āra!

Dzer, bet **nenoreibsti!** Joo, kuid āra jāa purju!

Neogībsti, tur bezgaisā stāvot! Āra minesta seal umbses ruumis seistes!

Neapžilbsti, uzliec saulesbrilles! Āra jāa pimedaks, pane pāikseprillid ette!

Jums jābeidz strīdēties, **jāsalabst!** Te peate riidlemise lõpetama, peab ära leppima!

Pienam var pielikt tirkultūru un atstāt **skābstam**, tad būs rūgušpiens. Piimale võib lisada juuretist ja jätta hapnema.

Pagātne:

1. reib-u	reib-ām
2. reib-i	reib-āt
3.	reib-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Atlabis pēc slimošanas, viņš bija pavisam smaidīgs. Saanud haigusest jagu, oli ta väga naerataw.

Alus **saskābis**, vairs nevar dzert. Ūlu on hapuks lāinud, enam seda juua ei saa.

Iereibis autovadītājs ir bīstams satiksmes dalībnieks. Joobes autojuht on ohtlik liikluses osaleja.

Skatās **apstulbusi** lielām acīm. Vaatab arusaamatuses suurte silmadega.

Pēc pirts visi tādi **atslābuši**. Pärast sauna on kõik lõogastunud.

No laimes **apskurbušas**. Ūnnešt joovastuses.

Ko tik **reibumā** nesastrādā! Mida kõike purjus peaga kokku ei keera!

Mīlas **skurbums**. Armujoovastus.

Augsnes **skābumu** nosaka dažādi. Pinnase happelisust määratakse erinevat moodi.

Man klūst slikti – **ģībiens** nāk. Mul on halb – kohe minestan.

Nākotne:

1. reib-š-u	reib-si-m
2. reib-s-i	reib-si-t
3.	reib-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Kaut viņš ātrāk **atlabtu!** Saaks ta kiiremini terveks!

Vai **skābšana** ir tas pats, kas **rūgšana**? Kas hapnemine on sama mis käärimine?

Reibdams no laimes, skūpstīja savu mīļoto. Joobunud õnnešt, suudles oma armastatut.

Skābs gurķis. Hapukurk.

Skābe un sārms. Hape ja alus.

Vārdi **noreiba** un **skurba** (abi lietvārdi) ir poētismi. Sõnad joovastus ja uim on poētismid.

Krita **ģībonī**. Langes minestusse / Minestas.

I 5-6 „s, st, s”, gaist, aust, karst, vēst, izmist, plīst, tumst, kust,
dzist (14)

gaist` , gaistu, gaisu
kaist` (dusmās), kaistu, kaisu
paist` , paist, paisa

aust` , aust, ausa⁸

karst` , karstu, karsu

atvēst` , atvēstu, atvēsu

izmist, izmistu, izmisu
aizmirst` , aizmirstu, aizmirsu

plīst` , plīst, plīsa

apklust, apklustu, apklusu
mulst` , mulstu, mulsu
tumst` , tumst, tumsa

kust, kūstu` , kusu (sic!)

dzist, dziestu, dzisu (sic!)

gaist cerības/ sapņi

kaist dusmās; iekaist brūce

paist jūsma/ jūra/ okeāns

aust gaisma/ saule/ diena

sakarst pirtī/ galva karstā saulē / akmeņi pirtī/ prāti

ir atvēsis pēc peldēšanās/ pēc dušas

ir izmisis no bezcerības/ no bezpalīdzības

aizmirst naudas maku mājās/ ka kaut kur jābūt/ apsveikt svētkos/ atnākt/ ierasties/ izdarīt/

mājās/ piezvanīt/ paņemt līdzī

plīst stikli/ trauki/ logu rūtis

noplīst kurpes/ apģērbs

apklust valodas/ runas/ čuksti/ aplausi/ raudas

⁸ Salīdzināt ar **aust, aužu, audu** sadaļā I 4-8!

mulst meitenes/ iemilējušies/ prāts
satumst vakars/ nakts/ skatītāju zāle
kūst sniegs/ kupenas/ lāstekas/ cukurs tējā/ uz mēles
dziest gaisma/ ugunis/ vakara blāzma/ sērkociņš

Tagadne:

Ievērot, ka zudis saknes beigu -s-!

1. mul-st-u, aizmir-st-os	mul-st-am, aizmir-st-amies
2. mul-st-i, aizmir-st-ies	mul-st-at, aizmir-st-aties
3.	mul-st, aizmir-st-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Aizmirsti to! Unusta āra!
Izgaisti! (*Ej prom no manis!*) Kao minema!
Apklusti! Jāā vai!

Tev viņa pāridarījums **jāaizmirst**. Sa pead tema liigategemise unustama.

Tas viss reiz zudīs **aizmirstībā**. See kõik kaob kunagi unustuse hõlma.

Gaistoši sapņi. Haihtuvad unistused.
Kūstošas lāstekas pil no jumtiem. Sulavad jääpurikad tilguvad katustelt.
Plīstoši krāmi. Purunev praht.
Mulstošs acu skatiens. Hämmeldunud silmavaade.

Celsimies agri, tad redzēsīm sauli **austam**. Tõuseme varakult, siis näeme päikest tõusmas.

Pagātne:

1. muls-u, aizmirs-os	muls-ām, aizmirs-āmies
2. muls-i, aizmirs-ies	muls-āt, aizmirs-āties
3.	muls-a, aizmirs-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Tas ir sen **izgaisis** no atmiņas. See on juba ammu meelest läinud.
Iekaisis dummās, viņš ir pavisam kā bez prāta. Vihast ägestunud on ta täiesti meeletu.
Vakars **satumsis**. Öhtuhämarus.
Izmisis cilvēks var būt neprognozējams. Meeleheitel inimene võib olla ettearvatu.
Esi jau **aizmirsusi**, ko vakar solīji? Kas sa oled juba unustanud, mida eile lubasid?

Uguns **izdzisusi**. Tuli on kustunud.

Meitene no dzirdētā galīgi **samulsusi**. Tūdruk on kuuldust täielikult kohmetunud.

Pirtī **sakarsuši**, metās āliņģī. Saunas nahk kuumaks kōetud, hūppasid nad jääauku.

Bērnī zālē **noklusuši**, drīz sāksies teātra izrāde. Lapsed on saalis vait jäänud, varsti algab teatrietendus.

Iznāca no pagraba, tīkami **atvēsuši**. Tulid keldrist välja meeldivalt maha jahtunutena.

Paisums un bēgums. Tōus ja mōōn.

Izmisumā cilvēks ir ļoti, ļoti žēlojams. Ahastuses inimesest on vāga-vāga kahju.

Mulsums ir izbrīna pilna neziņa. Kohmetus on imetlust vāart teadmatūs.

Alerģisks **iekaisums**. Allergijiline pōletik.

Visu jūliju bija neizturams **karstums**. Kogu juuli oli vāljakannatamatu palavus.

Aizlāpīt **plisumu**. Rebendit kokku lappima.

Uznāca tāds **plisiens** (*miegs*), ka vai no kājām jānokrīt. Tuli selline vāsimum / uni, et kuku vōi jalapealt maha.

Nākotne:

Ievērot iestarpināto -ī-!

1. **muls-ī-š-u, aizmirs-ī-š-os** **muls-ī-si-m, aizmirs-ī-si-mies**
2. **muls-ī-s-i, aizmirs-ī-sies** **muls-ī-si-t, aizmirs-ī-si-ties**
3. **muls-ī-s, aizmirs-ī-sies**

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Saknes beigu -s- zudis pirms -šana!

Martā un aprīlī novēro lielus plūdus, ko izraisa strauja sniega **kušana**. Mārtis ja aprillis esinevad suured ūleujutused, mida pōhjustab kiire lumesulamine.

Mulsdama smaidīja vāru smaidu. Kohmetudes naeratas ebalevalt.

Lai tu **neaizmirstu**, ieraksti kalendārā! Et sa ei unustaks, kirjuta kalendrisse!

Kaut sniegs uzkritis biezā kārtā, sola, ka pēc divām dienām tas **nokusišot**. Olgugi, et lumi sadas maha paksu kihina, lubatakse, et kahe pāeva pārast sulab see āra.

Vakara **dziesna**. Ōhtu hāmārik.

Ausma ir arī sievietes vārds. Ausma on ka naise nimi.

Uz zveju jāceļas **rītausmā**. Kalapūgiks tuleb tōusta varavalges.

Mājās no skolas jānāk pa **tumsu**. Koolist koju peab tulema pīmedas.

I 5-7 „s, st, t”, kaist, kalst, vīst, klimst (5)

kaist` , kaist, kaita

kalst` , kalstu, kalta

izvirst` , izvirstu, izvirtu

vīst` , vīstu, vītu

klimst` , klimstu, klimtu

kaist vaigs/ vīnogas ķekarā/ kārībā/ pīlādzis sniegā

kalst lauki/ lūpas/ augļi/ zeme – kad nav ūdens

izvirst netikļi/ veselas tautas/ šķirnes

vīst rozes/ puķes/ skaistums

klimst apkārt/ bez darba/ pa tukšu pilsētu

Tagadne:

Ievērot, ka zudis saknes beigu -t-!

1. klim-st-u	klim-st-am
2. klim-st-i	klim-st-at
3.	klim-st

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Kaistošas ogles. Hõõguvad sōed.

Koks **kalstot** saraujas. Puiť tōmbub kuivades kokku.

Pilsētā bieži redz bezpajumtniekus ar kulēm apkārt **klimstam**. Linnas vōib sageli nāha kottīdega kodutuid ringi hulkumas.

Pagātne:

1. klimt-u	klimt-ām
2. klimt-i	klimt-āt
3.	klimt-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Trīs **vītušas** rozes

Un mazs smaidošs foto. (*A. Vintera dziesmas vārdi*)

Kolm nārtsivat roosi

ja vāike naerataf foto (*A. Vintersi laulusōnad*)

Izvirtusi sievietē. Līderlik naine.

Nokaltis koks. Kuivanud puu.

Nākotne:

Ievērot saknes t, kas pirms nenoteiksmes -t/-ties mijas ar s, un iestarpināto -ī-!

1. **klimt-ī-š-u**

klimt-ī-si-m

2. **klimt-ī-s-i**

klimt-ī-si-t

3.

klimt-ī-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Ievērot, ka z pirms -dams, -dama!

Saknes beigu -t- zūd pirms -šana!

Ja drīz neuzlīs, dārzi **izkaltīšot**. Kui varsti ei tule vihma, siis kuivab aias kōik āra.

Raduši vienkārši ēst, latvieši runā par gastronomiskām **izvirtībām**. Harjunud lihtsaid toite sōoma, rāāgivad lātlased gastronomilīses līderlikkusest.

Graudu **kalte**. Viljakuivati.

I 5-8 „s, st, d”, bilst, klīst, briest, mosties, plūst (9)

bilst', bilstu, bildu

blīst', blīstu, blīdu
klīst', klīstu, klīdu
nīst, nīstu, nīdu
svīst', svīstu, svīdu
šķīst', šķīstu, šķīdu

briest', briestu, briedu

mosties, mostos, modos

sprūst', sprūstu, sprūdu
plūst', plūstu, plūdu

bilst kādu vārdu/ starpā

blīst = kļūt resns, piepampst

klīst vientulis/ viens pats/ pa laukiem/ pa mežiem

nīst naidnieku/ pāridarītāju/ iebrucējus/ sievietes/ vīriešus

svīst I sviedrus/ pirtī/ skrienot/ siena pļavā; II gaisma

šķīst cukurs kafijā

briest labība/ augļi kokos/ domstarpības/ konflikts/ pārmaiņas

mostas no rīta/ agri/ vēlu/ ap desmitiem/ pirms sešiem/ ar sāpošu galvu

iesprūst liftā/ starp skapi un sienu

plūst upe/ strauts/ valoda/ sviedri aumaļām; ieplūst valstī nauda

Tagadne:

Ievērot, ka zudis saknes beigu -d-!

1. klī-st-u, mo-st-os

klī-st-am, mo-st-amies

2. klī-st-i, mo-st-ies

klī-st-at, mo-st-aties

3. klī-st, mo-st-as

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Neaizklīsti par tālu! Āra mine kondama!

Tikai **nesanīsties** ar priekšniekiem! Āra ainult ūlemustega riidu mine!

Mosties! Ārka ūles!

No rītiem sliņķiem grūta **mošanās**. Hommikuti on laiskadel raske tōusta.

Lēni **mozdamies**, izsapņoja sapni līdz galam. Aeglaselt ārgates nāgi unenāo lōpuni.

Nīstais ienaidnieks. Vihatav vaenlane.

Cer, ka pirtī **izsvīdišot** visu nedēļas nogurumu. Ta loodab, et saunas higistab vāija kogu nādala vāsimuse.

Rīt **modīšoties** agri, braukšot makšķerēt. Homme ārgatakse varakult, mindavat kalale.

Kaut es rītā laikā **pamostos!** Kui ma ometi homme õigel ajal ārkaks!

Kaut tā skolotāja mani tik ļoti **neienīstu!** Kui see õpetaja mind nii vāga ei vihkaks!

Kaut suns nekur tālu **neaizklīstu!** Kui koer kusagile kaugele ei hulguks!

Ārā ir **šķīdonis** – peļķes un dubļi. Vāljas on lōrts.

Sprūda mehānisms ar ārējo gaiļi. Kaitseriivi mehhanism vālimise kukega.

Autovadītājam svarīgi iekļauties satiksmes **plūsmā**. Autojuhi jaoks on tāhtis sulanduda liiklusvoolu.

I 5-9 „z, st, z”, milzt, lūzt, birzt (3)

milzt, milstu, milzu

lūzt, lūstu, lūzu

birzt, birst, birza

samilst problēmas/ mākoņi virs mūsu galvām/ konflikts/ tukšums

lūst zari vējā/ vadzis/ datori/ mašīnas/ tehnika

birst traušļi cepumi

Tagadne:

Ievērot, ka zudis saknes beigu -z-!

1. lū-st-u lū-st-am

2. lū-st-i lū-st-at

3. lū-st

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Turies pretī un **nesalūsti!** Hakka vastu ja āra murdu!

Krītiet, bet **nelūstiet!** Kukkuge, kuid ärge murduge!

Vēja brāzmās **lūstoši** koku zari. Tuulehoogudes murduvad puuoksad.

Birstoši cepumi. Muredad kūpsised.

Pagātne:

1. lūz-u lūz-ām

2. lūz-i lūz-āt

3. lūz-a

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Divritenis **salūzis**, jāved labot. Kaherattaline lāks katki, peab viima parandusse.

Cepumi ir **sabirzuši**. Kūpsised on maha pudenenud.

Problēmas **samilzušas** gandrīz neatrisināmas. Probleemid on suurenenud, peaaegu lahendamatud.

Birzīgi cepumi. Pudedad kūpsised.

Nākotne:

Ievērot saknes z, kas pirms -t/-ties ir s, un iestarpināto -ī-!

1. lūz-ī-š-u

lūz-ī-si-m

2. lūz-ī-s-i

lūz-ī-si-t

3.

lūz-ī-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Saknes beigu z zūd pirms -šana!

Gaismas staru **lūšana**. Valguskiirte murdumine.

Zari **lūdami** norāva telefona vadus. Murduvad oksad tōmbasid telefonitraadid katki.

Kaut tas koks vētrā **nenolūztu!** Kui see puu tormi kāes ei murduks!

Milzis Lutaussis bija nolaupījis bērņus ogotājus. Hiiglane Lutaussis oli rōōvinud marjulistest lapsed.

Lūžņi ir veci dzelzs atkritumi. Vanaraud on rauajāātmed.

I 5-10 „m, mst, m”, dzimt, skumt (8)

dzimt` , dzimstu, dzimu
grimt, grimstu, grimu
ļimt` , ļimstu, ļimu
rimt` , rimstu, rimu
saslimt` , saslimstu, saslimu
gumt` , gumstu, gumu
saļumt` , saļumstu, saļumu
skumt` , skumstu, skumu

dzimst bērni/ dzīvnieku mazuļi/ jaunas idejas

grimst kuģis/ nabadzībā/ misticismā/ tumsā

ļimst ceļi/ kājas

rimst sāpes/ vētra/ naidis/ dienas steiga

saslimst = sāk slimot

gumst augums zem nastas/ no darba smaguma

izļumis ķermenis

skumst pēc mājām/ pēc tuviniekiem/ pēc saviem mīļajiem/ pēc dzimtenes

Tagadne:

1. skum-st-u, rim-st-os	skum-st-am, rim-st-amies
2. skum-st-i, rim-st-ies	skum-st-at, rim-st-aties
3. skum-st, rim-st-as	

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Rimsties! Lōpeta!

Neskumsti, dzīvē tā notiek. Āra kurvasta, elus juhtub nii.

Ģērbies siltāk, **nesaslimsti!** Riietu soojemalt, āra haigestu!

Žurkas pirmās bēg no **grimstoša** kuģa. Rotid pōgenevad esimestena uppuvalt laevalt.

Grūtīe laiki pāri, un bērni atkal **dzimstot** daudz. Keerulised ajad on mōōdas ja lapsi sūndivat palju.

Pagātne:

1. skum-u, rim-os skum-ām, rim-āmies
2. skum-i, rim-ies skum-āt, rim-āties
3. skum-a, rim-ās

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Kurā gadā **dzimis** Jānis Endzelīns? Mis aastal on Jānis Endzelīns sündinud?
Ko tu tāds **sagumis**, kaut kas kaiš? Sa oled kuidagi küürus, kas on midagi viga?
Esmu saslimis, darbā šodien nebūšu. Olen haigeks jäänud, tāna tööle ei tule.
Jaungada naktī reģistrēti 7 **jaundzimušie**. Uusaastaõöl on registreeritud 7 vastsündinut.
Vaidē, Lībiešu krastā, var skatīt jūras dībenā **nogrimušus** kuģus. Vaides, liivlaste rannas, võib näha merepõhja uppunud laevu.
Bērns paskatījās manī **noskumušām** acīm. Laps vaatas mind kurbade silmadega.

Ļumīga miesa. Lōtv keha.

Odžu **dzimums**. Ussisugu.

Dzimumu līdztiesība. Sugude vōrdsus.

Nākotne:

1. skum-š-u, rim-š-os skum-si-m, rim-si-mies
2. skum-s-i, rim-sies skum-si-t, rim-si-ties
3. skum-s, rim-sies

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Rimta valoda. Aeglane sujuv keel.

Dzimtā valoda. Emakeel.

Dzimtā puse. Kodukant.

Rīt klases biedram **dzimšanas** diena. Homme on mu klassikaaslasel sūnnipāev.
Konstatēti pirmie **saslimšanas** gadījumi ar gripu. On tāheldatud esimesi grippi haigestumise juhtumeid.

Slīcējs, pats **grimdams**, var paraut glābēju līdzi. Uppudes võib uppuja kaasa tōmmata ka oma pāāstja.

Laivas **iegrime** ir 35 cm. Paadi sūvis on 35 cm.

Ilgstošas **skumjas** saēd dvēseli. Kauakestev kurbus purustab hinge.

Dzimtene. Kodumaa.

Izdzimtenis. Vārdjas.

I 5-11 „l, lst, l’”, salt, dilt, apdullt (6)

sal̄, salstu, salu
dilt, dilstu, dilu
silt, silstu, silu
svilt, svilstu, svilu
gult, gulstu, gūlu vai gulu

apdullt, apdullstu, apdullu

salst kājas/ rokas/ ausis/ pirksti

dilst riepu protektors/ Mēness/ bikšu dibens

silst elektības slēdži/ vadi/ zupa mikroviļņu krāsnī/ pie krāsns

gulst ziedi pieminekļa pakājē

apdullst no sitiena/ no narkotikām

Tagadne:

1. **sal-st-u** **sal-st-am**
2. **sal-st-i** **sal-st-at**
3. **sal-st**

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nesalsti ārā, nāc iekšā! Āra kūlmeta ūes, tule sisse!

No skaļās mūzikas tūri vai **jāapdullst**. Valjust muusikast hakkab pea ringi kāima!

Jūt kaut kur gumiju **svilstam**. On tunda kuskil kummi kārssamas.

Pagātne:

1. **sal-u** **sal-ām**
2. **sal-i** **sal-āt**
3. **sal-a**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Ieskrēja stenderē, tagad **apdullis** sēž pie sliekšņa. Jooksis vastu uksepiita, nūūd istub uimasena lāvel.

Rokas galīgi **nosalušas**. Kāed on tāitsa āra külmunud.

Riepu protektora **nodilums**. Rehvimustri kuluvus.

Sviluma smaka. Kārsahais.

Siltums no vienas krāsns šai mājā ir pietiekams. Ūhest ahjust tulev soojus on selle maja jaoks piisav.

Nākotne:

1. sal-š-u	sal-si-m
2. sal-s-i	sal-si-t
3.	sal-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Pirms **nosalšanas** uznākot patīkams miegs. Enne külmumist tulevat meeldiv uni.

Dilonis ir smaga plaušu slimība. Tiisikus on raske kopsuhaigus.

Es tev labprāt **gultos** līdzās pagulēt diendusu. Ma heidaksin hea meelega koos sinuga lõunauinakut tegema.

Šodien āra **silts** laiks. Tāna on väljas soe ilm.

Jaunnedēļ sola **salu**. Uuel nädalal lubatakse külma / pakast.

I-5-12 „r, rst, r” birt, nirt, gurt; 5

birt, birst, bira
irt, irst, ira
mirt, mirstu, miru
nirt, nirstu, niru

gurt, gurstu, guru

birst lapas/ sniega pārslas/ smiltis
irst audums/ adījums/ laulība/ attiecības/ ģimene
mirst aiz vecuma/ no jaunas slimības
nirst ūdenī
gurst no darba/ no slodzes/ no karstuma

Tagadne:

1. **nir-st-u** **nir-st-am**
2. **nir-st-i** **nir-st-at**
3. **nir-st**

No tagadnes celma veidotas formas saistījumā:

Nenogursti par daudz! Āra vāsi liiga palju!
Nirstam no šī zara! Sukeldume sellelt oksalt!

Viss parks pilns **birstošu** lapu. Kogu park on tāis langevaid lehti.

Tā nav nekāda **mirstamā** vaina. See ei ole mingi surmaviga.

Pagātne:

1. **nir-u** **nir-ām**
2. **nir-i** **nir-āt**
3. **nir-a**

No pagātnes celma veidotas formas un atvasinājumi:

Jūtos **noguris**. Tunnen end vāsinuna.
Izirusi laulība. Lagunenud abielu.

Vecam vīram visi radi **apmiruši**. Kõik vana mehe sugulased on surnud.
Noguruši ceļinieki. Vāsinud teelised.

Šoruden labs graudu **birums**. Šel aastal on hea viljasaak.

Nogurums ir pēc darba. Vāsimus on pärast tööd.

Pāgurums ir ilgstošs nogurums. Ūlevāsimus on kestev vāsimus.

Sagurums ir pēkšņs īslaicīgs nogurums. Vāsimus on jārsk lūhiaegne jõuetus.

Nirēju klubs. Sukeldujate klubi.

Nākotne:

1. nir-š-u	nir-si-m
2. nir-s-i	nir-si-t
3.	nir-s

No nenoteiksmes celma veidotas arī šādas formas un atvasinājumi:

Niršana ir aizraujoša tīros un skaidros ūdeņos. Sukeldumine on põnev puhtas ja selges vees.

Miršanas aplicība. Surmatunnistus.

Kaut zeltainās kļavu lapas līdz sestdienai vēl **nenobirtu!** Kui kuldсед vahtralehed ometīgi laupāevani maha ei langeks!

Kapos pilnmēness naktī spokojoties **miroņi**. Täiskuuöödel kummitavat kalmistul koolnud.

I-5-13 „ī, īst, in” pazīt, iepazīties; 2

**pazīt, pazīstu, pazinu
iepazīties, iepazīstos, iepazīnos**

pazīst burtus/ kādu cilvēku/ populāru dziedātāju
iepazīstas ar draugiem/ ar viesiem/ ar atnācējiem/ ar vecākiem/ ar skolasbiedriem

Tagadne:

1. pazī-st-u, iepazī-st-os	pazī-st-am, iepazī-st-amies
2. pazī-st-i, iepazī-st-ies	pazī-st-at, iepazī-st-aties
3. pazī-st, iepazī-st-as	

Iepazīstieties! Saage tuttavaks!

Viņš teica, ka tevi **pazīstot**. Ta ütles, et tundvat sind.

Pazīstama melodija. Tuttav meloodia.

Pagātne:

1. pazin-u, iepazīn-os	pazin-ām, iepazīn-āties
2. pazin-i, iepazīn-ies	pazin-āt, iepazīn-āties
3. pazin-a, iepazīn-ās	

Rakstnieks rūpīgi **iepazīnis** galvaspilsētas vēsturi. Kirjanik on hoolikalt tutvunud pealinna ajalooa.

Viņi **iepazīnušies** tūrisma ceļojumā. Nad tutvusid turismireisil.

Viņš nav mans draugs, viņš ir tikai labs **paziņa**. Ta ei ole minu sõber, ta on lihtsalt hea tuttav.

Vērtīga **atziņa**. Väärtuslik tunnetus.

Neverbālā **saziņa**. Mitesõnaline suhtlus.

Saņēmu **isziņu**. Sain sõnumi.

Nākotne:

1. pazī-š-u, iepazī-š-os	pazī-si-m, iepazī-si-mies
2. pazī-s-i, iepazī-s-ies	pazī-si-t, iepazī-si-ties
3. pazī-s, iepazī-s-ies	

Pazīšanās ar veikalniekiem kādreiz bija ļoti noderīga. Tutvus mūūjatega oli kunagi vāga kasulik.

Ļauna un laba **atzišanas** koks. Hea ja kurja tundmise puu.

Daudz ceļojis pa Kurzemi, **iepagidams** tās dabu. Kurzemes palju rānnanud, ōppis sealset loodust tundma.

Lai **iepagītu** tautu, jāprot tās valoda. Rahvuse tundmaōppimiseks peab oskama nende keelt.

Atzīts speciālists. Tunnustatud ekspert.

Vēl **neatzīta** teorija. Veel tunnustamata teorija.

Dažādi e saknē dažādu grupu vārdiem

Visur īsaiss šaurais e

diet, deju, deju

I 4.

grebt, grebju, grebu
svelpt, svelpju, svelpu

tempt, tempju, tempu

dvest, dvešu, dvesu

censties, cenšos, centos

elst, elšu, elsu
melst, melšu, melsu

belzt, belžu, belzu
berzt, beržu, berzu

blenzt, blenžu, blenzu

gvelzt, gvelžu, gvelzu
gremzt, gremžu, gremzu

Īsais un garais (pagātnē) šaurais e

liet, leju, lēju I 1
riet, reju, rēju
smiet, smeju, smēju
smieties, smejos, smējos

ņemt, ņemu, ņēmu

strēbt, strebju, strēbu I 4

celt, ceļu, cēlu
dzelt, dzeļu, dzēlu
pelt, peļu, pēlu
smelt, smeļu, smēlu
šķelt, šķeļu, šķēlu
velt, veļu, vēlu
zelt, zeļu, zēlu
zvelt, zveļu, zvēlu

lemt, lemju, lēmu
vemt, vemju, vēmu

bērt, beŗu, bēru
dzert, dzeŗu, dzēru
ķert, ķeŗu, ķēru
pērt, peŗu, pēru
sērt, seŗu, sēru
spert, speŗu, spēru
svērt, sveŗu, svēru
tvert, tveŗu, tvēru
vērt, veŗu, vēru

plest, pleŗu, pletu *vai* plētu

Visur garie šaurie ē

blēt, blēju, blēju
dēt, dēju, dēju
mēt, mēju, mēju

I 4

slēpt, slēpju, slēpu
tēpt, tēpju, tēpu
vērpt, vērpju, vēpu

ģērbt, ģērbju, ģērbu

dzēst, dzēšu, dzēsu
lēst, lēšu, lēsu
plēst, plēšu, plēsu
tēst, tēšu, tēsu

nērst, nērš, nērsa
sērst, sēršu, sērsu

vērst (skatu), vēršu, vērsu

vērst (pārvērst), vēršu, vērtu

šķērst, šķēržu, šķērdū

mēzt, mēžu, mēzu

Platais un šaurais īsais e

Platais tagadnē, tikai tu formā šaurs,

- pagātnē šaurais
- pagātnē un nenoteiksmē cits patskanis, proti, -i (I 2. grupa)

degt, degu, degu **I 1**

cept, cepu, cepu
ķept, ķepu, ķepu
izlept, izlepu, izlepu

mest, metu, metu
nest, nesu, nesu
vest, vedu, vedu

dzīt, dzenu, dzinu **I 2**

krimst, kremtu, krimtu

vilkst, velku, vilku

virt, verdu, viru

lenkt, lencu, lencu **I 4.⁹**
trenkt, trencu, trencu

degt, dedzu, dedzu
segt, sedzu, sedzu

dergties, derdzos, derdzos

smelgt, smeldzu, smeldzu

⁹ Ievērot, ka plats e tagadnes personu formās ir tikai 4. grupas vārdiem ar k un g, kas mijas par c un dz. Par tu formu skat. atsevišķi pie pašas grupas!

Platais un šaurais garais ē

Platais ir tagadnē, tikai tu formā šaurs;
pagātnē – šaurais,
pagātnē un nenoteiksmē cits patskanis, proti, -i (I 2. grupa)

bēgt, bēgu, bēgu I 1
ēst, ēdu, ēdu

cirpt, cēpu, cirpu I 2
cirst, cērtu, cirtu
pirkt, pārku, pīrku

brēkt, brēcu, brēcu I 4¹⁰
rēkt, rēcu, rēcu
sēkt, sēcu, sēcu

ķērkt, ķērcu, ķērcu
mērkt, mērcu, mērcu

jēgt, jēdzu, jēdzu
mēgt, mēdzu, mēdzu
slēgt, slēdzu, slēdzu
strēgt, strēdzu, strēdzu

lēkt, lecu (īsaīs !), lēcu

kvēpt, kvēpstu, kvēpu I 5
atvēst, atvēstu, atvēsu

¹⁰ Ievērot, ka plats e, ē tagadnes personu formās ir tikai 4. grupas vārdiem ar k un g, kas mijas par c un dz. Par tu formu skatīt atsevišķi pie pašas grupas!

I konjugācijas vārdi, kuriem pirms -t/-ties nav līdzskaņa.

mīt (mainīt), miju, miju plīties, plījos, plījos rīt, riju, riju vīt, viju, viju liet, leju, lēju riet, reju, rēju smiet, smeju, smēju smieties, smejos, smējos	ī I 1. ie
miet, mienu, mēju siet, sienu, sēju	ie I 3.
skriet, skrienu <i>vai</i> skreju, skreju sliet, slienu <i>vai</i> sleju, slēju aut, aunu <i>vai</i> auju, āvu	ie I 3./ I 4. au
jāt, jāju, jāju klāt, klāju, klāju krāt, krāju, krāju māt, māju, māju plāt, plāju, plāju rāt, rāju, rāju slāt, slāju, slāju stāt, stāju, stāju diet, deju, deju	ā I 4.
blēt, blēju, blēju dēt, dēju, dēju mēt, mēju, mēju sēt, sēju, sēju spēt, spēju, spēju	ē
graut, grauju, grāvu jaut, jauju, jāvu kaut, kauju, kāvu kļaut, kļauju, kļāvu kraut, krauju, krāvu ļaut, ļauju, ļāvu maut, mauju, māvu pļaut, pļauju, pļāvu raut, rauju, rāvu skaut, skauju, skāvu	au

spļaut, spļauju, spļāvu
šaut, šauju, šāvu
žaut, žauju, žāvu

skūt, skuju, skuvu
šūt, šuju, šuvu

ū

bīties, bīstos, bijos
dzīt, dzīst, dzija
līt, līst, līja

ī I 5.

grūt, grūstu, gruvu
gūt, gūstu, guvu
kļūt, kļūstu, kļuvu
pūt, pūstu, puvu
žūt, žūstu, žuvu

ū

Visu grupu vārdi, kuriem saknes beigu līdzskanis ir k un g

sākt, sāku, sāku k I 1.
sākties, sākas, sācās

augt, augu, augu g
degt, degu, degu
bēgt, bēgu, bēgu

nākt, nāku, nācu k, k, c
nākties, nākas, nācās

likt, lieku, liku k I 2.
palikt, palieku, paliku

migt, miegu, mīgu g
snigt, snieg, snīga
stigt, stiegu, stīgu

vilkt, velku, vilku k
vilkties, velkos, vilkos

pirkt, pārku, pirku

tīkt, tieku, tīku k I 3.

lakt, loku, laku
plakt, ploku, plaku
rakt, roku, raku
smakt, smoku, smaku

(sekties), sokas, (secās)

zagt, zogu, zagu g

apnikt, apnīku, apniku k
patīkt, patīku, patīku
tīkt, tīku, tīku

jukt, jūku, juku
mukt, mūku, muku
plukt, plūk, pluka
šļukt, šļūku, šļuku

brukt, brūku, bruku
rukt, rūku, ruku
sprukt, sprūku, spruku

šalkt, šalcu, šalcu

k, c, c I 4.

krākt, krācu, krācu
mākt, mācu, mācu
šļākt, šļācu, šļācu
šņākt, šņācu, šņācu
vākt, vācu, vācu
braukt, braucu, braucu
jaukt, jaucu, jaucu
kaukt, kaucu, kaucu
maukt, maucu, maucu
raukt, raucu, raucu
saukt, saucu, saucu
slaukt, slaucu, slaucu
spraukt, spraucu, spraucu
šņaukt, šņaucu, šņaucu
kraukt, kraucu, kraucu
traukt, traucu, traucu
sveikt, sveicu, sveicu
teikt, teicu, teicu
veikt, veicu, veicu

dīkt, dīcu, dīcu
sīkt, sīcu, sīcu

kviect, kviecu, kviecu
liekt, liecu, liecu
sliecties, sliectos, sliectos
tiecties, tiecos, tiecos
triect, triecu, triecu

dūkt, dūcu, dūcu
plūkt, plūcu, plūcu
sūkt, sūcu, sūcu
šļūkt, šļūcu, šļūcu
rūkt, rūcu, rūcu
kurkt, kurcu, kurcu
lēkt, lecu, lēcu

brēkt, brēcu, brēcu
rēkt, rēcu, rēcu
sēkt, sēcu, sēcu

lenkt, lencu, lencu
trenkt, trecu, trecu

ķērk, ķērcu, ķērcu
mērk, mērcu, mērcu

gārg, gārdzu, gārdzu

g, dz, dz

žņaug, žņaudzu, žņaudzu
irg, irdzu, irdzu
ņirg, ņirdzu, ņirdzu

dieg, diedzu, diedzu
klieg, kliežu, kliežu
lieg, liežu, liežu
mieg, miežu, miežu
nozieg, noziežos,
noziežos
snieg, sniežu, sniežu
spieg, spiežu, spiežu
sprieg, spriežu, spriežu
zviēg, zviēžu, zviēžu
žmieg, žmiežu, žmiežu
beig, beidzu, beidzu
steig, steidzu, steidzu

gulg, gulžu, gulžu

spurg, spuržu, spuržu
urg, uržu, uržu

jūg, jūžu, jūžu
lūg, lūžu, lūžu

iedēg, iedēžu, iedēžu
segt, sedžu, sedžu

jēg, jēžu, jēžu
mēg, mēžu, mēžu
slēg, slēžu, slēžu
strēg, strēžu, strēžu

smelg, smelžu, smelžu

derg, deržu, deržu

plaukt, plaukstu, plauku

k I 5.

līkt, līkstu, līku
nīkt, nīkstu, nīku
pīkt, pīkstu, pīku
slīkt, slīkstu, slīku
sīkt, sīkstu, sīku
tvīkt, tvīkstu, tvīku

tūkt, tūkstu, tūku
trūkt, trūkstu, trūku

alkt, alkstu, alku
salkt, salkstu, salku

sarkt, sarkstu, sarku
mirkt, mirkstu, mirku

sprāgt, sprāgstu, sprāgu

g

atmaigt, atmaigstu, atmaigu

līgt, līgstu, līgu
īgt, īgstu, īgu
slīgt, slīgstu, slīgu

rūgt, rūgstu, rūgu

ilgt, ilgst, ilga
vilgt, vilgst, vilga
žulgt, žulgst, žulga

springt, springstu, springu
stingt, stingstu, stingu

vārgt, vārgstu, vārgu

sirgt, sirgstu, sirgu
spīrgt, spīrgstu, spīrgu
žīrgt, žīrgstu, žīrgu

slēpt, slēpju, slēpu

**tērpt, tērpju, tērpu
vērpt, vērpju, vērpu**

**glābt, glābju, glābu
grābt, grābju, grābu
knābt, knābju, knābu**

b

**kniebt, kniebju, kniebu
riebt, riebju, riebu
šķiebt, šķiebju, šķiebu
viebt, viebju, viebu**

**dobt, dobju, dobu
lobt, lobju, lobu**

**urbt, urbju, urbu
grebt, grebju, grebu**

strēbt, strebju, strēbu

ģērbt, ģērbju, ģērbu

**saslapt, saslapstu, saslapu
slāpt, slāpstu, slāpu**

p I 5.

kvēpt, kvēpstu, kvēpu

tupt, tupstu, tupu

pampt, pampstu, pampu

**tīlpt, tīlpstu, tīlpu
ietīlpt, ietīlpstu, ietīlpu**

tīrpt, tīrpstu, tīrpu

**atlabt, atlabstu, atlabu
salābt, salābstu, salābu**

b

**skābt, skābstu, skābu
slābt, slābstu, slābu**

reibt, reibstu, reibu

ġibt, ġibstu, ġibu

żilbt, żilbstu, żilbu
apstulbt, apstulbstu, apstulbu

skurbt, skurbstu, skurbu

Visu grupu darbības vārdi, kuriem saknes beigu līdzskanis nenoteiksmē ir s

Sadalīti pa saknes beigu līdzskaņiem, kuri pirms
nenoteiksmes -t/ -ties mijas par s,
kā arī pa saknes patskaņiem, divskaņiem un tautosillabiskajiem savienojumiem.

Šiem visiem ir īpatnēji veidojamas

- 1) nākotnes formas,
- 2) divdabji ar -dams,-dama,
- 3) un darbības procesa nosaukums ar -šana.

s pirms -t/ -ties, saknē s

rist, risu, risu
pist, pisu, pisu
nest, nesu, nesu

I 1.

kāst, kāšu, kāsu
kast, kašu, kasu
kārst, kāršu, kārsu

I 4.

raust, raušu, rausu
traust, traušu, trausu

kniest, knieš, kniesa
riest, rieš, riesa
viest, viešu, viesu

post, pošu, posu

dvest, dvešu, dvesu

lēst, lēšu, lēsu
plēst, plēšu, plēsu
tēst, tēšu, tēsu

elst, elšu, elsu
melst, melšu, melsu

nērst, nērš, nērsa

sērst, sēršu, sērsu
vērst (skatu), vēršu, vērsu
gaist, gaistu, gaisu
kaist (dusmās), kaistu, kaisu
paist, paist, paista

I-5.

aust, aust, ausa

atvēst, atvēstu, atvēsu

izmist, izmistu, izmisu

dzist, dziestu, dzisu

apklust, apklustu, apklusu

aizmirst, aizmirstu, aizmirsu
karst, karstu, karsu

mulst, mulstu, mulsu

tumst, tumst, tumsa

kust, kūstu, kusu

Augstākminētajiem vārdiem:

nākotne ar iestarpināto ī: **dzisīs, aizmirsīs, izmisīs, vērsīs, elsīs, tēsīs, posīs, trausīs, kāsīs, kusīs** utt.

-dams/ -dama divdabji ar s: **dzisdams, aizmirsdams, izmisdams, vērsdams** utt.

pirms -šana, zudis s: **nešana, elšana** utt.

s pirms -ties/ -ties; saknē t

sist, situ, situ I-1.
mest, metu, metu

krīst, krītu, krītu I-2.
cīst, cītu, cītu
šķīst, šķītu, šķītu

prast, protu, pratu I-3.

knīst, knītu, knītu
krīst, krītu, krītu
piekrīst, piekrītu, piekrītu
mīst, mītu, mītu

just, jūtu, jutu
sašust, sašūtu, sašutu
sust, sūtu, sutu

vērst (pārvērst), vērsu, vērtu I-4.
jaust, jaušu, jautu
šaut, šaušu, šautu

ciest, ciešu, cietu

pūst, pūšu, pūtu
plest, plešu, pletu vai plētu

censties, cenšos, centos

kaist (ogles), kaist, kaita I-5.

kalst, kalstu, kaltu

izvirst, izvirstu, izvirtu
klimst, klimstu, klimtu

Augstākminētajiem vārdiem:

nākotne ar t (to pašu, kas pagātnes celmā) un iestarpināto ī: **kaitīs, kaltīs, klimtīs, jautīs, cietīs, pūtīs, centīsies, vērtīs** utt.

-dams/ -dama divdabji ar z: **kaizdams, jauzdams, pūzdams, cenzdamijs** utt.

pirms -šana zudis t: **jušana, prašana, krišana** utt.

s pirms -t/ -ties; saknē d

vest, vedu, vedu I 1.
ēst, ēdu, ēdu

ģist, ģiedu, ģidu I 2.
pirst, perdu, pirdu
virst, verd, virda

parast, parodu, paradu I 3.
rast, rodu, radu

zust, zūdu, zudu

brist, brienu, bridu
līst, lienu, līdu

laist, laižu, laidu I-4.
laisties, laižos, laidos

aust, aužu, audu
gausties, gaužos, gaudos
glaust, glaužu, glaudu
paušt, paužu, paudu
skaust, skaužu, skaudu
snaust, snaužu, snaudu
spraust, spraužu, spraudu

līst (līdumu), ližu, līdu
zīst, zīžu, zīdu

spiest, spiežu, spiedu
spriest, spriežu, spriedu
sviest, sviežu, sviedu
šķiest, šķiežu, šķiedu
ziest, ziežu, ziedu

kost, kožu, kodu
ost, ožu, odu
grūst, grūžu, grūdu

šķērst, šķēržu, šķērdu

bilst`, bilstu, bildu I 5.

blīst`, blīstu, blīdu
klīst`, klīstu, klīdu

nīst, nīstu, nīdu
svīst', svīstu, svīdu
šķīst', šķīstu, šķīdu

briest', briestu, briedu

mosties, mostos, modos

sprūst', sprūstu, sprūdu
plūst', plūstu, plūdu

Augstākminētajiem vārdiem:

nākotne ar d (to pašu, kas pagātnes celmā) un iestarpināto ī: **briedīs, modīsies, zīdīs, spiedīs, sviedīs** utt.

-dams/ -dama divdabji ar z: **kozdams, ziezdams, sviezdams, snauzdams** utt.

pirms -šana zudis d: **ēšana, košana, pazušana** utt.

z pirms -t/ -ties; saknē z

bāzt, bāžu, bāzu
brāzt, brāžu, brāzu
drāzt, drāžu, drāzu
gāzt, gāžu, gāzu
vāzt, vāžu, vāzu

I 4.

grauzt, graužu, grauzu
lauzt, laužu, lauzu

mīzt, mīžu, mīzu

bliezt, bliežu, bliezu
griezt', griežu, griezu
griezt, griežu, griezu
iezt, iežu, iezu
riezt, riežu, riezu

bozt, božu, bozu
jozt, jožu, jozu

blenzt, blenžu, blenzu

gvelzt, gvelžu, gvelzu

milzt, milstu, milzu

I 5.

**lūzt, lūstu, lūzu
birzt, birst, birza**

Augstākminētajiem vārdiem:

nākotne ar z un iestarpināto ī: **lūzīs, bāzīs, brāzīs, drāzīs** utt.

-dams/ -dama divdabji ar z: **lauzdams, grauzdams, jozdams** utt.

-ts/-ta divdabji ar z: **gāzts, lauzts** utt

pirms -šana zudis z: **griešana, graušana, laušana** utt.

I konjugācijas 4. un 5. grupas vārdi, viens 1. grupas vārds – *ņemt*, kuriem saknes beigu līdzskaņi ir m, l un r

Pasvītroti tie 4. grupas verbi, kuriem pagātnē ir īss saknes patskanis. 5. grupas vārdiem ir īss patskanis visos celmos (visās pamatformās).

ņemt, ņemu, ņēmu m I 1.

stumt, stumju, stūmu m I 4.

jumt, jumju, jūmu vai jumu

lemt, lemju, lēmu

vemt, vemju, vēmu

dzimt, dzimstu, dzimu m I 5.

grimt, grimstu, grimu

ļimt, ļimstu, ļimu

rimt, rimstu, rimu

saslimt, saslimstu, saslimu

gumt, gumstu, gumu

saļumt, saļumstu, saļumu

skumt, skumstu, skumu

kalt, kaļu, kaļu l I 4.

malt, maļu, maļu

šķilt, šķiļu, šķīļu

vilt, viļu, vīļu

kult, kuļu, kūļu

celt, ceļu, cēļu

dzelt, dzeļu, dzēļu

pelt, peļu, pēļu

smelt, smeļu, smēļu

šķelt, šķeļu, šķēļu

velt, veļu, vēļu

zelt, zeļ, zēla

zvelt, zveļu, zvēļu

salt, salstu, salu l I 5.

dilt, dilstu, dilu

silt, silstu, silu

svilt, svilstu, svilu

gult, gulstu, gūlu vai gulu

apdullt, apdullstu, apdullu

skart, skaņu, skāru r I 4.

dzirties, dziŗos, dzīros
irt, iŗu, iru
ŗķirt, ŗķīru, ŗķīru

burt, buŗu, būru
durt, duŗu, dūru
kurt, kuŗu, kūru

bārt, baŗu, bāru
kārt, kaŗu, kāru

art, aŗu, aru

ķert, ķeŗu, ķēru
spert, speŗu, spēru
tvert, tveŗu, tvēru

bērt, beŗu, bēru
pērt, peŗu, pēru
pērties, peŗos, pēros
sērt, seŗu, sēru
svērt, sveŗu, svēru
vērt, veŗu, vēru

r 15.

birt, birst, bira
irt, irst, ira
mirt, mirstu, miru
nirt, nirstu, nīru

gurt, gurstu, guru

gulties, guŗos *vai* gulstos,
gūlos *vai* gulos

l 14./15.

**I konjugācijas 1. grupas, viens 2. un viens 5. grupas vārds,
kuriem saknē ir in, kas nenoteiksmē kļuvis par ī.**

mīt (zāli), minu, minu	I 1.
pīt, pinu, pinu	
šķīt, šķinu, šķinu	
tīt, tīnu, tīnu	
trīt, trīnu, trīnu	
dzīt, dzenu, dzīnu	I 2.
pazīt, pazīstu, pazīnu	I 5.
iepazīties, iepazīstos, iepazīnos	

I konjugācijas verbi, kuriem nenoteiksmē, tagadnē un pagātnē ir atšķirīgs saknes patskaņu garums

Nav iekļauti tie I 3. grupas vārdi, kuriem tagadnes saknē ir divskanis o.

mīt (mainīt), miju, miju
plīties, plijos, plijos
rīt, riju, riju
vīt, viju, viju

I 1.

liet, leju, lēju
riet, reju, rēju
smiet, smeju, smēju
smieties, smejos, smējos

ņemt, ņemu, ņemu

pirkt, pārku, pirku

I 2.

cirpt, cērpu, cirpu

cirst, cērtu, cirtu

dzīt, dzenu, dzinu

miet, mienu, mēju
siet, sienu, sēju

I 3.

līst, lienu, līdu

apnīkt, apnīku, apnīku
patīkt, patīku, patīku
tīkt, tīku, tīku

jukt, jūku, juku
mukt, mūku, muku
plukt, plūk, pluka
šļukt, šļūku, šļuku
brukt, brūku, bruku
rukt, rūku, ruku
sprukt, sprūku, spruku

lipt, līpu, lipu

knupt, knūpu, knupu
kņupt, kņūpu, kņupu
klupt, klūpu, klupu
lupt, lūp, lupa
drupt, drūp, drupa

krist, krītu, kritu
piekrist, piekrītu, piekritu
mist, mitu, mitu

just, jūtu, jutu
sašust, sašūtu, sašutu
sust, sūtu, sutu

zust, zūdu, zudu

skriet, skrienu vai skreju, skrēju
sliet, slienu vai sleju, slēju
aut, aunu vai auju, āvu

I 3./I 4.

graut, grauju, grāvu
jaut, jauju, jāvu
kaut, kauju, kāvu
kļaut, kļauju, kļāvu
kraut, krauju, krāvu
ļaut, ļauju, ļāvu
maut, mauju, māvu
pļaut, pļauju, pļāvu
raut, rauju, rāvu
skaut, skauju, skāvu
spļaut, spļauju, spļāvu
šaut, šauju, šāvu
žaut, žauju, žāvu

I 4.

skūt, skuju, skuvu
šūt, šuju, šuvu

lēkt, lecu, lēcu

strēbt, strebju, strēbu

plest, plešu, pletu vai plētu

stumt, stumju, stūmu
jumt, jumju, jūmu vai jumu

lemt, lemju, lēmu
vemt, vemju, vēmu

šķilt, šķīlu, šķīlu
vilt, viļu, vīlu
kult, kuļu, kūlu
celt, ceļu, cēlu
dzelt, dzeļu, dzēlu
pelt, peļu, pēlu
smelt, smēlu, smēlu
šķelt, šķeļu, šķēlu
velt, veļu, vēlu
zelt, zeļ, zēla
zvelt, zveļu, zvēlu

skart, skaŗu, skāru
dzirties, dziŗos, dzīros
irt, iŗu, īru
šķirt, šķīŗu, šķīŗu
burt, buŗu, būru
durt, duŗu, dūru
kurt, kuŗu, kūru

bārt, baŗu, būru
kārt, kaŗu, kūru

ķert, ķeŗu, ķēru
spert, speŗu, spēru
tvert, tveŗu, tvēru

bērt, beŗu, būru
pērt, peŗu, pēru
pērties, peŗos, pēros
sērt, seŗu, sēru
svērt, sveŗu, svēru
vērt, veŗu, vēru

gulties, guļos vai gulstos,
gūlos vai gulos

14./15.

bities, bīstos, bijos
dzīt, dzist, dzija
līt, list, lija

15.

grūt, grūstu, gruvu
gūt, gūstu, guvu

**klūt, kļūstu, kļuvu
pūt, pūstu, puvu
žūt, žūstu, žuvu**

kust, kūstu, kusu

dzist, dziestu, dzisu

**pazīt, pazīstu, pazinu
iepazīties, iepazīstos, iepazīnos**

I konjugācijas verbi, kuriem tagadnē un pagātnē ir vienādas es formas; tagadnē ir vienādas arī tu forma un viņš, viņa, viņi, viņas forma

Sarakstā nav vārdi ar e, ē saknē, jo

- tiem tagadnē ir plats,
- pagātnē šaurs e, ē,

kaut rakstībā formas neatšķiras, piemēram, es **metu** šodien, es **metu** vakar.

Tāpat tiem tagadnē

- tu formā ir šaurs e, ē,
- viņš, viņa, viņi, viņas formā plats,

kaut rakstībā formas neatšķiras, piemēram, tu **met**, viņš **met**.

Vārdiem, kas sarakstā nav treknrakstā, tu forma un viņš, viņa, viņi, viņas forma atšķiras, piemēram, tu plijies, viņš plijas.

Atgriezeniskajiem verbiem:

- šajā sarakstā esošiem – vienāda ir tu forma tagadnē un tu forma pagātnē, piemēram, tu **rājies** šodien, tu **rājies** vakar.
- šajā sarakstā esošiem – vienāda ir tu forma tagadnē un pagātnē divdabis ar –is, –ies (vīriešu dzimtē), piemēram, tu **rājies** šodien, tu **rājies** vakar, viņš ir **sarājies** ar visu ģimeni.
- visu konjugāciju verbiem – vienāda ir tu forma un viņš forma nākotnē, piemēram, tu **stāsies**, viņš **stāsies**; tu **dzīvosies**, viņš **dzīvosies**; tu **darīsies**, viņš **darīsies**.

mīt (mainīt), miju, miju

I 1

plīties, plijos, plijos

rīt, riju, riju

vīt, viju, viju

sākt, sāku, sāku

augt, augu, augu

pist, pisu, pisu

sist, situ, situ

mīt (zāli), minu, minu
pīt, pinu, pinu
šķīt, šķinu, šķinu
tīt, tinu, tinu
trīt, trinu, trinu

jāt, jāju, jāju
klāt, klāju, klāju
krāt, krāju, krāju
māt, māju, māju
plāt, plāju, plāju
rāt, rāju, rāju
slāt, slāju, slāju
stāt, stāju, stāju

diet, deju, deju

blēt, blēju, blēju
dēt, dēju, dēju
mēt, mēju, mēju
sēt, sēju, sēju
spēt, spēju, spēju

šalkt, šalcu, šalcu

krākt, krācu, krācu
mākt, mācu, mācu
šļākt, šļācu, šļācu
šņākt, šņācu, šņācu
vākt, vācu, vācu

braukt, braucu, braucu
jaukt, jaucu, jaucu
kaukt, kaucu, kaucu
maukt, maucu, maucu
raukt, raucu, raucu
saukt, saucu, saucu
slaukt, slaucu, slaucu
spraukt, spraucu, spraucu
šņaukt, šņaucu, šņaucu
traukt, traucu, traucu

sveikt, sveicu, sveicu
teikt, teicu, teicu
veikt, veicu, veicu

I 4

dīkt, dīcu, dīcu
sīkt, sīcu, sīcu

kviect, kviecu, kviecu
liekt, liecu, liecu
sliecties, sliectos, sliectos
tiecties, tiecos, tiecos
triekt, triecu, triecu

dūkt, dūcu, dūcu
plūkt, plūcu, plūcu
sūkt, sūcu, sūcu
šļūkt, šļūcu, šļūcu
rūkt, rūcu, rūcu

gārgt, gārdzu, gārdzu

žņaugt, žņaudzu, žņaudzu

ņirgt, ņirdzu, ņirdzu

kliect, kliecdu, kliecdu
liegt, liedzu, liedzu
miegt, miedzu, miedzu
noziegties, noziedzos, noziedzos
sniegt, sniedzu, sniedzu
spiegt, spiedzu, spiedzu
spriegt, spriedzu, spriedzu
zviegt, zviedzu, zviedzu
žmiegt, žmiedzu, žmiedzu

beigt, beidzu, beidzu
steigt, steidzu, steidzu

gulgt, guldzu, guldzu

spurgt, spurdzu, spurdzu
urgt, urdzu, urdzu

jūgt, jūdzu, jūdzu
lūgt, lūdzu, lūdzu

**Arī šiem vārdiem tagadnē tu forma un viņš, viņa, viņi, viņas
forma ir vienādas**

liet, leju, lēju riet, reju, rēju smiet, smeju, smēju	I 1
miet, mienu, mēju siet, sienu, sēju	I 3
brist, brienu, bridu līst, lienu, līdu	
skriet, skrienu vai skreju, skrēju sliet, slienu vai sleju, slēju aut, aunu vai auju, āvu	I 3 / I 4
graut, grauju, grāvu jaut, jauju, jāvu kaut, kauju, kāvu kļaut, kļauju, kļāvu kraut, krauju, krāvu ļaut, ļauju, ļāvu maut, mauju, māvu pļaut, pļauju, pļāvu raut, rauju, rāvu skaut, skauju, skāvu spļaut, spļauju, spļāvu šaut, šauju, šāvu žaut, žauju, žāvu	I 4
skūt, skuju, skuvu šūt, šuju, šuvu	

I konjugācijas 1. un 4. grupas verbu *vīt* un *jāt* un II konjugācijas verba *dzīvot* locīšanas salīdzinājuma tabula

1. vij-u, jā-j-u, dzīv-o-j-u	Tagadne: vij-am, jā-j-am, dzīv-o-j-am
2. vij, jā-j, dzīv-o	vij-at, jā -j-at, dzīv-o-j-at
3. vij, jā-j, dzīv-o	

1. vij-u, jā-j-u, dzīv-o-j-u	Pagātne: vij-ām, jā-j-ām, dzīv-o-j-ām
2. vij-i, jā-j-i, dzīv-o-j-i	vij-āt, jā-j-āt, dzīv-o-j-āt
3. vij-a, jā-j-a, dzīv-o-j-a	

1. vī-š-u, jā-š-u, dzīv-o-š-u	Nākotne: vī-si-m, jā-si-m, dzīv-o-si-m
2. vī-s-i, jā-s-i, dzīv-o-s-i	vī-si-t, jā-si-t, dzīv-o-si-t
3. vī-s, jā-s, dzīv-o-s	

I konjugācijas 1. grupas verbam *ij* ir saknes garā patskaņa *ī* pārveidojums, kas piesaista galotņu patskaņus tagadnē un galotņu patskaņus un pagātnes pazīmi (formveidošanas piedēkli) *-a*-pagātnē.

I konjugācijas 4. grupas verbam *j* tagadnē ir tagadnes pazīme (formveidošanas piedēklis), bet pagātnē *j* ir līdzeklis, kas piesaista galotņu patskaņus un pagātnes pazīmi (formveidošanas piedēkli) *-a*-.

II konjugācijas verbam tagadnē *j* ir līdzeklis, kas piesaista galotņu patskaņus.

II konjugācijas verbam tagadnē tu formā un viņš, viņa, viņi, viņas formā nav galotņu, un tādēļ nav arī saistītāja *j*. Tu formā galotne nav tāpēc, ka ar vienādu līdzekli – patskaņu saistītāju *j* – veido arī pagātnes formu, salīdzināt atšķirīgo: tu dzīvo, tu dzīvo-*j*-i. Pagātnē *j* piesaista arī pagātnes pazīmi (formveidošanas piedēkli) *-a*-, un šī pazīme (formveidošanas piedēklis) konstatējama tikai mēs formā, jūs formā un viņš, viņa, viņi, viņas formā. Līdzīgi arī I konjugācijas verbiem *vīt* un *jāt* nav galotne tagadnes tu formā, lai tu forma būtu atšķirīga pagātnē, salīdzināt: tu vij, tu viji, tu jāj, tu jāji. Kā visiem citiem latviešu verbiem galotne nav arī viņš, viņa, viņi, viņas formā, bet III konjugācijas verba formā viņš dara *-a* ir III konjugācijas verbu tagadnes pazīme (formveidošanas piedēklis), kas ir arī formās mēs darām un jūs darāt.

I konjugācijas verbu un III konjugācijas verbu salīdzinājuma tabulas

art (I 4.); **darīt** (III).

Tagadne:

1. ar-u ar-am
2. ar ar-at
3. ar

1. **dar-u** **dar-ām**
2. **dar-i** **dar-ām**
3. **dar-a**

Pagātne:

1. **ar-u** **ar-ām**
2. **ar-i** **ar-āt**
3. **ar-a**

1. darī-j-u darī-j-ām
2. darī-j-i darī-j-āt
3. darī-j-a

Nākotne:

1. ar-š-u ar-si-m
2. ar-s-i ar-si-t
3. ar-s

1. darī-š-u darī-si-m
2. darī-s-i darī-si-t
3. darī-s

salt (I 5.); **saistīt** (III)

Tagadne:

1. **sal-st-u** sal-st-am
2. **sal-st-i** sal-st-at
3. sal-st

1. **sai-st-u** sai-st-ām
2. **sai-st-i** sai-st-āt
3. sai-st-a

Pagātne:

1. sal-u sal-ām
2. sal-i sal-āt
3. sal-a

1. sai-st-ī-j-u sai-st-ī-j-ām
2. sai-st-ī-j-i sai-st-ī-j-āt
3 sai-st-ī-j-a

Nākotne:

1. sal-š-u sal-si-m
2. sal-s-i sal-si-t
3. sal-s

1. sai-st-ī-š-u sai-st-ī-si-m
2. sai-st-ī-s-i sai-st-ī-si-t
3. sai-st-ī-s

sviest (I 4.); sēdēt (III)

Tagadne:

1. sviež-u	sviež-am
2. svie <u>đ</u>	sviež-at
3. sviež	

1. sēž-u	sēž-am
2. sē <u>đ</u> -i	sēž-at
3. sēž	

Pagātne:

1. svied-u	svied-ām
2. svied-i	svied-āt
3. svied-a	

1. sēdē-j-u	sēdē-j-ām
2. sēdē-j-i	sēdē-j-āt
3. sēdē-j-a	

Nākotne:

1. svied-ī-š-u	svied-ī-si-m
2. svied-ī-s-i	svied-ī-si-t
3. svied-ī-s	

1. sēdē-š-u	sēdē-si-m
2. sēdē-s-i	sēdē-si-t
3. sēdē-s	

kalt (I 4.); gulēt (III)

Tagadne:

1. kaļ-u	kaļ-am
2. kaļ	kaļ-at
3. kaļ	

1. guļ-u	guļ-am
2. guļ-i	guļ-at
3. guļ	

Pagātne:

1. kal-u	kal-ām
2. kal-i	kal-āt
3. kal-a	

1. gulē-j-u	gulē-j-ām
2. gulē-j-i	gulē-j-āt
3. gulē-j-a	

Nākotne:

1. kal-š-u	kal-si-m
2. kal-s-i	kal-si-t
3. kal-s	

1. gulē-š-u	gulē-si-m
2. gulē-s-i	gulē-si-t
3. gulē-s	

mīt (II.); minēt (III)

Tagadne:

1. min-u	min-am
2. min	min-at
3. min	

1. min-u	min-am
2. min -i	min-at
3. min	

Pagātne:

1. min-u	min-ām
2. min-i	min-āt
3. min-a	

1. minē-j-u	minē-j-ām
2. minē-j-i	minē-j-āt
3. minē-j-a	

Nākotne:

1. mī-š-u	mī-si-m
2. mī-s-i	mī-si-t
3. mī-s	

1. minē-š-u	minē-si-m
2. minē-s-i	minē-si-t
3. minē-s	

nest (II.); darīt (III)

Tagadne:

1. nes-u	nes-am
2. nes	nes-at
3. nes	

1. dar-u	dar-ām
2. dar-i	dar-āt
3. dar-a	

Pagātne:

1. nes-u	nes-ām
2. nes-i	nes-āt
3. nes-a	

1. darī-j-u	darī-j-ām
2. darī-j-i	darī-j-āt
3. darī-j-a	

Nākotne:

1. nes-ī-š-u	nes-ī-si-m
2. nes-ī-s-i	nes-ī-si-t
3. nes-ī-s	

1. darī-š-u	darī-si-m
2. darī-s-i	darī-si-t
3. darī-s	

Visu trīs konjugāciju verbu formu sastāvdaļas nenoteiksmē, tagadnē, pagātnē un nākotnē

sakne	nenoteiksmes galotne	- tagadnes pazīme (formveidošanas piedēklis) (ja tās nav, apzīmēts ar *) - personas galotne	- -j-, kas tagadnē saista vārddarināšanas piedēkli (patskani) un galotņu patskaņus, - personas galotne	- (-j-, kas saista vārddarināšanas piedēkļa patskani un pagātnes pazīmi (formveidošanas piedēkli,)) - pagātnes pazīme (formveidošanas piedēklis) -a- - personas galotne	- (iestarpinātais -ī-) - nākotnes pazīme (formveidošanas piedēklis) - personas galotne
I konj. 1. grupa					
vī	t	vij- *-u		vij-a-am = vijām	vī-s-i
lie	t	lej- *-u		lēj-a-am = lējām	lie-s-i
sāk	t	sāk- *-u		sāk-a-am = sākām	sāk-s-i
bēg	t	bēg- *-u		bēg-a-am = bēgām	bēg-s-i
nāk	t	nāk- *-u		nāk-i(?)a-am = nācām	nāk-s-i
sis<sit	t	sit- *-u		sit-a-am = sitām	sit-ī-s-i
ēs<ēd	t	ēd- *-u		ēd-a-am = ēdām	ēd-ī-s-i
ņem	t	ņem- *-u		ņēm-a-am = ņēm-ām	ņem-s-i
tī<tin	t	tin- *-u		tīn-a-am = tīn-ām	tī-s-i

I konj. 2. grupa					
vilk	t	velk-u		vilk-a-am = vilkām	vilk-s-i
cirp	t	cērp-u		cirp-a-am = cirpām	cirp-s-i
cirs<cirt	t	cērt-u		cirt-a-am = cirtām	cirt-ī-s
dzī<dzin	t	dzen-u		dzin-a-am = dzinām	dzī-s-i
I konj. 3. grupa					
sie	t	sie-n-u		sē-j-a-am = sējām	sie-s-i
bris <brid	t	bri-n-d-u= brienu		brid-a-am = bridām	brid-ī-s-i
rak	t	ra-n-k-u= roku		rak-a-am = rakām	rak-s-i
lip	t	li-n-p-u= līpu		lip-a-am = lipām	lip-s-i
jus<jut	t	ju-n-t-u= jūtu		jut-a-am = jutām	jut-ī-s-i
I konj. 4. grupa					
krā	t	krā-j-u		krā-j-a-am = krājām	krā-s-i
spē	t	spē-j-u		spē-j-a-am = spējām	spē-s-i
krau	t	krau-j-u		krau-a-am = krāvām	krau-s-i
šū	t	šu-j-u		šu-a-am = šuvām	šū-s-i
vāk	t	vāk-j-u= vācu		vāk-i(?)a-am = vācām	vāk-s-i
klieg	t	klieg-j-u= k dziedzu		klieg-i(?)a-am = k dziedzām	klieg-s-i
kāp	t	kāp-j-u		kāp-a-am = kāpām	kāp-s-i
urb	t	urb-j-u		urb-a-am = urbām	urb-s-i
pos	t	pos-j-u= poš-u		pos-a-am = posām	pos-ī-s-i

pūs<pūt	t	pūt-j-u= pūšu		pūt-a-am = pūt-ām	pūt-ī-s-i
os<od	t	od-j-u= ožu		od-a-am = odām	od-ī-s-i
lauz	t	lauz-j-u= laužu		lauz-a-am = lauzām	lauz-ī-s-i
stum	t	stum-j-u		stūm-a-am = stūmām	stum-s-i
kal	t	kal-j-u= kaļu		kal-a-am = kalām	kal-s-i
kur	t	kur-j-u= kuŗu		kūr-a-am = kūrām	kur-s-i
I konj. 5. grupa					
lī	t	lī-st		lij-a	lī-s
kļū	t	kļū-st-u		kļu-a-am = kļuvām	kļū-s-i
trūk	t	trūk-st		trūk-a	trūk-s
slāp	t	slāp-st		slāp-a-am = slāpām	slāp-s-i
mul	t	mul-st-u		mul-s-a-am = mulsām	mul-s-ī-s-i
vīs<vīt	t	vī-st		vīt-a	vīt-ī-s
nīs<nīd	t	nī-st-u		nīd-a-am = nīdām	nīd-ī-s-i
lūz	t	lū-st		lūz-a	lūz-ī-s
rim	t	rim-st		rim-a	rim-s
sal	t	sal-st-u		sal-a-am = salām	sal-s-i
nir	t	nir-st-u		nir-a-am = nirām	nir-s-i
pazī< pazin	t	pazī-st-u		pazin-a-am = pazinām	pazī-s-i
II konjugācija					
strādā	t		strādā-j-u	strādā-j-a-am = strādājām	strādā-s-i
dzīvo	t		dzīvo-j-u	dzīvo-j-a-am = dzīvojām	dzīvo-s-i
medī	t		medī-j-u	medī-j-a-am = medījām	medī-s-i
kavē	t		kavē-j-u	kavē-j-a-am = kavējām	kavē-s-i

III konjugācija					
darī	t	dar-u, dar-a-am= darām		darī-j-a-am = darījām	darī-s-i
sacī	t	sak-u, sak-a-am = sakām		sacī-j-a-am = sacījām	sacī-s-i
darinā	t	darin-u darin-a-am= darinām		darinā-j-a-am = darinājām	darinā-s-i
mīlē	t	mīl-u, mīl-am		mīlē-j-a-am = mīlējām	mīlē-s-i
derē	t	der-u		derē-j-a-am = derējām	derē-s-i
gulē	t	gul-e-u = guļu		gulē-j-a-am = gulējām	gulē-s-i
sēdē	t	sēd-e-u = sēžu		sēdē-j-a-am = sēdējām	sēdē-s-i
tecē	t	tek-u		tecē-j-a-am = tecējām	tecē-s-i

No pirmās konjugācijas vārdiem atvasinātie vārdi

Iteratīvas nozīmes vārdi

Izsaka darbību, kas atkārtojas, vai darbību, kas notiek ar pārtraukumiem, piemēram:

Rīt mēs **braucam** uz Ventspili.
Pa pagalmu ar riteņiem **braukā** kaimiņu bērni.

Basketbolists **met** soda metienu.
Starpbrīžos zēni **mētā** soda metienus.

Stabiņā pēc pārtraukuma tie vārdi, kuriem ir saknes patskaņa mija.

Atvasināti šādi:

-āt (-āju, -āju)

bijāt	bīties
braukāt	braukt
brēkāt	brēkt
grābāt,	grābt
kravāt	kraut
lēkāt	lēkt
plūkāt	plūkt
saukāt	saukt
šļūkāt	šļūkt
šņaukāt	šņaukt
trenkāt	trenkt
bradāt	brist
cilāt	celt
dzenāt	dzīt (dzenu)
karāties	kārt
klaigāt	kliegt
lodāt	līst
mētāt	mest
nēsāt	nest
sprēgāt	sprāgt
spridzēt	sprāgt
vāļāt	velt
vazāt	vest
vadāt	vest

valkāt vilkt

-ēt

berzēt (-ēju, -ēju)	berzt
kurēties (-ras, -rējās)	kurties
ķepēt (-pē, -pēja)	ķept
sēdēt (-žu/-du, -ēju)	sēst
stāvēt (-vu, -vēju)	stāt
tīcēt (-cu, -cēju)	tīkt
ravēt (-ēju, -ēju)	raut
tecēt (-ku, -cēju)	tīkt
vēzēt (-ēju, -ēju)	vāzt
žāvēt (-ēju, ēju)	žaut

-dēt (-dēju, -dēju)

dzeldēt	dzelt
šķērdēt	šķērst

-dīt (-du, -diju)

mīdīt	mīt
spļaudīt	spļaut
stumdīt	stumt
šaudīt	šaut
tirdīt	tirt ME
skaldīt	šķelt
skraidīt	skriet
spārdīt	spert

-īt (-u, -iju)

braucīt (-ku, -ciju)	braukt
glaudīt	glaust
kodīt	kost
lauzīt	lauzt
spraudīt	spraust
žņaudzīt	žņaugt

graižīt	griezt	ar nazi
grozīt	griezt	stūri
knaibīt	kniebt	
locīt	liekt	
plātīt	plest	
plosīt	plēst	
pluinīt	plūkt	
slodzīt	slēgt	
snaicīt	sniegt	
staiipīt	stiept	
spaidīt	spiest	
svaidīt	sviest	
šķobīt	šķiebt	
vadīt	vest	
zūdīties	zust	

-stīt (-stu, -stīju)

bļautīties	bļaut
durstīt	durt
grābsīt	grābt
grūstīt	grūst
gūstīt	gūt
kārstīt	kārt
kaustīt	kaut
klāstīt	klāt
kulstīt	kult
ķerstīt	ķert
mīstīt	mīt
ostīt	ost
raustīt	raut
rīstīties	rīt
šautīt	šaut
šķirstīt	šķirt
tīstīt	tīt
vīstīt	vīt
bārstīt	bērt
dzalkstīt	dzelt
gramstīt	grābt
laistīt	liet
saistīt	siet
slapstīties	slēpties
smalstīt	smelt
snaikstīt	sniegt
šļakstīt	šļākt
tvarstīt	tvert

valstīt	velt
vārstīt	vērt
zvalstīt	zvelt

-alēt (-alēju, -alēju)

braukalēt	braukt
-----------	--------

-elēt (-elēju, -elēju)

jādelēt	jāt
gāzelēties	gāzties
kāpelēt	kāpt
laidelēties	laisties
sriedelēt	sriest

skraidelēt	skriet
zelēt	zīst

-ināt (-inu, -ināju)

atlicināt	atlikt
bildināt	bilst
mēģināt	mēgt
zināt	pazīt
urbināt	urbt

birdināt	bērt
blisināt	blenzt
karināt	kārt
minstināties	mīt
tīksmināties	patikt
rušināt	raust
virināt	vērt
vizināt	vest

-dināt (-dinu, -dināju)

cildināt	celt
dzeldināt	dzelt
jādināt	jāt
kaldināt	kalt
kodināt	kost
liedināt	liet

-ot (-oju, -oju)

elsot	elst
laidināt	laist
rāpot	rāpties
dzīrot	dzert
klejot	klīst
tīkot	patikt
pludot	plūst
pūšlot	pūst
spuroties	spert

-uļot (-uļoju, -uļoju)

bēguļot	bēgt
liekuļot	liekties
nīkuļot	nīkt
vizuļot	vizēt

mīkstie līdzskaņi saknes beigās

košļāt (-āju, -āju)	kost
līņāt (-ā, -āja)	līt
līkņāt (-āju, -āju)	likt
mīņāt (-āju, -āju)	mīt
ošņāt (-āju, -āju)	ost
pūžņot (-o, -oja)	pūt
rakņāt (-āju, -āju)	rakt
klaiņot (-oju, -oju)	klīst
klaiņāt (-āju, -āju)	klīst
viļāt (-āju, -āju)	velt
smīkņāt, (-āju, -āju)	smiet

Kauzatīvas nozīmes verbi

Tiem ir darbības cēloņa, iemesla nozīme, piemēram:

Saule **briedē** labību; labība **briest** saulē.

Lietus **pūdē** sienu; siens **pūst** lietū.

Stabiņā pēc pārtraukuma tie verbi, kuriem ir saknes patskaņa mija.

Atvasināti šādi:

-dēt (-dēju, -dēju)

nīdēt	nīkt
pūdēt	pūt
saldēt	salt
deldēt	dilt
dzemdēt	dzimt
gremdēt	grimt
mērdēt	mirt
remdēt	rimt
biedēt	bīties
dziedēt	dzīt (dzīst)
liedēt	salīt

-ēt (-ēju, -ēju)

audzēt	augt
briedēt	briest
kaitēt	kaist
kaltēt	kalst
slāpēt	slāpt
smacēt	smakt
plaucēt	plaukt
diedzēt	dīgt
dzēsēt	dzist
kausēt	kust
klīdēt	klīst
izklaidēt	klīst
mērcēt	mirkst
raudzēt	rūgt

sautēt sust

-dīt (-du, -diju)

guldīt gult

baidīt bīties
dzirdīt dzert
rīdīt riet

-īt (-u, -iju)

radīt rasties
zīdīt zīst

raisīt rist
šķaidīt šķīst

-dināt (-dinu, -dināju)

guldināt gult
gurdināt gurt
irdināt irt
saslimdināt saslimt
skumdināt skumt
stādināt stāt
šūdināt šūt

dzirdināt dzert
remdināt rimt
smīdināt smiet

-ināt (-inu, -ināju)

attiecināt attiekties
bēdzināt bēgt
briedināt briest
cepināt cept
dedzināt degt
drupināt drupt
dzisināt dzīst
ēdināt ēst
iepažīstināt pazīt
ietilpināt tilpt

kaitināt	kaist
kāpināt	kāpt
klīdināt	klīst
kurināt	kurties
kvēpināt	kvēpt
ķepināt	ķept
līpināt	līpt
lupināt	lupt
midzināt	mīgt
mitināt	mīst
modināt	mosties
nīcināt	nīkt
pazudināt	zūst
piesūcināt	sūkt
placināt	plakt
plucināt	plukt
plūdināt	plūst
pūtināt	ažpūsties
radināt	pierast
reibināt	reibt
risināt	rist
skurbināt	skurbt
slīcināt	slīkt
steidzināt	steigties
stindzināt	stingt
sutināt	sust
svilināt	svilt
šķīdināt	šķīst
tapināt	tapt
vedināt	vest
veicināt	veikt
vilcināt	vilkt
vilināt	vilt
žilbināt	žilbt
dzecināt	dzist (dziest)
lecināt	lēkt
pludināt	plūst
rosināt	rasties
spīdzināt	spiegt
spridzināt	sprāgt

Ievērot arī, ka:

Uguni **dzēš**, un uguns **dziest**. (dzēst, dzist).

Gaismu **iededz**, un gaisma **deg**. (degt, dedzu, dedzu; degt, degu, degu)

Ēka **grūst**, bet pilsētu **sagrauj**. (grūt, graut)

Jauc kārtis, bet kāršu namiņš **izjūk**. (jaukt, jukt)

Lauž zaru, bet koka galotne **nolūst**. (lauzt, lūzt)

Puķes **lej**, bet lietus **līst**. (liet, līt)

Veļu **iemērc**, bet veļa **mirkst**. (mērkt, mirkt)

Papīru **plēš**, un papīrs (stikls) **plīst**. (plēst, plīst)

Pārskats par II un III konjugāciju

II konjugācija

II konjugācijā ir ar vārddarināšanas piedēkļiem -ā-, -ē-, -dē-, -o-, -ī-, -alē-, -aļā-, -elē- un -uļo- atvasināti verbi, piemēram, **strād-ā-t, zīm-ē-t, dzem-dē-t, vain-o-t, zelt-ī-t, brauk-alē-t, kāp-aļā-t, spried-elēt, mut-uļo-t**.

Arī **dabūt, dabūju** ir otrās konjugācijas verbs.

II konjugācijas verbi ir **bažīties, medīt, pestīt, sunīt, zeltīt, zibsnīt**, kā II un III konjugācijas verbu loka **cienīt, pēfīt, svētīt** un **velfīt**.

Tagadnes formās līdzskanis -j- saista vārddarināšanas piedēkļu patskaņus un galotņu patskaņus.

Pagātnes formās līdzskanis -j- saista

- pagātnes pazīmi (formveidošanas piedēkli) **-a-** mēs, jūs un viņš, viņa, viņi, viņas formās un galotņu patskaņus (kā visiem latviešu vārdiem) ¹¹.
- galotņu patskaņus es un tu formā.

Tāpat kā visiem citiem latviešu darbības vārdiem, es un tu formā nav pagātnes pazīmes (formveidošanas piedēkļa), tāpēc es forma tagadnē un pagātnē sakrīt.

Tu forma tagadnē bez galotnes -i- un arī bez patskaņu saistītājlīdzskaņa -j-,

jo forma ar -j-i jau ir pagātnē.

Viņš, viņa, viņi, viņas forma kā vispār latviešu valodā bez galotnes, tāpēc arī tā tagadnē ir bez patskaņu saistītājlīdzskaņa -j-.

Tagadne:

1. strād-ā-j-u, savain-o-j-os	strād-ā-j-am, savain-o-j-amies
2. strād-ā, savain-o-j-ies	strād-ā-j-at, savain-o-j-aties
3.	strād-ā, savain-o-j-as

Strādā ātrāk! Tööta kiiremini!

Nevainojiet citus! Ārge süüdistage teisi!

Jāstrādā rūpīgāk! Tööta hoolikamalt!

Tīrumos redz **strādājam** talcniekus. Pöldudel on nāha tōōtavaid talgulisi.

Šis darbs **strādājams** telpās. Seda tōōd saab teha (sise)ruumis.

Strādājoši pensionāri. Tōōtavaid pensionārid.

Strādājot arī brīvdienās, saņēma lielāku algu. Tōōtades ka pūhade ajal sai ta suuremat palka.

¹¹ Pjetro Umberto Dini, „Baltu valodas”, J. Rozes apgāds, 117. lpp.
Jānis Endzelīns, Latviešu valodas gramatika, 679. §.

Pagātne:

1. strād-ā-j-u, savain-o-j-os strād-ā-j-ām, savain-o-j-āmiēs
2. strād-ā-j-i, savain-o-j-ies strādā-j-āt, savaino-j-āties
3. strād-ā-j-a, savain-o-j-ās

Vienā darbavietā **nostrādājis** visu mūžu. Töötas kogu elu ühel töökohal.

Pastrādājusi dārzniecībā, iestājās Lauksaimniecības universitātē. Töötanud aianduses, astus põllumajandusakadeemiasse.

Dūšīgs **strādātājs**. Tubli töötaja.

Nākotne:

1. strād-ā-š-u, savain-o-š-os strād-ā-si-m, savain-o-si-mies
2. strād-ā-s-i, savain-o-sies strād-ā-si-t, savain-o-si-ties
3. strād-ā-s, savain-o-sies

Strādāšana laukos nāk par labu veselībai. Maatöö on tervislik.

Viņš vairs pie mums **nestrādāšot**. Ta ei töötavat enam meil.

Viņš labprāt **strādātu** par autobusa šoferi. Ta töötaks meeeldi bussijuhina.

Strādādams caurvējā, saslima. Haigestus tõmbetuules töötades.

Sastrādātas rokas. Tööteggija käed.

Gana **strādāts**, ejam ēst! Piisavalt tehtud, lähme sööma!

III konjugācija

III konjugācijā ir verbi, kuriem nenoteiksmē, pagātnē un nākotnē ir vārddarināšanas piedēkļi -ī-, -dī-, -stī- un -inā-, -dinā-, vārddarināšanas piedēklis -ē- un trīs vārdi ar vārddarināšanas piedēkli -ā- (**raudāt, dziedāt, zināt**), kā arī īpatnējais **sargāt, sargu, sargi, sarga, sargām, sargāt**.

Visu III konj. verbu pagātnes un tagadnes celmi ir atšķirīgi, tāpēc es forma tagadnē un pagātnē atšķiras, bet tagadnes tu formā ir galotne -i.

Verbiem ar vārddarināšanas piedēkli -ī-, -dī- un -stī- tagadnē -ī- nav, un tā vietā ir tagadnes pazīme (formveidošanas piedēklis) -a-, kas gan ir tikai mēs formā, jūs formā (sintēzē ar galotņu patskaņiem kā garš ā) un viņš, viņa, viņi, viņas formā kā -a.¹²

Pagātnē aiz -ī-, -dī- un -stī- seko j, kas piesaista pagātnes pazīmi (formveidošanas piedēkli) -a- un aiz tās galotņu patskaņus. Es un tu formā pagātnes pazīmes (formveidošanas piedēkļa) nav (kā parasti latviešu valodā), šajās formās -j- piesaista galotņu patskaņus.

III 1-1 darīt

Tagadne:

1. dar-u, izdar-os	dar-ām, izdar-āmieš
2. dar-i, izdar-ies	dar-āt, izdar-āties
3.	dar-a, izdar-ās

Dari, kā tev patīk! Tee nagu sulle meeldib!

Nedariet blēņas! Ārge tehke rumalus!

Jādara tā, kā ir pareizi. Peab tegema nii, nagu on õige.

Nepagursim, **darot** labu. Ārgem vāsigem head tegemast.

Kas šodien **darāms**? Mis on tāna teha vaja?

Pagātne:

1. dar-ī-j-u, izdar-ī-j-os	dar-ī-j-ām, izdar-ī-j-āmieš
2. dar-ī-j-i, izdar-ī-j-ies	dar-ī-j-āt, izdar-ī-j-āties
3.	dar-ī-j-a, izdar-ī-j-ās

Ko šodien esi **padarījis**? Mis sa oled tāna teinud?

Darījumu sievietē. Ārinaine.

¹² Šādu apgalvojumu var izteikt pēc latviešu un lietuviešu verbu salīdzināšanas.

Nākotne:

1. dar-ī-š-u, izdar-ī-š-os	dar-ī-si-m, izdar-ī-si-mies
2. dar-ī-s-i, izdar-ī-sies	dar-ī-si-t, izdar-ī-si-ties
3.	dar-ī-s, izdar-ī-sies

Tā nav tava **darīšana**. See ei ole sinu asi.

Vai viņi teica, ko Anglijā **darīšot**? Kas nad ütlesid, mida nad Inglismaal teevad?

Ko tu **darītu** ar vienu miljonu latu? Mida sa teeksid miljoni latiga?

Labs darbs, kas **padarīts**. Hea on töö, mis tehtud.

Darbs dara **darītāju**. Töö kiidab tegijat.

III 1-2 „c, c, c”mācīt (3)

Šiem III konjugācijas vārdiem tagadnes saknē ir c, tāpat kā nenoteiksmē, pagātnē un nākotnē:

mācīt, mācu, mācīju
mīcīt, mīcu, mīcīju
murcīt, murcu, murcīju
ņurcīt, ņurcu, ņurcīju

III 1-3 „c, k, c” locīt (6)

Toties šiem III konjugācijas vārdiem tagadnes saknē ir k:

locīt, loku, locīju
mocīt, moku, mocīju
nobraucīt, nobrauku, nobraucīju
sacīt, saku, sacīju
slacīt, slaku, slacīju
slaucīt, slauku, slaucīju
snaicīt, snaiku, snaicīju

III 1-3 „dz, g, dz” raudzīt (3)

Šiem III konjugācijas verbiem tagadnes saknē ir g.

slodzīt, slogu
ieslodzīt, ieslogu
noslodzīt, noslogu
ļodzīt, ļogu
izļodzīt, izļogu
raudzīt, raugu
ieraudzīt, ieraugu
izraudzīt, izraugu
uzraudzīt, uzraugu

Tagadne:

1. māj-u, lok-u, raug-os	māj-ām, lok-ām, raug-āmiēs
2. māj-i, lok-i, raug-ies	māj-āt, lok-āt, raug-āties
3.	māj-a, lok-a, raug-ās

Māci mani, māmuliņa! (*l.t.dz.*) Ūpeta mind, emake! (Lāti rahvalaul)

Izloki vārdu „naktis”! Kāāna sōna „ōō”!

Saki, kas tev uz sirds! Ūtle, mis on sul sūdameļ?

Raugi, man vairs nav naudas. Nāe, mul ei ole enam raha.

No cik gadiem bērniem būtu **jāmāca** angļu valoda? Kui vanadele lastele tuleb inglise keele ōpetamist alustada?

Jāizslauka istaba. Peab toa āra pūhkima.

Būs **jāiesloga** cietumā. Peab vangi kinni panema / vangistama.

Lokāmas vārdu šķiras. Kāānatavate sōnade liigid.

Viegli **iemācāms** burvju triks. Kergesti ōpītav vōlutrīkk.

Uzraugāms bērns. Jārelvalvatav (hoitav) laps.

Salokāmais velosipēds. Kokkupandav jalgratas.

Uzraugāma teritorija. Valvatav ala.

Sakāmvārdi. Vanasōnad.

Pagātne:

1. māj-ī-j-u, loc-ī-j-u, raudz-ī-j-os	māj-ī-j-ām, raudz-ī-j-āmiēs
2. māj-ī-j-i, loc-ī-j-i, raudz-ī-j-ies	māj-ī-j-āt, raudz-ī-j-āties
3.	māj-ī-j-a, loc-ī-j-a, raudz-ī-j-ās

Esmu izmācījies. Ma olen āra ōppinud.

Jaunais firmas vadītājs jau **izraudzījies** sev sekretāri. Uus firmajuht on endale juba sekretāri leidnud.

Lietvārdu **locījumi**. Nimisõnade kāāēded.

Nākotne:

1. māc-ī-š-u, loc-ī-š-u, raudz-ī-š-os	māc-ī-si-m, raudz-ī-si-mies
2. māc-ī-s-i, loc-ī-s-i, raudz-ī-sies	māc-ī-si-t, raudz-ī-si-ties
3. māc-ī-s, loc-ī-s, raudz-ī-sies	

Mācīšana un **mācīšanās**. Ūpetamine ja ūppimine.

Vārdu **locīšana**. Sōnade kāāēnamine.

Ko tu **sacītu**, ja mēs aizietu uz kino? Mis sa ūtleksid, kui lāheksime kinno?

Mācītājs. Kirikuūpetaja.

Slogs. Raskus, surve.

Kājslauķis. Jalamatt.

Skursteņslauķis. Korstnapūhkija.

Raudzības jeb **raugi**. Katsik.

Uzraudzība. Jārelvalve.

III 2 risināt

III konjugācijas verbu ar -inā- un -dinā- paradigmas līdzīgi skaidrojamas kā vērbiem ar -ī-, -dī- -sī-, proti, tagadnēs formās nav vārddarināšanas piedēkļa gala pastkaņa -ā-. Mēs un jūs formā -ām un -āt veido tagadnes pazīme (formveidošanas piedēklis) -a- un personu galotnes -am un -at.

Tagadne:

1. ris-in-u, izmēģ-in-os	ris-in-ām, izmēģ-in-āmies
2. ris-in-i, izmēģ-in-ies	ris-in-āt, izmēģ-in-āties
3. ris-in-a, izmēģ-in-ās	

Risiniet krustvārdu mīklas! Lahendage ristsōnu!

Šī problēma **jāatrisina** ātri. See probleem tuleb kāhku lahendada.

Risināmie jautājumi. Lahendatavad ūlesanded.

Pagātne:

1. ris-inā-j-u, izmēģ-inā-j-os ris-inā-j-ām, izmēģ-inā-j-āmies
2. ris-inā-j-i, izmēģ-inā-j-ies ris-inā-j-āt, izmēģ-inā-j-āties
3. ris-inā-j-a, izmēģ-inā-j-ās

Bērnībā **risinājīs** šaha uzdevumus. Lapsepөлves lahendas maleülesandeid.

Jameklē labāks **risinājums**. Peab paremat lahendust otsima.

Nākotne:

1. ris-inā-š-u, izmēģ-inā-š-os ris-inā-si-m, izmēģ-inā-si-mies
2. ris-inā-s-i, izmēģ-inā-s-ies ris-inā-si-t, izmēģ-inā-si-ties
3. ris-inā-s, izmēģ-inā-s-ies

Krustvārdu mīklu **risināšana**. Ristsōnade lahendamine.

Lai **risinātu** šo jautājumu, lūgsim padomu ministrijā. Et seda küsimust lahendada, peame nõu küsima ministeeriumilt.

Jautājums ir **atrisināts**. Küsimus on lahendatud.

III 3 dziedāt (3)

III konjugācijā ir trīs vārdi ar piedēkli -ā-, **dziedāt, raudāt, un zināt**.

Šiem vārdiem -ā- tagadnes formā nav, un nav arī tagadnes pazīmes (formveidošanas piedēkļa).

Tagadne:

1. dzied-u, zin-u, izraud-os dzied-am, zin-am/zin-ām, izraud-amies
2. dzied-i, zin-i, izraud-ies dzied-at, zin-at/zin-āt, izraud-aties
3. dzied, zin/zin-a, izraud-as

Dziedi no galvas! Lauļa peast!

Jādzied braši. Peab hoogsalt laulma!

Raudošs bērns. Nuttev laps.

Dziedamā rīkle. Lauluhāal.

Pagātne:

1. dzied-ā-j-u, zin-ā-j-u, izraud-ā-j-os dzied-ā-j-ām, zin-ā-j-ām, izraud-ā-j-āmies
2. dzied-ā-j-i, zin-ā-j-i, izraud-ā-j-ies dzied-ā-j-āt, zin-ā-j-ām, izraud-ā-j-āties
3. dzied-ā-j-a, zin-ā-j-a, izraud-ā-j-ās

Šis diriģents bērniņā **dziedājis** zēnu korī. Lapsepõlves laulis see koorijuht poistekooris.

Psalmu **dziedājumi**. Psalmide laulmine.

Nākotne:

1. dzied-ā-š-u, zin-ā-š-u, izraud-ā-š-os	dzied-ā-si-m, zin-ā-si-m, izraud-ā-si-mies
2. dzied-ā-s-i, zin-ā-s-i, izraud-ā-sies	dzied-ā-si-t, zin-ā-si-t, izraud-ā-si-ties
3.	dzied-ā-s, zin-ā-s, izraud-ā-sies

Dziedāšana. Laulmine.

Es arī labprāt **dziedātu** korī. Ma laulaksin ka meeleldi kooris.

Viņa **dziesma nodziedāta**. Tema laul on lauldud.

Raudas. Nutt, hala.

Vārdu **zināt**, varētu sacīt kļūdaini, (taču pēc skolotāju ieteikuma) loka pēc verba **risināt** parauga: **zinām, zināt, zina**, it kā sakne **z-** būtu atvasināt ar **-inā-**. Patiesībā sakne ir **zin-** (kā **pazīt, pazīstu, pazīnu**), un ir atvasināts ar piedēkli **-ā-**.

III 4-1 stāvēt

III konjugācijā ir arī verbi, kas atvasināti ar vārddarināšanas piedēkli **-ē-**.

Šiem vārdiem **-ē-** tagadnes formā nav, un nav arī tagadnes pazīmes (formveidošanas piedēkļa).

Tagadne:

1. stāv-u var-u, tur-os	stāv-am, var-am, tur-amies
2. stāv-i, var-i, tur-ies	stāv-at, var-at, tur-aties
3.	stāv, var, tur-as

Vari palīdzēt? Kas sa saad aidata?

Stāvošs ūdens. Seisev vesi.

Cerams, viss būs labi. Loodetavasti läheb kõik hästi.

Pagātne:

1. stāv-ē-j-u, var-ē-j-u, tur-ē-j-os	stāv-ē-j-ām, var-ē-j-ām, tur-ē-j-āties
2. stāv-ē-j-i, var-ē-j-i, tur-ē-j-ies	stāv-ē-j-āt, var-ē-j-āt, tur-ē-j-āties
3.	stāv-ē-j-a, var-ē-j-a, tur-ē-j-ās

ļumēt	pilēt	sūbēt (arī kā II)
mīlēt	plēnēt	sūdzēt
minēt	pukstēt	sūrstēt
mirdzēt	putēt	susēt
mudžēt	recēt (arī kā II)	svepstēt
muldēt	redzēt	svinēt
murdēt	repēt	šļupstēt
niezēt	rietēt	ticēt
noderēt	risēt	trīcēt
norisēt	ritēt	trīsēt
ņaudēt	rūpēt III (bet aprūpēt,	trūdēt
ņirbēt	rūpēties II)	trunēt
ņudzēt	sacerēt	trupēt
ņurdēt	saderēt	tupēt
palīdzēt	sāpēt	turēt
paredzēt	sastāvēt	tvanēt
pārstāvēt	saturēt	uzturēt
pasēt (derēt, uzmanīt)	skanēt	uzvarēt
pavēlēt	slīdēt	vaidēt
peldēt	smilkstēt	varēt
pelēt (arī kā II)	smīnēt	vēlēt
piederēt	smirdēt	vīdēt
pievienēt	spīdēt	vizēt
pieredzēt	stāvēt	zibēt
piestāvēt	stenēt	ziedēt
pīkstēt	stīdzēt	zvilnēt

Kā arī šie skaņas atdarinošie verbi (un vēl daudzi citi retāki):

blarkšķēt	klandēt	smilkstēt
burkšķēt	klaudzēt	spindzēt
čabēt	klukstēt	sprakstēt
čaukstēt	knakšķēt	šķindēt
čerkstēt	knikstēt	šļakstēt
čērkstēt	krakstēt	šļupstēt
čiepstēt	krakšķēt	šņirkstēt
čīkstēt	krekstēt	šņukstēt
čīnkstēt	kunkstēt	švīkstēt
čirkstēt	murdēt	švirkstēt
čukstēt	ņaudēt	tarkšķēt
čurkstēt	ņurdēt	tikšķēt
dārdēt	ņurkstēt	trinkšķēt
dīmdēt	pīkstēt	urdēt = urdzēt
dīpēt	pinkšķēt	urdzēt
dunēt	plīkšķēt	vaidēt
dzinkstēt	pukstēt	vidzēt
džinkstēt	pukšķēt	zumēt
grabēt	purkšķēt	zuzēt
grandēt	rībēt	žļakstēt
guldzēt	sanēt	žvadzēt
gurkstēt	skanēt	nožvīndzēt
klabēt	skrapstēt	u.c.

Darbā aplūkoto I konjugācijas verbu saraksts

Dota nenoteiksme, tagadnes un pagātnes forma (1. vai 3. personā), arī nākotnes forma (verbiem ar s, t, d, z saknē), atvasinājums ar -šana, kā arī divdabis ar -dams, -dama (verbiem ar t, d saknē). Aiz formām sniegts šī darba verbu paradigmu sadaļas apzīmējums.

aizmirsu I 5-6	aust I 4-8	birzt I 5-9	briedzams I 5-8
aizmirsīšu I 5-6	aust I 5-6	bīstos I 5-1	brist I 3-1
aizmirst I 5-6	aušana I 4-8	bīšanās I 5-11	brišana I 3-1
aizmirstu I 5-6	aušana I 5-6	bīšos I 5-11	brizdams I 3-1
aizmiršana I 5-6	aušu I 3/4	bīties I 5-11	brūk I 3-2
alkst I 5-2	aut I 3/4	blēju I 4-1	brukt I 3-2
alkt I 5-2	audzams I 4-8	blenšana I 4-9e	burt I 4-12
apdullst I 5-11	aužu I 4-8	blenzt I 4-9e	buŗu I 4-12
apdullt I 5-11	āvu I 3/4	blenžu I 4-9e	būru I 4-12
apklusu I 5-6	bārt I 4-12	blēšana I 4-1	būt 7
apklusīšu I 5-6	baŗu I 4-12	blēšu I 4-1	celt I 4-11e
apklust I 5-6	bāru I 4-12	blēt I 4-1	cēlu I 4-11e
apklustu I 5-6	bāšana I 4-9	blīda I 5-8	ceļu I 4-11e
apklusana I 5-6	bāzt I 4-9	blīdīs I 5-8	censties I 4-7e
apnīk I 3-2	bāžu I 4-9	bliezt I 4-9	cenšanās I 4-7e
apnīkt I 3-2	bēdz I 1-3e	bliežu I 4-9	cenšos I 4-7e
apstulbst I 5-5	bēg I 1-3e	bliešana I 4-9	centīšos I 4-7e
apstulbt I 5-5	bēga I 1-3e	blīst I 5-8	centos I 4-7e
art I 4-12	bēgt I 1-3e	blīst I 5-8	cenzdamies
aru I 4-12	beidzu I 4-3	blīšana I 5-8	I 4-7e
aŗu I 4-12	beigt I 4-3	blīzdams I 5-8	cept I 1-4e
atlabst I 5-5	belšana I 4-9e	blāuju I 4-1	cepu I 1-4e
atlabt I 5-5	belzt I 4-9e	blāut I 4-1	cēŗpu I 2-4
atmaigst I 5-3	belžu I 4-9e	blāvu I 4-1	cēŗtu I 2-7
atmaigt I 5-3	beršana I 4-9e	bošana I 4-9	ciest I 4-7
atvēsa I 5-6	bērt I 4-12e	bozt I 4-9	ciešanas I 4-7
atvēsīs I 5-6	beŗu I 4-12e	božu I 4-9	ciešu I 4-7
atvēst I 5-6	bēru I 4-12e	brāšana I 4-9	cietīšu I 4-7
atvēstu I 5-6	berzt I 4-9e	braucu I 4-2	cietu I 4-7
atvēšana I 5-6	beržu I 4-9e	braukt I 4-2	ciezdams I 4-7
audīšu I 4-8	bijos Nereg. v.	brāzt I 4-9	cīŗpt I 2-7
audu I 4-8	bijos I 5-1	brāžu I 4-9	cīŗpu I 2-4
audz I 1-3	bilda I 5-8	brēcu I 4-2e	cīŗst I 2-7
augšana I 1-3	bildīs I 5-8	brēkt I 4-2e	cīŗšana I 2-7
augšu I 1-3	bilst I 5-8	bridu I 3-1	cīŗtis I 2-7
augt I 1-3	bilšana I 5-8	bridīšu I 3-1	cīŗtu I 2-7
augu I 1-3	bilzdams I 5-8	brieda I 5-8	cīŗzdams I 2-7
auju I 3/4	birst I 5-9	briedīs I 5-8	čiepju I 4-4
aunu I 3/4	birst I 5-12	brienu I 3-1	čiept I 4-4
ausa I 5-6	biršana I 5-9	briest I 5-8	dedzu I 4-3e
ausdama I 5-6	birt I 5-12	briest I 5-8	deg I 1-3e
ausīs I 5-6	birzīs I 5-9	briešana I 5-8	dega I 1-3e

degt I 1-3e
degt I 4-3e
deju I 4-1
dēj I 4-1
derdzas I 4-3e
dergties I 4-3e
dēs I 4-1
dēšana I 4-1
dēt I 4-1
devu nereg. v.
dīcu I 4-2
diedzu I 4-3
diegt I 4-3
diešana I 4-1
diešu I 4-1
diet I 4-1
dīgst I 5-3
dīgt I 5-3
dīkt I 4-2
dilst I 5-11
dilt I 5-11
dīrsišu I 4-6
dīrst I 4-6
dīršana I 4-6
diršu I 4-6
dobju I 4-5
dobt I 4-5
dodu nereg. v.
dot nereg. v.
drāšana I 4-9
drāzt I 4-9
drāžu I 4-9
drūp I 3-4
drupt I 3-4
dūcu I 4-2
dūkt I 4-2
durt I 4-12
duŗu I 4-12
dūru I 4-12
dvesišu I 4-6e
dvest I 4-6e
dvešana I 4-6e
dvešu I 4-6e
dzelt I 4-11e
dzēlu I 4-11e
dzeļu I 4-11e
dzenu I 2-13
dzert I 4-12e
dzeŗu I 4-12e
dzēru I 4-12e
dzēsīšu I 4-6e
dzēst I 4-6e
dzēšana I 4-6e

dzēšu I 4-6e
dzīest I 5-6
dzija I 5-1
dzimst I 5-10
dzimt I 5-10
dzinu 49
dziŗos I 4-12
dziŗos I 4-12
dzirties I 4-12
dzisa I 5-6
dzīšis I 5-6
dzist I 5-6
dzišana I 5-6
dzīst I 5-1
dzišana I 5-1
dzišana I 2-13
dzišu I 2-13
dzīt I 5-1
dzīt I 2-13
ēdišu I 1-8e
ēdu I 1-8e
eju nereg. v.
elsīšu I 4-6e
elst I 4-6e
elšana I 4-6e
elšu I 4-6e
esam nereg. v.
esi nereg. v.
esmu nereg. v.
ēst I 1-8e
ēšana I 1-8e
ēzdams I 1-8e
gaišis I 5-6
gaist I 5-6
gaistu I 5-6
gaisu I 5-6
gaišana I 5-6
gājū nereg. v.
gārdzu I 4-3
gārgt I 4-3
gāšana I 4-9
gaudiŗos I 4-8
gaudos I 4-8
gausties I 4-8
gaušanāš I 4-8
gauzdamies
I 4-8
gauŗos 114
gāzt I 4-9
gāžu I 4-9
glābju I 4-5
glābt I 4-5
glaudiŗu I 4-8

glaudu I 4-8
glaust I 4-8
glaušana I 4-8
glauzdams I 4-8
glaužu I 4-8
grābju I 4-5
grābt I 4-5
graju I 4-1
graušana I 4-9
graušana I 4-1
graut I 4-1
grautz I 4-9
graužu I 4-9
grāvu I 4-1
grebju I 4-5e
grebt I 4-5e
gremšana I 4-9e
gremzt I 4-9e
gremžu I 4-9e
griešana I 4-9
griez I 4-9
griežu I 4-9
grimst I 5-10
grimt I 5-10
grūdiŗu I 4-8
grūdu I 4-8
grūs I 5-1
grūst I 5-1
grūst I 4-8
grūšana I 5-1
grūšana I 4-8
grūt I 5-1
gruva I 5-1
grūžu I 4-8
gula I 5-11
gūla I 5-11
guldz I 4-3
gulgt I 4-3
gulos I 4/5
gūlos I 4/5
gulst I 5-11
gulstos I 4/5
gult I 5-11
gulties I 4/5
guļos I 4/5
gumst I 5-10
gumt I 5-10
gurst I 5-12
gurt I 5-12
gūs I 5-1
gūstu I 5-1
gūšana I 5-1
gūt I 5-1

guvu I 5-1
gvelšana I 4-9e
gvelzt I 4-9e
gvelžu I 4-9e
ģērbju I 4-5e
ģērbt I 4-5e
ģērbu I 4-5e
ģībst I 5-5
ģībt I 5-5
ģīdu I 2-8
ģīedu I 2-8
ģīst I 2-8
ģīzdams I 2-8
iepazīnos I 5-13
iepazīŗos I 5-13
iepazīstos
I 5-13
iepazīties I 5-13
iešana nereg. v.
iešana I 4-9
iet nereg. v.
ieviesīšu 105
ieviešana 105
iezt I 4-9
iežu I 4-9
īgst I 5-3
īgt I 5-3
ilgst I 5-3
ilgt I 5-3
ir nereg. v.
irdz I 4-3
irgt I 4-3
irst I 5-12
irt I 4-12
irt I 5-12
iŗu I 4-12
ŗu I 4-12
izlept I 1-4e
izmisu I 5-6
izmisīšu I 5-6
izmist I 5-6
izmistu I 5-6
izmišana I 5-6
izverd I 2-8
izvirda I 2-8
izvirdis I 2-8
izvirst I 2-8
izvirst I 5-7
izviršana I 2-8
izviršana I 5-7
izvirta I 5-7
izvirtis I 5-7
izvirzdams I 2-8

izvirzdams I 5-7	kaļu I 4-11	kļauju I 4-1	kritu I 3-7
jāju I 4-1	kampju I 4-4	kļaut I 4-1	kritu I 3-7
jāšana I 4-1	kampt I 4-4	kļāvu I 4-1	krizdams I 3-7
jāšu I 4-1	kāju I 4-4	kļūs I 5-1	kult I 4-11
jāt I 4-1	kāpt I 4-4	kļūstu I 5-1	kūlu I 4-11
jaucu I 4-2	karsa I 5-6	kļūšana I 5-1	kuļu I 4-11
jauju I 4-1	karsdams I 5-6	kļūt I 5-1	kure I 4-2
jaukt I 4-2	karsīs I 5-6	kļuvu I 5-1	kurkt I 4-2
jaust I 4-7	kārsīšu I 4-6	knābju I 4-5	kurt I 4-12
jaušana I 4-7	karst I 5-6	knābt I 4-5	kuņu I 4-12
jaušu I 4-7	karstu I 5-6	kniebju I 4-5	kūru I 4-12
jaut I 4-1	kārst I 4-6	kniebt I 4-5	kusa I 5-6
jautīšu I 4-7	kārsu I 4-6	kniesis I 4-6	kusis I 5-6
jautu I 4-7	kāršana I 4-6	kniest I 4-6	kust I 5-6
jauzdams I 4-7	kāršu I 4-6	knieš I 4-6	kūst I 5-6
jāvu I 4-1	kārt I 4-12	kniešana I 4-6	kušana I 5-6
jēdzu I 4-3e	karu I 4-12	knīst I 3-7	kvēpst I 5-4
jēgt I 4-3e	kāru I 4-12	knīt I 3-7	kvēpt I 5-4
jošana I 4-9	kasīšu I 4-6	knīšana I 3-7	kviecu I 4-2
jozt I 4-9	kasīšu I 4-6	knūp I 3-4	kviekt I 4-2
jožu I 4-9	kast I 4-6	knupt I 3-4	ķept I 1-4e
jūdz I 4-3	kāst I 4-6	knūp I 3-4	ķepu I 1-4e
jūgt I 4-3	kasu I 4-6	knupt I 3-4	ķērcu I 4-2e
jūk I 3-2	kāsu I 4-6	kodīšu I 4-8	ķērt I 4-2e
jukt I 3-2	kašana I 4-6	kodu I 4-8	ķert I 4-12e
jumju I 4-10	kāšana I 4-6	kopju I 4-4	ķeŗu I 4-12e
jumt I 4-10	kašu I 4-6	kopt I 4-4	ķēru I 4-12e
jumu I 4-10	kāšu I 4-6	kost I 4-8	laidīšu I 4-8
jūmu I 4-10	kaucu I 4-2	košana I 4-8	laidu I 4-8
just I 3-7	kauju I 4-1	kozdams I 4-8	laist I 4-8
jušana I 3-7	kaukt I 4-2	kožu I 4-8	laišana I 4-8
jutīšu I 3-7	kaut I 4-1	krācu I 4-2	laizdams I 4-8
jutu I 3-7	kāvu I 4-1	krāju I 4-1	laižu I 4-8
jūtu I 3-7	klāju I 4-1	krākt I 4-2	lakt I 3-2
juzdams I 3-7	klāšana I 4-1	krāpju I 4-4	laušana I 4-9
kaisa I 5-6	klāšu I 4-1	krāpt I 4-4	lauzt I 4-9
kaisīs I 5-6	klāt I 4-1	krāšana I 4-1	laužu I 4-9
kaist I 5-6	klīdu I 5-8	krāšu I 4-1	lecu I 4-2e
kaist I 5-7	klīdīs I 5-8	krāt I 4-1	lēcu I 4-2e
kaistu I 5-6	kliedzu I 4-3	kraucu I 4-2	leju I 1-1 ie
kaita I 5-7	kliegt I 4-3	krauju I 4-1	lēju I 1-1 ie
kaitīs I 5-7	klimst I 5-7	kraukt I 4-2	lēkt I 4-2e
kaisdams I 5-6	klimst I 5-7	kraut I 4-1	lemju I 4-10e
kaisdams I 5-7	klimšana I 5-7	krāvu I 4-1	lemt I 4-10e
kaišana I 5-6	klimta I 5-7	kremt I 2-7	lēmu I 4-10e
kaišana I 5-7	klimtīs I 5-7	krimst I 2-7	lencu I 4-2e
kalst I 5-7	klimzdams I 5-7	krimtīs I 2-7	lenkt I 4-2e
kalt I 4-11	klfist I 5-8	krimtu I 2-7	lēsišu I 4-6e
kalta I 5-7	klīstu I 5-8	krimzdams	lēst I 4-6e
kaltīs I 5-7	klīšana I 5-8	I 2-7	lēšana I 4-6e
kalšana I 5-7	klīzdams I 5-8	krist I 3-7	lēšu I 4-6e
kalu I 4-11	klūp I 3-4	krišana I 3-7	līdīšu (līdumu)
kalzdams I 5-7	klupt I 3-4	kritīšu I 3-7	I 4-8

līdīšu (pa zemi) I 3-1	ļauju I 4-1 ļaut I 4-1	minu I 1-13 mirkst I 5-2	nīst I 5-8 nīstu I 5-8
līdu (līdumu) I 4-8	ļāvu I 4-1 ļīnst I 5-10	mirkst I 5-2 mirst I 5-12	nīšana I 5-8 nīzdams I 5-8
līdu I 3-1	ļīmt I 5-10	mirt I 5-12	noģīzdams 46
liecu I 4-2	mācu I 4-2	mīst I 3-7	noskāšana 140
liedzu I 4-3	māju I 4-1	mīšana I 1-1	noskārtīšu 140
liegt I 4-3	mākt I 4-2	mīšana I 4-9	noziedzos I 4-3
liekt I 4-2	malt I 4-11	mīšana I 1-13	noziegties I 4-3
lieku I 2-2	maļu I 4-11	mīšu I 1-1	ņemt I 1-10e
lienu I 3-1	maļu I 4-11	mīšu I 1-13	ņemu I 1-10e
liešana I 1-1 ie	māšana I 4-1	mīt I 1-1	ņēmu I 1-10e
liet I 1-1 ie	māšu I 4-1	mīt I 1-13	ņīrbt I 1-5
līgst I 5-3	māt I 4-1	mitīšu I 3-7	ņirdzu I 4-3
līgt I 5-3	maucu I 4-2	mitu I 3-7	ņirgt I 4-3
lija I 5-1	mauju I 4-1	mītu I 3-7	odīšu I 4-8
līkst I 5-2	maukt I 4-2	mīzdams I 3-7	odu I 4-8
likt I 2-2	maut I 4-1	mīzt I 4-9	ost I 4-8
likt I 5-2	māvu I 4-1	mīžu I 4-9	ošana I 4-8
liku I 2-2	mēdzu I 4-3e	modos I 5-8	ozdams I 4-8
līp I 3-4	mēgt I 4-3e	modīšos I 5-8	ožu I 4-8
līpt I 3-4	mēj I 4-1	mostos I 5-8	paisa I 5-6
līst (līdumu) I 4-8	mēju I 3-1	mosties I 5-8	paisis I 5-6
līst (lietus) I 5-1	melsīšu I 4-6e	mošanās I 5-8	paist I 5-6
līst (pa zemi) I 3-1	melst I 4-6e	mozdamies I 5-8	paist I 5-6
līšana (līduma) I 4-8	melšana I 4-6e	mūk I 3-2	pašana I 5-6
līšana (lietus) 143	melšu I 4-6e	mukt I 3-2	pampst I 5-4
līšana (pa zemi) I 3-1	mērcu I 4-2e	mulsu I 5-6	pampst I 5-4
līt I 5-1	mērkt I 4-2e	mulsi I 5-6	pārvērst I 4-7e
līzdams (līdumu) I 4-8	mest I 1-7e	mulsi I 5-6	pārvērsana I 4-7e
līzdams (pa zemi) I 3-1	mēs I 4-1	mulstu I 5-6	pārvēršu I 4-7e
līžu (līdumu) I 4-8	mešana I 1-7e	mulšana I 5-6	pārvērtīšu I 4-7e
lobju I 4-5	mēšana I 4-9e	nāc I 1-2 nākt	pārvērtu I 4-7e
lobt I 4-5	mēšana I 4-1	nācu I 1-2 nākt	pārvērdams I 4-7e
loku I 3-2	mēt I 4-1	nāku I 1-2 nākt	patīk I 3-2
lūdz I 4-3	metīšu I 1-7e	nākt I 1-2 nākt	patīkt I 3-2
lūgt I 4-3	metu I 1-7e	nākt I 1-2 nākt	paudīšu I 4-8
lūp I 3-4	mezdam I 1-7e	nākt I 1-2 nākt	paudu I 4-8
lūpt I 3-4	mēzt I 4-9e	nav nereg. v.	paust I 4-8
lūst I 5-9	mēžu I 4-9e	nērsis I 4-6e	paušana I 4-8
lūšana I 5-9	miedzu I 4-3	nērst I 4-6	pauzdams I 4-8
lūza I 5-9	miegt I 4-3	nērš I 4-6e	paužu I 4-8
lūzīs I 5-9	miegu I 3-1	nēršana I 4-6e	pazīnu I 5-13
lūzt I 5-9	mienu I 3-1	nesīs I 1-6e	pazīšu I 5-13
	miet I 3-1	nest I 1-6e	pazīstus I 5-13
	migt I 3-1	nesu I 1-6e	pazīt I 5-13
	mīgu I 3-1	nešana I 1-6e	pelt I 4-11e
	mīju I 1-1	nēda I 5-8	pēlu I 4-11e
	milst I 5-9	nēdīs I 5-8	peļu I 4-11e
	milšana I 5-9	nēkst I 5-2	perdu I 2-8
	milza I 5-9	nēkt I 5-2	
	milzīs I 5-9	nirst I 5-12	
	milzt I 5-9	nirt I 5-12	

pārku I 2-2
 peņos I 4-12e
 pēros I 4-12e
 pērt I 4-12e
 pērties I 4-12e
 peru I 4-12e
 pēru I 4-12e
 pinu I 1-13
 pirdu I 2-8
 pirkst I 2-2
 pirku I 2-2
 pirst I 2-8
 pirdzams I 2-8
 pisīšs I 1-6
 pist I 1-6
 pisu I 1-6
 pišanās I 1-6
 pīkst I 5-2
 pīkt I 5-2
 pišana I 1-13
 pišu I 1-13
 pīt I 1-13
 plāju I 4-1
 plakt I 3-2
 plāšana I 4-1
 plāšu I 4-1
 plāt I 4-1
 plaukst I 5-2
 plaukt I 5-2
 plēšīšu I 4-6e
 plest I 4-7e
 plēst I 4-6e
 plešana I 4-7e
 plēšana I 4-6e
 plešu I 4-7e
 plēšu I 4-6e
 pletīšu I 4-7e
 pletu I 4-7e
 plezams I 4-7e
 plēsdams I 4-6e
 plijos I 1-1
 plīsa I 5-6
 plīstis I 5-6
 plīst I 5-6
 plīst I 5-6
 plīšana I 5-6
 plīšanās I 1-1
 plīties I 1-1
 plokus I 3-2
 plūcu I 4-2
 plūda I 5-8
 plūdīs I 5-8
 plūk I 3-2
 plukst I 3-2
 plūkt I 4-2
 plūst I 5-8
 plūšana I 5-8
 plūzdams I 5-8
 plāju I 4-1
 plāvu I 4-1
 plāvu I 4-1
 posīšu I 4-6
 post I 4-6
 pošana I 4-6
 pošu I 4-6
 prast I 3-7
 prašana I 3-7
 praīšu I 3-7
 pratu I 3-7
 prazdams I 3-7
 protu I 3-7
 pūs I 5-1
 pūst I 4-7
 pūst I 5-1
 pūšana I 4-7
 pūšana I 5-1
 pūšu I 4-7
 pūt I 5-1
 pūtīšu I 4-7
 pūtu I 4-7
 puva I 5-1
 pūzdams I 4-7
 radīšu I 3-8
 radu I 3-8
 rāju I 4-1
 rakt I 3-2
 rāpjos I 4-4
 rāpties I 4-4
 rast I 3-8
 rašana I 3-8
 rāšana I 4-1
 rāšu I 4-1
 rāt I 4-1
 raucu I 4-2
 rauju I 4-1
 raukt I 4-2
 rausīšu I 4-6
 raust I 4-6
 raušana I 4-6
 raukt I 4-6
 raut I 4-1
 rāvu I 4-1
 razdams I 3-8
 rēcu I 4-2e
 reibst I 5-5
 reibt I 5-5
 reju I 1-1 ie
 rēju I 1-1 ie
 rēkt I 4-2e
 riebjū I 4-5
 riebt I 4-5
 riesīs I 4-6
 riest I 4-6
 rieš I 4-6
 riešana I 1-1 ie
 riešana I 4-6
 riešana I 4-9
 riet I 1-1 ie
 riez I 4-9
 riežu I 4-9
 riju I 1-1
 rimst I 5-10
 rimt I 5-10
 rišīs I 1-6
 rist I 1-6
 rīsu I 1-6
 rīšana I 1-1
 rīt I 1-1
 rodu I 3-8
 roku I 3-2
 rūc I 4-2
 rūgst I 5-3
 rūgt I 5-3
 rūk I 3-2
 rukt I 3-2
 rūkt I 4-2
 sākšana I 1-2
 sākšu I 1-2
 sākt I 1-2
 sāku I 1-2
 sakumpst I 5-4
 sakumpst I 5-4
 sakupst I 5-4
 sakupt I 5-4
 salabst I 5-5
 salabt I 5-5
 salkst I 5-2
 salkt I 5-2
 salst I 5-11
 salt I 5-11
 saļumst I 5-10
 saļumt I 5-10
 sarkst I 5-2
 sarkt I 5-2
 saslapst I 5-4
 saslapst I 5-4
 saslimst I 5-10
 saslimt I 5-10
 sastapt I 3-4
 sastopu I 3-4
 sašust I 3-7
 sašutu I 3-7
 sašuzdams I 3-7
 saucu I 4-2
 saukt I 4-2
 secās I 3-2
 sēcu I 4-2e
 sēdišos I 4/5
 sēdos I 4/5
 sedzu I 4-3e
 segt I 4-3e
 sēju I 3-1
 sēju I 4-1
 sekties I 3-2
 sēkt I 4-2e
 sērst I 4-6e
 sērš I 4-6e
 sēršana I 4-6e
 sēršana I 4-12e
 sērt I 4-12e
 seņu I 4-12e
 sēru I 4-12e
 sēsties I 4/5
 sēstos I 4/5
 sēšana I 4-1
 sēšanās I 4/5
 sēšu I 4-1
 sēt I 4-1
 sēžos I 4/5
 sīcu I 4-2
 sienu I 3-1
 siet I 3-1
 sīkst I 5-2
 sīkt I 5-2
 sīkt I 4-2
 silst I 5-11
 silt I 5-11
 sirgst I 5-3
 sirgt I 5-3
 sist I 1-7
 sišana I 1-7
 sītīs I 1-7
 situ I 1-7
 situ I 1-7
 sizdams I 1-7
 skābst I 5-5
 skābt I 5-5
 skaištos I 4/5
 skaišanās I 4/5
 skaišos I 4/5
 skaitīšos I 4/5

skaitos I 4/5
 skārsts I 4/5
 skārstu I 4/5
 skāršana I 4/5
 skāršu I 4/5
 skart I 4-12
 skārtu I 4/5
 skaŗu I 4-12
 skāru I 4-12
 skārzdams
 I 4/5
 skaudīšu I 4-8
 skaudu I 4-8
 skauju I 4-1
 skaust I 4-8
 skaušana I 4-8
 skaut I 4-1
 skauzdams I 4-8
 skaužu I 4-8
 skāvu I 4-1
 skreju I 3/4
 skrēju I 3/4
 skrienu I 3/4
 skriet I 3/4
 skuju I 4-1
 skumst I 5-10
 skumt I 5-10
 skurbst I 5-5
 skurbt I 5-5
 skūt I 4-1
 skuvu I 4-1
 slābst I 5-5
 slābt I 5-5
 slāju I 4-1
 slāpst I 5-4
 slāpt I 5-4
 slāšana I 4-1
 slāšu I 4-1
 slāt I 4-1
 slaucu I 4-2
 slaukt I 4-2
 slēzdu I 4-3e
 slēgt I 4-3e
 sleju I 3/4
 slēju I 3/4
 slēpju I 4-4e
 slēpt I 4-4e
 sliecos I 4-2
 sliecties I 4-2
 slienu I 3/4
 sliešana I 3/4
 sliešu I 3/4
 sliet I 3/4
 slīgst I 5-3
 slīgt I 5-3
 slīkst I 5-2
 slīkt I 5-2
 smakt I 3-2
 smeju I 1-1 ie
 smēju I 1-1 ie
 smeldz I 4-3e
 smelgt I 4-3e
 smelt I 4-11e
 smēlu I 4-11e
 smeļu I 4-11e
 smiet I 1-1 ie
 smoku I 3-2
 snaudīšu I 4-8
 snaudu I 4-8
 snaust I 4-8
 snaušana I 4-8
 snauzdams I 4-8
 snaužu I 4-8
 sniedz I 4-3
 sniegt I 3-1
 sniegt I 4-3
 sniga I 3-1
 snigt I 3-1
 sokas I 3-2
 spēju I 4-1
 spert I 4-12e
 spēru I 4-12e
 spēru I 4-12e
 spēšu I 4-1
 spēt I 4-1
 spiedīšu I 4-8
 spiedu I 4-8
 spiedzu I 4-3
 spiegt I 4-3
 spiedīšu I 4-8
 spiedu I 4-8
 spiest I 4-8
 spiešana I 4-8
 spiezdzams
 I 4-8
 spiežu I 4-8
 spīgst I 5-3
 spīgt I 5-3
 splauju I 4-1
 splaut I 4-1
 splāvu I 4-1
 sprāgst I 5-3
 sprāgt I 5-3
 spraucos I 4-2
 spraudīšu I 4-8
 spraudu I 4-8
 spraukties I 4-2
 spraut I 4-8
 spraušana I 4-8
 sprauzdams
 I 4-8
 spraužu I 4-8
 spriedīšu I 4-8
 spriedu I 4-8
 spriedzu I 4-3
 spriegt I 4-3
 spriest I 4-8
 spriešana I 4-8
 spriezdams
 I 4-8
 spriežu I 4-8
 springst I 5-3
 springt I 5-3
 sprūda I 5-8
 sprūdis I 5-8
 sprūk I 3-2
 sprukt I 3-2
 sprūst I 5-8
 sprūst I 5-8
 sprūšana I 5-8
 sprūzdams I 5-8
 spurdz I 4-3
 spurgt I 4-3
 stāju I 4-1
 stāšanās I 4-1
 stāšu I 4-1
 stāt I 4-1
 steidzu I 4-3
 steigt I 4-3
 stiegu I 2-3
 stiepj I 4-4
 stiept I 4-4
 stīgt I 2-3
 stīgu I 2-3
 stingst I 5-3
 stingt I 5-3
 strebju I 4-5e
 strēbt I 4-5e
 strēbu I 4-5e
 strēdzu I 4-3e
 strēgst I 4/5
 strēgt I 4-3e
 stumju I 4-10
 stumt I 4-10
 stūmu I 4-10
 sūcu I 4-2
 sūkt I 4-2
 sust I 3-7
 sušana I 3-7
 sutīšu I 3-7
 sutu I 3-7
 sūtu I 3-7
 suzdams I 3-7
 sveicu I 4-2
 sveikt I 4-2
 svelpju I 4-4e
 svelpt I 4-4e
 svērt I 4-12e
 sveŗu I 4-12e
 svēru I 4-12e
 svīdu I 5-8
 svīdīšu I 5-8
 sviedīšu I 4-8
 sviedu I 4-8
 sviest I 4-8
 sviešana I 4-8
 sviezdzams I 4-8
 sviežu I 4-8
 svilpju I 4-4
 svilpt I 4-4
 svilst I 5-11
 svilt I 5-11
 svīst I 5-8
 svīšana I 5-8
 svīzdams I 5-8
 šalcu I 4-2
 šalkt I 4-2
 šauju I 4-1
 šaust I 4-7
 šaut I 4-1
 šauta I 4-7
 šautīs I 4-7
 šauzdams I 4-7
 šāvu I 4-1
 šķelt I 4-11e
 šķēlu I 4-11e
 šķeļu I 4-11e
 šķērdīšu I 4-8e
 šķērdū I 4-8e
 šķērst I 4-8e
 šķēršana I 4-8e
 šķērzu I 4-8e
 šķīda I 5-8
 šķīdis I 5-8
 šķiebju I 4-5
 šķiebt I 4-5
 šķiedīšu I 4-8
 šķiedu I 4-8
 šķiest I 4-8
 šķiešana I 4-8
 šķietu I 2-7
 šķiezdzams I 4-8

šķiežu I 4-8	tīlpst I 5-4	vārgt I 5-3	vīst I 5-7
šķīlt I 4-11	tīlpst I 5-4	vāšana I 4-9	vīšana I 5-7
šķīļu I 4-11	tīnu I 1-13	vāzt I 4-9	vīt I 1-1
šķīļu I 4-11	tīrpst I 5-4	vāžu I 4-9	vīta I 5-7
šķīnu I 1-13	tīrpst I 5-4	vedīšu I 1-8e	vītīs I 5-7
šķīrt I 4-12	tīšana I 1-13	vedu I 1-8e	vīzdams I 5-7
šķīru I 4-12	tīšu I 1-13	veicu I 4-2	zagt I 3-3
šķīru I 4-12	tīt I 1-13	veikt I 4-2	zelt I 4-11e
šķīst I 2-7	topu I 3-4	velku I 2-2	zēlu I 4-11e
šķīst I 5-8	traucu I 4-2	velt I 4-11e	zeļu I 4-11e
šķīšana I 1-13	traukt I 4-2	vēlu I 4-11e	zīdīšu I 4-8
šķīšana I 5-8	trausīšu I 4-6	veļu I 4-11e	zīdu I 4-8
šķīšu I 1-13	traust I 4-6	vemju I 4-10e	ziedīšu I 4-8
šķīt I 1-13	traušana I 4-6	vemt I 4-10e	ziedu I 4-8
šķītīs I 2-7	traušu I 4-6	vēmu I 4-10e	ziest I 4-8
šķītu I 2-7	trencu I 4-2e	verd I 2-12	ziesana I 4-8
šķīzdams I 5-8	trenkt I 4-2e	vērpju I 4-4e	ziedzams I 4-8
šļācu I 4-2	triecu I 4-2	vērpst I 4-4e	zиеžu I 4-8
šļākt I 4-2	triekt I 4-2	vērsīšu I 4-6e	zīst I 4-8
šļaupju I 4-4	triepju I 4-4	vērst (skatu) I 4-6e	zīšana I 4-8
šļaupt I 4-4	triept I 4-4	vēršana (skata) I 4-6e	zīzdams I 4-8
šļūcu I 4-2	trīnu I 1-13	vēršu (skatu) I 4-6e	zīžu I 4-8
šļūk I 3-2	trīšana I 1-13	vēršu (skatu) I 4-6e	zogu I 3-3
šļukt I 3-2	trīšu I 1-13	vērt I 4-12e	zudišu I 3-8
šļūkt I 4-2	trīt I 1-13	vēru I 4-12e	zudu I 3-8
šņācu I 4-2	trūkst I 5-2	vest I 1-8e	zūdu I 3-8
šņākt I 4-2	trūkt I 5-2	vešana I 1-8e	zūst I 3-8
šņaucu I 4-2	tūkst I 5-2	vezdams I 1-8e	zušana I 3-8
šņaukt I 4-2	tūkt I 5-2	viebju I 4-5	zuzdams I 3-8
šuju I 4-1	tumsa I 5-6	viebt I 4-5	zvelt I 4-11e
šūt I 4-1	tumsīs I 5-6	viest I 4-6	zvēlu I 4-11e
šuvu I 4-1	tumst I 5-6	viest I 4-6	zvēļu I 4-11e
tapt I 3-4	tumst I 5-6	viest I 4-6	zviedz I 4-3
teicu I 4-2	tumšana I 5-6	viest I 4-6	zviest I 4-3
teikt I 4-2	tupst I 5-4	viest I 4-6	žauju I 4-1
tempju I 4-4e	tupt I 5-4	viest I 4-6	žaut I 4-1
tempt I 4-4e	tvert I 4-12e	viest I 4-6	žāvu I 4-1
tērpju I 4-4e	tveņu I 4-12e	viju I 1-1	žilbst I 5-5
tērpst I 4-4e	tvēru I 4-12e	vilgst I 5-3	žilbt I 5-5
tēsīšu I 4-6e	tvīkst I 5-2	vilgt I 5-3	žirgst I 5-3
tēst I 4-6e	tvīkt I 5-2	vilkt I 2-2	žirgt I 5-3
tēsana I 4-6e	urbju I 4-5	vilku I 2-2	žmiedzu I 4-3
tēšu I 4-6e	urbt I 4-5	vilt I 4-11	žmiegt I 4-3
tiecos I 4-2	urdz I 4-3	vīlu I 4-11	žņaudzu I 4-3
tiekties I 4-2	urgt I 4-3	viļu I 4-11	žņaukt I 4-3
tieku I 3-1	uzšķērdzams I 4-8e	vira I 2-12	žulgst I 5-3
tiepjos I 4-4	uztiepju I 4-4	vira I 4-12	žulgt I 5-3
tiepties I 4-4	uztiept I 4-4	vīru I 4-12	žūs I 5-1
tīkt I 3-1	vācu I 4-2	virdams I 2-12	žūst I 5-1
tīkt I 3-2	vākt I 4-2	virt I 2-12	žūšana I 5-1
tīku I 3-1	vārgst I 5-3	virt I 4-12	žūt I 5-1
tīk I 3-2		vīst I 5-7	žuva I 5-1

Saturs

IEVADS.....	5
NEREGULĀRI VERBI	7
I KONJUGĀCIJAS 1. GRUPA AR SADAĻĀM	9
I 1-1 „ī, ij, ij”, mīt, vīt (4)	10
I 1-1 ie „ie, ej, ēj”, liet, riet, smieties (4)	12
I 1-2 „k, k, k” sākt (1).....	14
I 1-2 nākt „k, k, c”, nākt (1).....	16
I 1-3 „g, g, g”, augt (1).....	18
I 1-3e „g, g, g”, degt, bēgt (2)	20
I 1-4e „p, p, p”, cept, ķept, izlept (3)	22
I 1-5 „b, b, b”, ņirbt (1)	24
I 1-6 „s, s, s”, rist (2)	25
I 1-6e „s, s, s”, nest (1)	26
I 1-7 „s, t, t”, sist (1).....	28
I 1-7e „s, t, t”, mest (1).....	30
I 1-8e „s, d, d”, vest, ēst (2).....	32
Grupā nav zināmi vārdi ar z saknes beigās.....	34
I 1-10e „m, m, m”, ņemt (1)	35
Grupā nav zināmi vārdi ar l saknes beigās	37

Grupā nav zināmi vārdi ar r saknes beigās.....	37
I 1-13 „ī, in, in”, mīt, trīt (5).....	38
I KONJUGĀCIJAS 2. GRUPA AR SADAĻĀM	40
Grupā nav zināmi vārdi ar patskani vai divskani saknes beigās.....	41
I 2-2 „k, k, k”, likt, vilkt, pirkt; I 2-3 „g, g, g”, stigt (4).....	42
I 2-4 „p, p, p”, cirpt (1).....	45
Grupā nav zināmi vārdi ar b saknes beigās.	46
Grupā nav zināmi vārdi ar s saknes beigās.	46
I 2-7 „s, t, t”, šķīst, cirst, krimst (3).....	47
I 2-8 „s, d, d”, ģīst, izvirst (3).....	49
Grupā nav zināmi vārdi ar z saknes beigās.....	50
Grupā nav zināmi vārdi ar m saknes beigās.	50
Grupā nav zināmi vārdi ar l saknes beigās.	50
I 2-12 „r, rd, r”, virt (1).....	51
I 2-13 „ī, en, in”, dzīt (1).....	52
I KONJUGĀCIJAS 3. GRUPA AR SADAĻĀM	54
I 3-1 „ie, ien, ēj” siet, miet un 5 citi ar ie tagadnē: brist, līst; tikt; snigt (7).....	55
I 3-2 „k, k, k”, lakt, apnikt, jukt; I 3-3 „g, g, g”zagt (16)	58
I 3-4 „p, p, p”, tapt, lipt, klupt (9)	61
Grupā nav zināmi vārdi ar b saknes beigās.	63
Grupā nav zināmi vārdi ar s saknes beigās.	63

I 3-7 „s, t, t”, prast, krist, just (8)	64
I 3-8 „s, d, d”, rast, zust (2)	67
Grupā nav vārdu ar z saknes beigās.....	69
Grupā nav vārdu ar m saknes beigās.....	69
Grupā nav vārdu ar l saknes beigās.....	69
Grupā nav vārdu ar r saknes beigās.....	69
Grupā nav vārdu ar n saknes beigās.....	69
I 3/4 „ie, ien/ej, ej; au, aun/auj, āv”, skriet, sliet, aut (3)	70
I KONJUGĀCIJAS 4. GRUPA.....	72
I 4-1 „ā, āj, āj”, jāt (8)	73
I 4-1 „ie, ej, ej; ē, ēj, ēj”, diet, blēt (6).....	76
I 4-1 „au, auj, āv; ū, uj, uv”, bļaut, skūt (16).....	78
I 4-2 „k, c, c”, šalkt, braukt, sveikt, dīkt, triekt, dūkt, (33)	82
I 4-2e „k, c, k”, lēkt, brēkt, lenkt, mērkt (8)	87
I 4-3 „g, dz, dz”, gārgt, žņaugt (21)	90
I 4-3e „g, dz, g”, segt, jēgt, strēgt, smelgt (8)	94
I 4-4 „p, pj, p”, kāpt, kampt, šļaupt, stiept, svilpt, kopt (12).....	97
I 4-4e „p, pj, p”, svelpt, tempt, slēpt, vērpt (5)	100
I 4-5 „b, bj, b”, glābt, viebt, dobt, urbt (10).....	102
I 4-5e „b, bj, b”, grebt, strēbt, ģērbt (3).....	105
I 4-6 „s, š, s”, kāst, raust, viest, post (10)	107
I 4-6e „s, š, s”, dvest, plēst, melst, nērst (10).....	109

I 4-7 „s, š, t”, jaust, ciest, pūst (4).....	112
I 4-7e „s, š, t” plest, censties, pārvērst (3).....	114
I 4-8 „s, ž, d”, laist, aust (19).....	116
I 4-8e „s, ž, d”, šķērst (1).....	120
I 4-9 „z, ž, z”, bāzt, lauzt, griezt, jōzt (15).....	121
I 4-9e „z, ž, z”, mēzt, gvelzt, berzt, blenzt (6).....	124
I 4-10 „m, mj, m”, stumt (2).....	126
I 4-10e „m, mj, m” lemt (2).....	128
I 4-11 „l, ļ, l”, kalt, šķilt, vilt, kult (5).....	130
I 4-11e „l, ļ, l” celt (8).....	132
I 4-12 „r, ņ, r”, skart, šķirt, kurt, bārt, art (10).....	135
I 4-12e „r, ņ, r”, ķert, bērt (10).....	138
Grupā nav zināmi vārdi ar n saknes beigās.....	141
I 4/5 „l, ļ/lš, l, u.c.” gulties, sēsties, skārst, strēgt (5).....	142
I KONJUGĀCIJAS 5. GRUPA AR SADALĀM.....	144
I 5-1 „ī, īst, ij”, bīties, līt (3).....	145
I 5-1 „ū, ūst, uv”, gūt (5).....	147
I 5-2 „k, kst, k”, plaukt, slīkt, tūkt, salkt, mirkt (13).....	149
I 5-3 „g, gst, g”, sprāgt, līgt, rūgt, ilgt, stingt, vārgt, sirgt (15).....	152
I 5-4 „p, pst, p”, slāpt, kvēpt, pampt, tīrpt (8).....	155
I 5-5 „b, bst, b”, atlabt, skābt, reibt, ģēbt, žilbt, apstulbt, skurbt (9).....	157
I 5-6 „s, st, s”, gaist, aust, karst, vēst, izmist, plīst, tumst, kust, dzist (14).....	160

I 5-7 „s, st, t”, kaist, kalst, vīst, klimst (5)	163
I 5-8 „s, st, d”, bilst, klīst, briest, mosties, plūst (9)	165
I 5-9 „z, st, z”, miltz, lūzt, birzt (3)	168
I 5-10 „m, mst, m”, dzimt, skumt (8).....	170
I 5-11 „l, lst, l”, salt, dilt, apdullt (6).....	172
I-5-12 „r, rst, r” birt, nirt, gurt; 5	174
I-5-13 „ī, īst, in” pazīt, iepazīties; 2	176
DAŽĀDI E SAKNĒ DAŽĀDU GRUPU VĀRDIEM.....	178
Visur īsais šaurais e	178
Īsais un garais (pagātnē) šaurais e.....	179
Visur garie šaurie ē.....	180
Platais un šaurais īsais e.....	181
Platais un šaurais garais ē.....	182
I KONJUGĀCIJAS VĀRDI, KURIEM PIRMS -T/-TIES NAV LĪDZSKAŅA.	183
VISU GRUPU VĀRDI, KURIEM SAKNES BEIGU LĪDZSKANIS IR K UN G	185
VISU GRUPU VĀRDI, KURIEM SAKNES BEIGU LĪDZSKANIS IR P UN B	190
VISU GRUPU DARBĪBAS VĀRDI, KURIEM SAKNES BEIGU LĪDZSKANIS NENOTEIKSMĒ IR S	193
s pirms -t/ -ties, saknē s	193
s pirms -ties/ -ties; saknē t.....	195

s pirms -t/ -ties; saknē d	196
z pirms -t/ -ties; saknē z.....	197
I KONJUGĀCIJAS 4. UN 5. GRUPAS VĀRDI, VIENS 1. GRUPAS VĀRDS – NĒMT, KURIEM SAKNES BEIGU LĪDZSKAŅI IR M, L UN R.....	199
I KONJUGĀCIJAS 1. GRUPAS, VIENS 2. UN VIENS 5. GRUPAS VĀRDS, KURIEM SAKNĒ IR IN, KAS NENOTEIKSMĒ KĻUVIS PAR Ī.....	201
I KONJUGĀCIJAS VERBI, KURIEM NENOTEIKSMĒ, TAGADNĒ UN PAGĀTNĒ IR ATŠĶIRĪGS SAKNES PATSKAŅU GARUMS.....	202
I KONJUGĀCIJAS VERBI, KURIEM TAGADNĒ UN PAGĀTNĒ IR VIENĀDAS ES FORMAS; TAGADNĒ IR VIENĀDAS ARĪ TU FORMA UN VIŅŠ, VIŅA, VIŅI, VIŅAS FORMA	206
ARĪ ŠIEM VĀRDIEM TAGADNĒ TU FORMA UN VIŅŠ, VIŅA, VIŅI, VIŅAS FORMA IR VIENĀDAS	209
I KONJUGĀCIJAS 1. UN 4. GRUPAS VERBU VĪT UN JĀT UN II KONJUGĀCIJAS VERBA DZĪVOT LOCĪŠANAS SALĪDZINĀJUMA TABULA	210
I KONJUGĀCIJAS VERBU UN III KONJUGĀCIJAS VERBU SALĪDZINĀJUMA TABULAS.....	211
VISU TRĪS KONJUGĀCIJU VERBU FORMU SASTĀVDAĻAS NENOTEIKSMĒ, TAGADNĒ, PAGĀTNĒ UN NĀKOTNĒ	214
NO PIRMĀS KONJUGĀCIJAS VERBIEM ATVASINĀTIE VERBI	218
Iteratīvas nozīmes verbi	218
Kauzativas nozīmes verbi	223
PĀRSKATS PAR II UN III KONJUGĀCIJU	227
II konjugācija.....	227

III 1-1 darīt	229
III 1-2 „c, c, c” mācīt (3).....	230
III 1-3 „c, k, c” locīt (6)	230
III 1-3 „dz, g, dz” raudzīt (3)	231
III 2 risināt	232
III 3 dziedāt (3)	233
III 4-1 stāvēt	234
III 4-2 „l, ļ, l” gulēt (5).....	235
DARBĀ APLŪKOTO I KONJUGĀCIJAS VERBU SARAKSTS.....	238
SATURS	245

